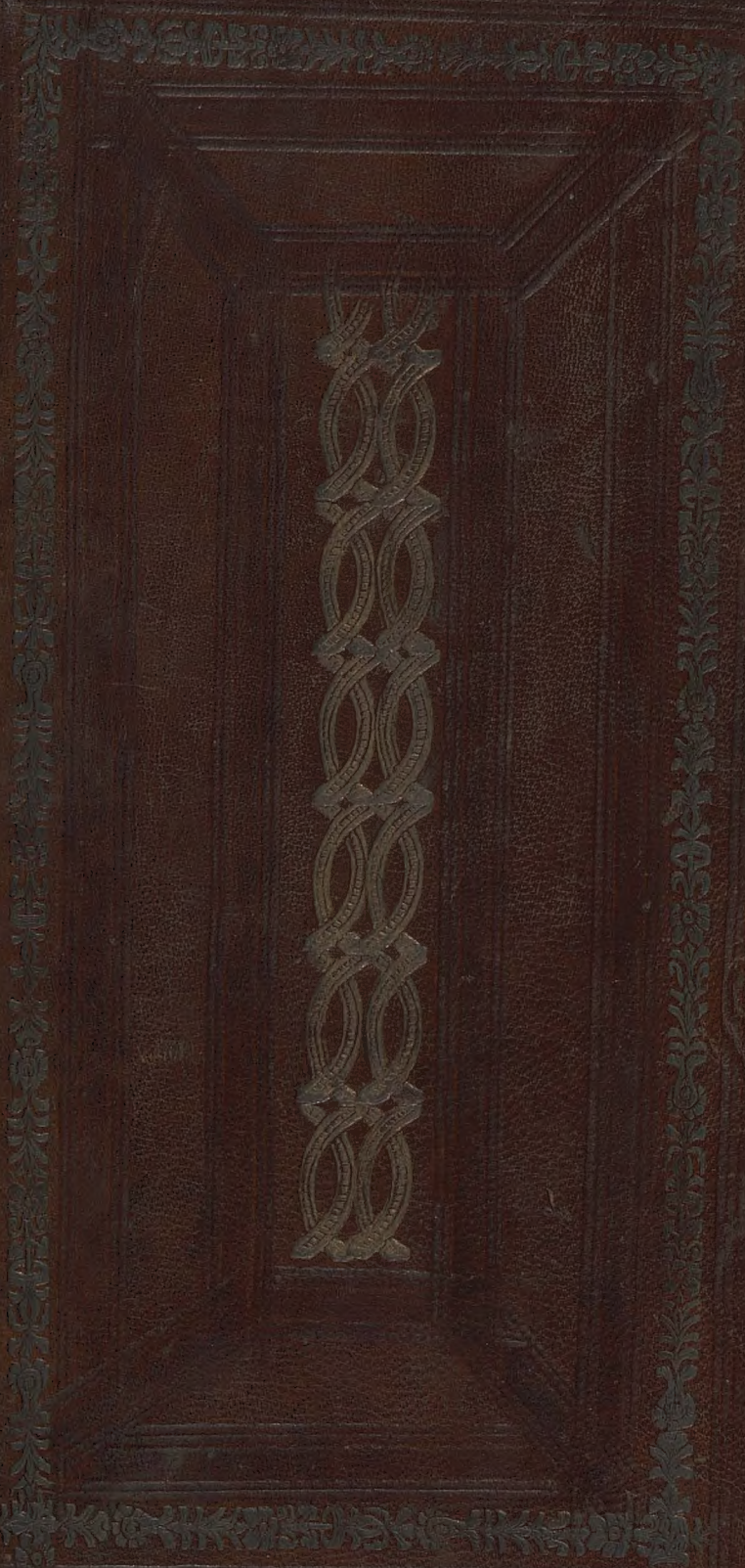

DE CELO

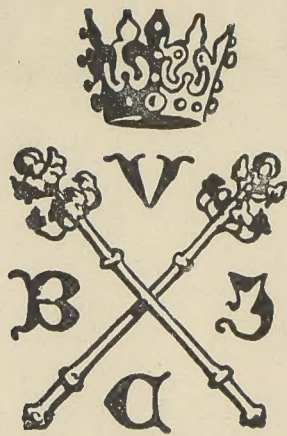
ET MVNDO

11. 26.

7. 3. 3. 6.

Philol. gr. 3407, 3408.

940006 -

-940007 III

Mag. St. Dr.

XXIX. 6 40.

E. 55

1063.

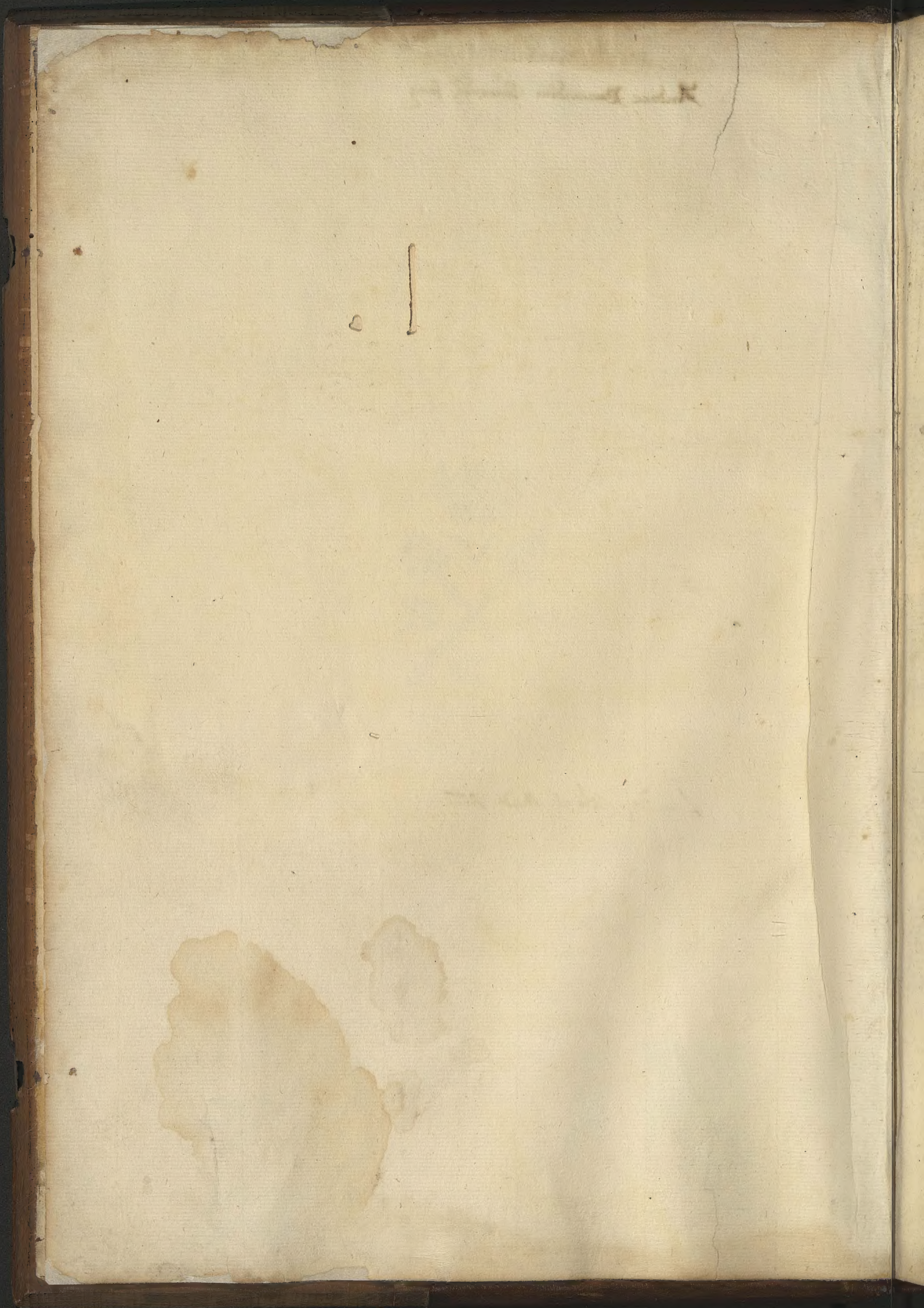

Andree Bionadini Garono^s fany

1

Libri de Colo et Mundo Astro

1504
1562

Aristotelis philoso- phorū monarchie

de Celo & mundo libri quatuor preclarissimi
tenuo q̄b⁹ scatebāt mēdis ad ter laudē
et studiosorū p̄fectū diligēt⁹ purgāt⁹.

Liber primus de celo. diuidit in octo tra

ctatus quoru primus unico capitulo contētus est de substantia artis.

Et natura scientia fere plurima esse videt circa corpora et magnitudines. Et hō existētes passio nes et motus. Adhuc autē circa principia quāq

talīs substantiē sunt. Natura em̄ cōstantiū hec

quidē sunt corpora et magnitudines. hec autē habēt corpus et magnitudines

hec autē principia habentū sunt. Continū igit qd est diuisibile in semp di

uisibilia. Corpus autē est quod est diuisibile om̄iquaq. Magnitudines autē qd

quidē ad vnu lineā qd autē ad duo planū qd autē ad tria corpus et p̄ter

has nō est alia magnitudo p̄pter tria om̄ia esse et ter om̄iquaq. Quēad

modū em̄ aiunt et Pitagorici totū et om̄ia tribus determinata sunt. Consu

matio em̄ et mediū et principū numerum habentū qui om̄is. Sic autē enū

qui trinitatis p̄pter qd a natura accipiētes tanq̄ leges illi ad sc̄ificatiōes

deorū utimur numero hoc. Assignamus autē et appellatiōes s̄m hūc modū

que em̄ duo ambo dicimus et duos ambo om̄es autē nō dicimus. Sed de

tribus hanc predicationē primo dicimus. Hoc autē (quam ad modū dictū

est propter naturam sic inducere sequitur.

Tractatus secūdus libri primi unico ca

p̄te contentus agit de perfectione vniuersi.

Itaq̄ qm̄ omne et totū et perfectū nō s̄m speciem differunt ab in

nicem. Sed si quidē utiq̄ in materia et in quib̄ dicunt corpus utiq̄

erit magnitudinū p̄fecta. Solū em̄ determinatū est trib̄. Hoc autē solū om̄e

circūq̄ autē existēs diuisibile om̄iquaq diuisibile. Aliorū autē hec quidem

ad duo hoc autē ad vnu ut em̄ nūeri adepti sunt sic et diuisione et p̄tini

ta tē hoc quidē em̄ ad vnu continū hoc autē ad duo. Hoc autē om̄iquaq ea

Liber Primus. In quo videtur quod lapides et vitæ succum
et immixtum et purum non sunt
et licet licet et non licet et non
et licet et non licet et non
et licet et non licet et non

Quarta gota tenet duo dora primiv
vini & quatuor reser fery tunc con
pos & ptois h ty quia vniqz actio
ad fery ghuet per & mptatibz h
qua mptatibz repetit in cy phali
huf dora dora tota vniqz & ptois
d fery tunc tunc & quia vniqz h
vniqz & tunc h & h tunc fery
p mptatibz

tem et cōtinua omnia diuisibilia nōdū manifestū ex his que nūc sunt. sed q̄

perficiē in corpus aut ex superficie. Non autē adhuc talis perfecta est magnitudo

ficere. omniq; em est. Partialiū quidē corporū sūm rationē tale est vnum

propter quod mo quodam multa corporu unūquodq totū aut cuius hee par-

hac quidem, hac autem non.

pub⁹ foralib⁹ toti⁹ vniuersi pfectio s^m specie^e integrat p^tinet in idē vnico ca.

siue finitū sūm totā molem posterius intendendū est. De his autē

sive finitū sūm totā molem posterius intendendū est. De his autē

ca corpora & magnitudines fm seipsa mobilia dicimus esse fm locū. & latu

quę vocam^{us} lationē aut est rectus aut circularis aut ex his quidē mixtus.

que recta & que est circularis. Circulatio quidē igit est, qui est circa medium

autē eū qui ad mediū Itaq; necesse omnē simplicē lationē esse. hāc quidem

de his que a principio. etem corpus perfectum est in tribus et motus ipsi. Om

plia quęcūq; motus principiū habet fm naturā puto ignē ⁊ terrā ⁊ horā

11 aucta fere uere & e quida mch
fiphny et qd mch qd qd r
mny qd qd fiphny qd mch
qo mny fiphny fip mch
fiphny & mny mch fip m
by mch m. moucat fity de
mch qd mny quia qd qd
quia mny fiphny quique
fip fity mny fip m se quip
fip mch

De celo.

Species et cognata his. Necesse est motus esse hos quidem simplices hos autem

mixtos aliquantulum. Simplicium quidem simplices mixtos autem compositum mo-

neri autem secundum predominans. Si quidem igitur est simplex motus qui in circuitu

corporis motus et simplex motus corporis simplicis. Item si oppositi fuerit secundum

predominans erit necessarium esse quod natum est ferri circulari motu secundum sui ipsius

naturam. Violentia enim quidem pertingit eo qui alteri et alterius secundum naturam hoc

aut impossibile. Si quidem unus uniuscuiusque motus qui secundum naturam simplicium.

Ad hoc si quidem per naturam contrarius ei qui secundum naturam et unus unus contrarius

necesse quoniam qui circulo simplex si non erit secundum naturam latius corporis per naturam

ipsius esse. Si igitur ignis aut quid talium aliud est circulo latius contrarius autem

secundum naturam latius ipsius est ei qui in circuitu. Sed unus unus contrarius que autem

sursum et deorsum sunt invicem contraria. Si autem alterum aliquod est corpus latius

circulariter preter naturam erit aliquis ipsius alius motus secundum naturam hoc

aut impossibile. Si quidem enim qui sursum ignis est aut aer si qui deorsum aut

aqua aut terra. Sed adhuc aut primam necessarium esse talem lationem. Perfectum

enim natura prius imperfecto circulus aut perfectior recta aut linea neque una.

neque enim infinita habebit enim utique finem et terminum nec finitatem neque una

omnium enim erit aliud extra augeri aut contingit quatuordecim. Itaque si quidem

prior motus prioris natura corporis qui autem in circuitu prior recto qui autem

in recto simplicium corporum est etenim ignis ad rectum sursum fertur et terrea cor-

pora ad medium deorsum. Necesse circulari motum alicuius simplicium cor-

porum esse. Mixtorum autem lationem dicebamus esse secundum predominans in mix-

tura simplicium. Ex his quidem utique manifestum quia nata est quedam substan-

tia corporis alia preter eas que hic consistunt diuino et prior harum omnium.

utique si quis accipiat omnem esse simplicem motum aut secundum naturam aut preter na-

turam et eum qui alij preter naturam alteri secundum naturam quale qui sursum et qui

Liber primus.

Deo: sum passi sunt. hic quidem igni, hic aut terre, et preter naturā et s'm

naturā - qualiter necessariū et circularē motū qm̄ huius preter naturā - al

terius quidā esse fm naturā. Adhuc autē siquidem est circularis alicui la-

cio sꝑm naturā palam quidem q̄ erit p̄tqꝫ aliquod corpus simpliciū et p̄

morū quod natū est quemadmodū ignis sursum - et terra deorsum et il-

circumferri s^um naturā Si autem p^{er}ter naturā ferunt^{ur} lata circū scōm per

phera mirabile et omnino irrationabile solum esse continuū hunc motū

et sempiternum-existentm præter naturā. Vident enim in alijs citissime cor-

rupta que preter naturam³. itaq; siquidem est ignis qui circumfertur. quē

admodū aiunt quidāz nihil minus p̄ter naturam motus est iste q̄ qu

deorsum. Ignis enim motū videm⁹ esse qui a medio sūm rectū. Propter quod

ex omnibus utiq; ijs aliquis sillogisans crederet qd est aliquod preter corpora

hec et circa nos alter segregatū tāto honorabiliore habēs naturam quan-

to quidem plus est elongatum ab hīs quē hic,

Tractat⁹ quartus in quo p̄hs agit de diā

pmi corpis ab elementis ex pte mot^o localⁱ p^o tinct^o vt pcedens capitulo unico.

Donia at hec supponit hec aut dictis offensa manifestu q: nec

gravitatē neq; levitatē habet corp^o totū. Opponet aut suppone

re quid dicim⁹ grane et quid leue. Tunc quidē sufficientē vt ad p^{re}sentē neces

sitate diligentius aut iterum considerabim⁹ de substantia ipsorum Graue quidem

igitur sit quod ferri natum sit ad medium. Leue autem quod a medio. Grauiissimum quod omni

nib⁹ substat deorsum latis. Levissimū aut qd omnib⁹ supfert suplatis. Ne

cesse aut omne qd fert deo: sum aut sursum aut leuitate habere aut gravitate.

aut ambo Non ad idem aut ad iuvicē em sūt gravia et levia puta aer ad

aqua et ad terrā aqua qđ aut circūfert corp⁹ impossibile habere gravitatē

aut leuitate neq; em̄ s̄m naturā neq; p̄ter naturā puenit ip̄i moueri ad me-

1875

De celo.

huius vel amebio. Szm om natura nō est ipsi que in rectū latio - vna em erat

vnus cuiusq; simplicis corpis qre est idē alicui sic latoꝝ pter natura ante

latio-siquidē que deorsuz p̄ter naturā q̄ sursum erit s̄m nat̄azl at. *Sur*

sum pē naturā q̄ deo sū sū naturā. posuim⁹ em̄ priaz cui altera pē nāz al

terā esse s̄m naturā. Qm̄ aut̄ in idē ferūt totū et pars s̄m naturā. puta to-

ta tra et parus bols accidit primū qdē nec leuitatē habere ipm neq vnā

neqꝫ gñitatē. aut vtiqꝫ ad mediū aut a medio posset ferri sꝫm sui ipi⁹ natura

Deinde q non possibile moueri eo q sūm locū motu aut sursum aut deorsū

Detrahitur neq; em fin natura puenit ipi moueri motu alio neq; preter natu

nam neqꝫ ipi neqꝫ pꝫiculari nulli eadē aut ratio de toto et partibꝫ.

Tractat⁹ quintus in quo agit de reli in²

transmutabilitate. h3 capitula duo in qz pmo qd dictu est pertractat.

Imiliter aut et rōnabile existimare de ipso et q̄ ingēnitū et incor-

ruptibile et inaugmentabile et inalterabile propter fieri quidē oē

generabile ex extrinſico et ſubiecto quodā et corrumpi ſimilit̃ ſuppoſito qđaz

et a p̄rio in cōtrariū quēdamodū in p̄mis dictū est sermonibz. Cōtrariou

at lationes p|ar*ie* Si aut*em* huic nihil cōtrariū cōuenit esse eo q*uod* circulatione
| |

alter nō est pri⁹ mo⁹ Recte videt^r natura futurⁱ genitⁱ et incorruptioⁿe

exemisse a contrarijs Inter contraria em generatio et corruptio. et vero

augmentabile omne auget augmentabili adueniente. et relinquit in minoribus.

am Quic aute non est et quod factu est Si aute est et imaginatio non est

corruptibile est de intellectu et de corpore communi non appropinquat

alteratio in omni p[ar]te quatuor quatuor n[on] p[er]tinet ad unum
alteratio in omni p[ar]te quatuor quatuor n[on] p[er]tinet ad unum

4. The first of these is the fact that the
the various nations of the world are
the frequency of the word "nation" in the
the word "nation" in the Bible.

in quibus sunt et singula
et documenta

They think me for a little while

...ing activities including a passenger alarm off, & conduct to off,

helps times 2 with no other material except the one already at plate 6

1. *Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.*

Liber Primus.

Similiter aut et elementorum. Ita siquidem et circulare corpus neque augmentum habere convenit neque decrementum rationabile et inalterabile. Quod quidem igitur

sempiternum et neque augmentum habes neque decrementum. Sed insensibile et inalterabile et impassibile est primum corpus. Si quis suppositus credit manifestum est ex dictis. Videt autem ratio et apparentibus testificari et apparentia rationi. Omnes enim homines de his habent estimationem et omnes enim qui sursum locum attribuit deo et barbari et greci quicunque putant esse deos palam ut immortale

immortali coaptatum. Impossibile enim est aliter. Si quidem igitur est aliquid divinum quemadmodum est et nunc dicta de prima substantia corporis dicta sunt bene. Accidit autem hoc et per sensum sufficere ut ad humanam dicere fide. In omni enim peritio tempore secundum tractatam invicem memoriam nihil videt transmutatum neque secundum totum extremum celum neque participans proprium nullum. Videt autem

et nomen ab antiquis datum esse usque ad tempus presens hoc modo existimantibus quod quidem et nos dicimus: non enim semel neque bis sed infinities oportet putare eas de advenisse opiniones ad nos propter quod altero quodam existere primo corpore preter terram et ignem et aerem et aquam. Ethera appellaverunt superius

locum a currene sempiterno tempore ponentes denominationem. Anaxagoras autem utitur nomine hoc non bene nominat enim ethera per ignem. Manifestum autem ex dictis quod et numerum impossibile esse plures dictorum corporum simplicium

Simplicis enim corporis necesse est motum simplicem esse. Solus autem hos dicimus esse simplices eum qui circuit et eum qui in rectum. huius autem duas partes hunc quidem a medio hunc autem ad medium.

Ca. secundum tractat quinti in quo probatur quoddam suppositum et indemonstrabile acceptum. Sed quod motui circulari nullus sit motus prius

videt autem non est circulationi contraria alia ratio ex multis quod utique accipiet fidem. Primum quidem quia circulari rectum opponi maxime

33

32

31

30

29

28

27

De Celo.

ponimus concurren et gibbosum non solum ad invicem opponi vide

enr sed et recto combinata z in rta se posita. Itaqz siquidem contraria ali-

qua est eam que in recto maxime necessariu esse ad eum qui in circulari mo-

tum que aut in recto opponunt maxime ad invicem ppter loca qd enim

sursum z qui deorsum z loci est differetia z contrarietas. Deinde siquis effi-

mat eandem ratione quz et in recto z in circulari. Eam em que ab a ad b.

lacionem cotraria ei que a b ad a eam que in recto est dicit hec finite sunt

circulares aut infinite utiqz erunt circa eadem signa. Similiter autem z qui in

semicirculo vno puta a g ad d z a d ad g eadem em que in diametro est.

Semp enim unquodqz distare fm rectum ponim. Similiter autem z utiqz

si quis circulu faciens eam que in alterutro semicirculo lacionem cotraria

ponat ei que in altero puta que in toto circulo eam que ab e ad s eius qui

i semicirculi ei que a z ad e in e semicirculo. si autem et iste contrarie num-

quid et que in toto circulo lationes invicem propter hoc contrarie. Ne vero

neqz que ab a ad b circulario contraria ei que ab a ad g ex eode enim in

idem motus contraria autem determinata est latio ex contrario in contra-

riu esse. Si autem z esset que est circi ei que circi cotraria frustra utiqz esset

altera ad eadem em quia necesse quod circifertur vndeumqz incipiens in

omnia similiter advenire loca contraria. Sunt aut loci cotrarietates sur-

sum et deorsum ante z retro dextrosum z sinistrosum lacionis em cotra-

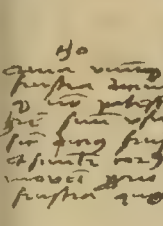
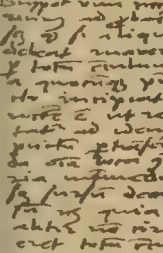
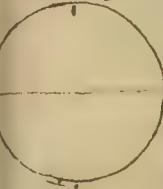
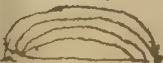
rietas fm locoru sunt cotrarietates. Siquidem enim equales essent no utiqz

esset motus ipsaru. Si autem alter motus dominaret alter utiqz no esset ita

qz si ambo essent frustra utiqz esset alterum corpus non motu eodem mo-

tu frustra em calciamentum hoc dicimus cuius no est calciatio. Dens aut

et natura nihil faciunt frustra.

Liber Primus.

Tractatus sextus libri primi in quo agit

phs de finitate mundi continua. habet capitula tria. in quorum primo sex demōstrationibus pbat impossibile corpus circulare esse infinitū.

Et quoniam manifestū est de his de reliquis intendendū. et primo

utrum est corpus infinitū quēadmodū plurimi philosophorū antī

quorū putaverūt: aut hoc est vñtū aliquod impossibile. Sic em̄ ante illo mōdō habere non aliqd modicū sed totū differre facit et omē ad eā que de veritate

speculatione. fere em̄ hoc oīm principiū contradictionū enūctantib⁹ aliqd de natura tota et fuit et erit vñtū. Siquidē quis modicū transgressus est a verita

te. discedens sic longe plus decies millesies. puta si quis minimū esse aliquā dicat magnitudinē. sic em̄ minimū introducēs maximā vñtū animouebit

mathematicorū. Hūc autē causa. qā principiū virtute maius ē magnitudie.

Quapropter qd in principio modicū. in fine sit multū magnū. Infinitum autē principij habz virtutē et quantitātē maximā vñtū. itaqz nihil inēueniēs

neqz irōnabile. mirabile esse differentia ex eo qd sumit qd est aliquod corp⁹

infinitū. ppter quod de ipō dicendū a principio resumentibus. Et necesse vñtū

omē corpus aut simpliciter esse aut cōpositorū. quare et infinitū aut simplex

est aut cōpositū. sed adhuc et quia finitis simplicib⁹ necesse finitū esse cō

positū. palā ē infinitis em̄ et multitudinē et magnitudinē cōpositū infini

tū est et multitudinē et magnitudinē. itā em̄ ex quātis est cōpositū. Restat

ergo videre utrū ptingat simpliciter aliqd infinitū esse magnitudinē aut hoc

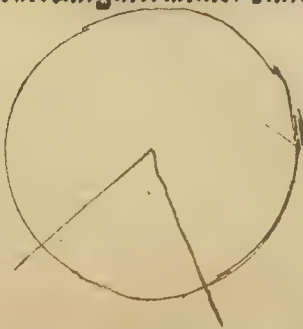
impossibile. pargumētantes de primo corpō sic intēdam⁹ et de reliq⁹

quidē ergo necesse qd circumfert corp⁹ finitū esse et his palā. si em̄ infinitū

qd circumfert corpus. infinite erit que a medio egredietes. Infinitū autē di

stātiā infinita. Infinita autē distātiā dico lineari. cui nulla est extra sumē

re magnitudinē tangentē lineas. Hanc igitē necesse est infinitā esse. finitarus

De celo.

semper est finita. Abhuc autem semper est data maiorem accipere. Itaque quod

admodum numerum dicimus infinitum quia maximus non est eadem ratio et

de distantia. Si igitur infinitum non est pertransire. Infinito autem ente necesse distan-

cia infinita esse non utique pertinget circuli moveri. celi autem videmus circūvolui.

et hoc declaravimus quod est alicuius circularis motus. Abhuc et a finito tpe si au-

feras finitū tempus necesse reliquū finitū esse et habere principium. Si autem tem-

pus incessus huius principium est et principium motus quare et magnitudinis quā

mota est. similiter autem hoc et in alijs. Sit itaque linea infinita quā a g e ad al-

tera partē quā ē at bb ad utraqque partē infinita. si itaque scribat circulum quā a g e

a g centro incidēs quāq; ferat circū p eā quā bb a g e in finito tpe. omne enī tēp

in quāto circulo latū ē celū finitū est. et ablātū ergo quā incidēs ferebat. Est

igitur aliqūd principium quā p mū quā a g e eā quā bb incidet. sed impossibile. nō pergit

igitur circūvolui infinitū. quare neq; mūdus si esset infinitus. Abhuc autem et huius

manifestū quod infinitū impossibile moveri. Sit enī quā a lata iuxta eā quē h

finita iuxta finitā. Necesse igitur simul et eā quā a ab ea quē b absolui et eā quē

b ab ea quē a. quātū enī aliqūd altera acceperit alteri. et altera illi enī. Si quē

igitur ambe moveant icōtrariū. velocius utiq; disjungenē. Si autem iuxta ma-

nentē feratur tardius eadē celeritate mota ea quē iuxta fert. Sed istud quēdā

manifestū quod impossibile infinitā pertransire in tempore finito. et igitur in

infinito tempore pertransibitur. ostensum enī est hoc prius in huius quē de mo-

tu. Differt autem nihil aut finitam ferri iuxta infinitam. quē infinitam iux-

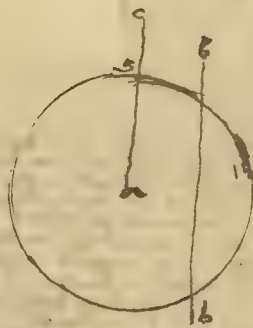
ta illam cū illa permutatur iuxta illā. similiter mota et nō mota. verūta-

men si moveant ambe. velocius absolventur. Quis aliquādo nihil phibet

motam iuxta quiescentem velocius pertransire. quā contra motam. Siquis

fecerit contra motas quidē ambas latas lente. eā autē quā iuxta quietā mul-

to illis velocius latam. Nullum igitur finem rationē impedimentū. quia iuxta

50

31

38

De celo.

ad contraria loca. Contrariorum autem si alter determinatus est et alterum determinatum

natur erit - ^{fructus}medicini autem determinatum est. Si enim ^{denum}unumquodque fera

tur deorsum quod subsistat nō ptingit pertransire longius medio loco. de

terminato igitur medio loco et cum qui sursum locum necesse determinatum

esse Si aut loca determinata sunt et finita et corpora erunt finita Ab hoc si sue

sum et deo sum determinata sint et inter medium necesse determinatum esse

Si enī nō est determinatū infinitus utiqz erit motus. hoc autē q̄ impossibi

le ostensum est prius. determinatū est igitur mediū quare et quidē hic cor

pus aut existens aut fieri possibile. Sz aduc quod sursum et deorsus fertur.

corpus potest in hoc factum esse. [¶] Tatum em̄ est hoc quidem a medio fer-

ri hoc autem ad medium Er hys itaq; manifestū q̄ nōn contingit corp⁹

esse infinitum Et aduc si gravitas non est infinita neq; utiq; horu corporu

Nullum erit infinitum. Necesse enim infiniti corporis infinitam esse granita

Item, et eadem autem ratio erit et in leni Si enim est infinita gravitas - est et
infinita opposita & magis leve & magis levis quia per se
est magis structura! infinita esse quibuscumque ponitur potest

leuitas si infinitu sic quod fertur, palam autē ex hīs. Si em̄ finita et su

natur infinita quide corpus in quo a b / gravitas autem ipsius in quo g

superatur igitur ab infinito finita magnitudo in quo b d et gravitas e^o sic

maioresq[ue] uniusq[ue] suar[um] p[ro]fessionu[m] i[n]telligat q[uo]d sit
et ut minus quod sciunt et ut proprias quibus rebus ab maiorib[us]

h d ad h a fiat Continuitas enim inferri et infinita quantitas in tota

modi rationabilis magnitudines transcatibus / minus aut transcat minus

magnitudinis: et maior potius erit maioris: equalis uero est finiti et infiniti.

gravitas/Aduc autem si maioris maio: gravitas: eius qđ est i b maior: est

gravitas q̄ et 3 b quare finiti gravitas est maior: q̄ infiniti et in equali uno

magnitudinū eadē gravitas est In equale em̄ finito infinitus. Nichil differt

gravitates cōmensuratas esse aut incōmensuratas etem non mēsurabilis

1936
 3
 of quarry.

maldade infesta,
 a 1 2 3 4 5 6

Bravitas finis

5 ————— 2

Liber primus.

illis quibuslibet

hinc est iniquitatem et intensionem
in magnitudine quia illi quibuslibet
et accipiuntur magnitudines

existentibus eadem erit ratio - puta si in tertio mensurans excedite g gravita

tem magnitudinib' ei b d trib' totis sumptis maior e gravitas q q in quo

q qre id e erit impossibile Adhuc aut e et ptingit amensuratas sumere Libil

in differt a gravitate icipere aut a magnitudine puta si sumat amensurata

gravitas ei que e q in quo e et ab infinito auferat habes gravitate in qe pu

ta d b. Deinde ut gravitas ad gravitate b d ad alia fiat magnitudinē pu

ta ad b3 Cōtingit em infinita existere magnitudie qntūcūq ablatū eē isis

em sumptis amensurate erūt magnitudies et gravitates innice Teqz vti

q magnitudine omiomerā esse aut anomiomera nihil differt ad demōstra

tes semp em est sumere eqliter gravia corpa ei quod est b d ab infinito

quātūcūq aut auferentes aut apponētes. qpropter manifestū ex dictis qm

nō est infiniti corpi finita gravitas. ifinita igitur. Si igit hoc impossibile

et infinitū aliquod esse corpus impossibile Sed adhuc qm infinitū esse gra

uitate impossibile ex hīs manifestū. Si em tanta gravitas tātū in hoc tem

pore mouet maior tantū et adhuc in minori Et analogia quā gravitates

hnt tēpa ecōuerso habebūt puta si media gravitas in hoc duplū in medie

tate ei Adhuc finita gravitas oēm finitā mouet in quodam tpe finito. Ne

cesse igit ex hīs si qua est infinita gravitas moueri qdē fm tantū qntū si

nita Adhuc nō moueri quidē eo q pporcionabiliter oportet fm excellētiās

moueri. Srie aut maior in minori Proportio aut nlla est finiti ad infinitū

minori aut tps ad mai finitū sed semp in minori. Nūmū aut nō ē neqz

si esset q utilitas vtiqz esset. alia em ptra finita sumeretur in eadē proportio

ne in q infinita ad alterā maiore. Itaqz in equali tpe equale vtiqz moueret

infinita finite sed hoc impossibile Sz adhuc necesse siqdē in qlicūq finito

tempore mouet infinita et aliam in hoc ipo gravitatem mouere quandam

finitam Impossibile igitur infinitam gravitatem similiter autem et leui

70 Remouet finitū dubitū quo aliquē
dubitat an finitū tōz pōtē
fit a mēsuratōz magnitudinē
minori et a mēsuratōz quā
tūz pōtē fit a mēsuratōz finitā
ad mēsuratōz magnitudinē

71 Hinc patet minus quālibet
si p sit magnitudo aliquā quālibet
infinita pōtē dūz pōtē
aliter tūz mōt in minori tempore
et quā quālibet et qā hnt qntū
māiorē ut si media quālibet
mouet in aliquo tpe finito
quālibet mouet in maiore tpe
tōz pōtē pōtē quālibet finitā
māiorē magnitudinē finitā
in tpe finito et hnt pōtē pōtē
qntū aliquā quālibet finitā pōtē
dūz magnitudinē finitā et quālibet in
finita in equali tpe mouet in q

72 nitale finitū qntū p quālibet in
finita ut pōtē mouet. Itā qā
pōtē pōtē quālibet finitā mōt
ut hnt hnt in quā mouet quā
libet finitā pōtē quālibet ad qntū
tōz pōtē qntū pōtē quālibet
infinita mouet in maiore tpe
vitiqz quālibet ad alia finitā
ad infinita ut sit pōtē

73 Vt pōtē pōtē pōtē illa magnitudo
pōtē pōtē quālibet qntū e quā
libet in minori tpe mouet itā
pōtē pōtē magnitudinē hnt ad
māiorē qntū e mouet quālibet
ad finitū pōtē quālibet finitā
hnt ad finitū ut sit pōtē quālibet
māiorē ad māiorē hnt finitū
et aliqua pōtē pōtē qntū
aut dūz alia hnt in quā quālibet
infinita mouet in equali tpe
mouet in minori tpe pōtē
vitiqz et pōtē in tpe dato vitiqz
qntū finitū magnitudinē in quā
pōtē quālibet finitā mouet
pōtē magnitudinē finitā quā
nō pōtē

74 Concludit quālibet obiectū quālibet
dūz qntū quālibet finitū
mouet in tpe minori et in
tpe ut pōtē quālibet finitā
hnt mouet dūz qntū ut dūz hnt
tpe finitū et pōtē quālibet
nō pōtē pōtē itā pōtē quālibet
māiorē magnitudinē finitā pōtē
mouet quālibet finitā eadē tempore
quālibet pōtē in eadē tempore
mouet quālibet finitā et infinita

De celo.

etatem et corpora ergo infinitam gravitatem habentia et levitatem impossi-

bile quod quidam igitur non est infinitum corpus palam per eas que sunt partes
speculantibus hic modo. Et universaliter intendentibus non sunt rationem
solum sed rationes eas que in dictis nobis circa principium. Determinatum
est enim universaliter prius de infinito quod est et quod non est sed et nunc au-
tem alio modo.

Capitulum tertium in quo probatur per philosophiam primum duobus

bus physicis secundo tribus logicis rationibus quod nullum corpus generatur actu infinitum.

Est hec autem intendendum. Vtrum si non infinitum quidem cor-
pus quod omne - sed tamen adhuc tantum ut possint esse plures

celi forte enim utique quis hic dubitabit quomodo quemadmodum qui circa nos

mundus constitutus est nihil prohibet et alios esse plures quidem uno non ta-

men infinitos. Primum autem universaliter dicam de infinito. Necesse itaque cor-

pus omne aut infinitum esse aut finitum. Et si infinitum aut anominomem

totum aut anominomem - et utique si anominomem aut ex finitis speciebus aut

ex infinitis. Quod quidem igitur non possibile ex infinitis manifestum est

siquis nobis sinat manere primas ypotheses finitis enim primis motibus

entibus necesse est et species simplicium corporum esse finitas. Simpler qui-

dem enim qui simplicis corporis motus simplices aut finiti motus sunt ne-

cesse autem semper motum habere omne corpus physicum. Sed tamen si

quidem ex finitis erit infinitum necesse est et partium unquamque esse infinita.

Dico autem puta aqua aut ignem sed impossibile ostensum est enim quoniam neque

gravitas neque levitas est infinita. Adhuc necessarium infinita magnitudine

esse et loca ipsarum terre et motus infinitorum esse omnium hoc autem impossibile si

ponamus veras esse primas ypotheses et neque quod deorsum fertur infini-

tum contingere ferri neque quod sursum eadem ratione. Impossibile fieri enim

De

Gut napples at
 again for 200000
 7 napples at 200000
 off the
 23 24 25 26 27 28

le est esse factū album aut cubitale aut in egipto. 7 fieri horū impossibile. im

discreta sunt nihil min^{us} cōtinget vtiq; ex omnibus ignem infinitū esse sed

esse dissimilia vnūquodq; aut horū infinitū esse - vndiq; em esse vnūquod

hoc accidit aut gravitate esse infinita Sed adhuc nō possibile corp^o qd cir

cere infinitū esse. Hoc autē ostensum est q non est possibile Sed adhuc neq

et siqdes violentiq est ipsi et qui scōz naturā qre et locus ali' eqlis in qui

pati aliquid aut facere finitū et hūc manifestū Sit em̄ infinitū in quo a

est in tpe in quo q. et sit deo qd ē b minus - et minus in equali tpe minus

finitum aliquid Sit itaq; ^{equale} quidez in equali tempe alterans min^{us} aut

maius ad minus. ¶ Non igitur infinitum a nullo finito movebitur in nullo tpe. mi-

Infinicum enim ad finitum, in nulla proportionem erit. Sed adhuc neq; infin-

1. $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{5}$ $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{7}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{9}$ $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{11}$ $\frac{1}{12}$ $\frac{1}{13}$ $\frac{1}{14}$ $\frac{1}{15}$ $\frac{1}{16}$ $\frac{1}{17}$ $\frac{1}{18}$ $\frac{1}{19}$ $\frac{1}{20}$ $\frac{1}{21}$ $\frac{1}{22}$ $\frac{1}{23}$ $\frac{1}{24}$ $\frac{1}{25}$ $\frac{1}{26}$ $\frac{1}{27}$ $\frac{1}{28}$ $\frac{1}{29}$ $\frac{1}{30}$ $\frac{1}{31}$ $\frac{1}{32}$ $\frac{1}{33}$ $\frac{1}{34}$ $\frac{1}{35}$ $\frac{1}{36}$ $\frac{1}{37}$ $\frac{1}{38}$ $\frac{1}{39}$ $\frac{1}{40}$ $\frac{1}{41}$ $\frac{1}{42}$ $\frac{1}{43}$ $\frac{1}{44}$ $\frac{1}{45}$ $\frac{1}{46}$ $\frac{1}{47}$ $\frac{1}{48}$ $\frac{1}{49}$ $\frac{1}{50}$ $\frac{1}{51}$ $\frac{1}{52}$ $\frac{1}{53}$ $\frac{1}{54}$ $\frac{1}{55}$ $\frac{1}{56}$ $\frac{1}{57}$ $\frac{1}{58}$ $\frac{1}{59}$ $\frac{1}{60}$ $\frac{1}{61}$ $\frac{1}{62}$ $\frac{1}{63}$ $\frac{1}{64}$ $\frac{1}{65}$ $\frac{1}{66}$ $\frac{1}{67}$ $\frac{1}{68}$ $\frac{1}{69}$ $\frac{1}{70}$ $\frac{1}{71}$ $\frac{1}{72}$ $\frac{1}{73}$ $\frac{1}{74}$ $\frac{1}{75}$ $\frac{1}{76}$ $\frac{1}{77}$ $\frac{1}{78}$ $\frac{1}{79}$ $\frac{1}{80}$ $\frac{1}{81}$ $\frac{1}{82}$ $\frac{1}{83}$ $\frac{1}{84}$ $\frac{1}{85}$ $\frac{1}{86}$ $\frac{1}{87}$ $\frac{1}{88}$ $\frac{1}{89}$ $\frac{1}{90}$ $\frac{1}{91}$ $\frac{1}{92}$ $\frac{1}{93}$ $\frac{1}{94}$ $\frac{1}{95}$ $\frac{1}{96}$ $\frac{1}{97}$ $\frac{1}{98}$ $\frac{1}{99}$ $\frac{1}{100}$

camp 5

De celo.

Quod itaqz est b z totū ad z e - sic sit eandē ppositionē habēs ad d - mouebit

igit e b z in g - infinitū igit et finitū iequali tpe alterabūt. sed impossibile. in

minori em qd mai⁹ supponebat - sed sp sumptū temp⁹ idem faciet - qre nō

est temp⁹ neqz vñs in quo mouebit Sed adhuc in infinito tempe nō est mo

nisse neqz motum esse - finem enim non habet. Sactio aut et passio habet

Neqz infinitū utiqz ab infinito cōtingit nihil pati. Sit enim a infinitū - et

b temp⁹ aut in quo passum est b ab a in quo g d - quod aut in quo e infini

ti pars - quia totum b passum est - non in equali tempore hoc ipm moue

bū - supponebat em in miou tēpe moueri minus. sit em motum ab a in d

qd utiqz d ad d g - e est ad aliud ei⁹ qd est b finitū - hoc igit necesse ab a mo

tum esse in g d tempe - ab eodē enim supponebat in pluri et miou tpe ma

ius et min⁹ pati - quecunqz proportionabili⁹ tempori diuisa sunt In nullo

igitur tempore finito possibile infinitū ab infinito motū esse In infinito igit

tempe - sed infinitū tempus non habet finem quod autem est motū habet Si

igitur omne corpus sensibile habet virtutē actiuam aut passiuam aut ambo

impossibile corpus infinitū sensibile esse Sed tñ quecunqz quidē corpora in

loco oia sensibilia nō est igitur corp⁹ infinitū extra celū neqz vñs neqz sim

pliciter neqz fin quid Igitur omnino corpus extra celum nullū. Siquidem

igitur intellectuale - est in loco - si vero sensibile et in tpe extra emz et intra

locū signat Itaqz essent et sensibile - sensibile aut nullū est nō ens in loco.

Rationabilis aut conari et sic - neqz ei in circuitu possibile ē moueri isi

nitum omniomertū ens - medium quidē enim infiniti nō est - quod aut in cir

cuitu circa medium mouet. Sed et neqz in rectū possibile est moueri infinitū

Oportebit em atqz esse tantū locū infinitū in quē ferē fm naturā et alium

tm in quē pter naturā Adhuc siue natura hz motū eius qd in rectū siue vio

laria mouet Utroqz mō oportebat infinitū esse mouentē potētā q ei infini

Biij.

et in plene qd.

65

68

91

Primus liber.

ta - infiniti et infiniti infinita virtus - quare et erit mouens infinitū Ratio

ant in hys que de motu - q nulla habet infinita virtutem finitoni neq; infi

nitentū finitā Si igitur sūm naturā et pter naturā cōtingit moveri erūt duo

infinite. qd quidem ^{violata} mouens sit et quid mouetur. Adhuc mouens qd infi-

nitiu est - siquidem enim ipm seipm animatu erit. hoc aut quomodo possi-

bile infinitū esse animal. Si aut aliud mouens duo erunt infinita mouens

et quod mouet differentia fm formā et virtutē. Si aut non continū totū

sed quæadmodū dicit Democritus et Leucippus determinatū vacuo. unū

necessariū esse omnē motū Determinata sunt quidez enim figuris - naturā

ant dicunt esse ipsorum unum / quemadmodum si aurum unum quodque sit segregata

tu / hōiū autem quēadmodū dicimus eundem necessariū esse motum Vbi

enim vnus holus et tota terra fertur - et totus ignis et scintilla ad eundē lo-

rum. q̄re neq; leue simpliciter nullum est corporū si oīa habent gravitatē

Si autem leuitatē - graue nullum erit simpliciē Adhuc si grauitatez habet

aut lenitate erit aut extremū aliqd totius aut mediū Hoc aut impossibile in

fi into ente Totaliterq; ubi non est mediū neq; extremū - neq; hoc q̄des sursū

hoc aut̃ deo: suz - Nullusq; erit locus corporib; lationis. hoc aut̃ nō existēte-

not^o non erit Necesse em̄ moueri aut s̄m naturā aut p̄ter naturā. hec at

Definita sunt locis proprijs et alienis. Adhuc si ubi preter naturā aliqd ma

net aut fert Necesse cuiusdā esse alterius hunc motū fm naturam , hoc autē

credibile ex inductiōe Necesse igit neq; oia tranquillitatē habere aut leuitatē sed

hoc qđe hoc aut nō. Qđ qđe icañ nō est corp⁹ infinitū ex hīs manifestū est.

Tractat⁹ sententi⁹ diffinit⁹ hucusq^{ue} con-

ulis in quoz pmo trib' rōnibus pbat q tantū vn' sit mundus.

Via aut neq; possibile plures esse celos dicim⁹ - hoc em diceba-

mus intendendū, si quis nō hoc patat vniuersaliter ostensur esse

que omnes uolunt magis ad illud locum in quo

[illegible]

De celo.

de corporibus (q̄ impossibile est esse extra mūdum) sed de quocunq; iporū

sed solum in infinite positis dictam esse rationem Omnia enim 2 manent

et mouentur sū naturam et violentiam, Et sū naturam quidem in quo

manent non violentia et feruntur et in quem feruntur manent. In quo

autem violentia et feruntur violentia et in quem violentia feruntur et

manent. Adhuc violentia ista latius contraria sū naturam. Ad mediū itaq;

quod est hic si vi fert terra inde hinc fert illuc sū naturam et si māet hic

inde nō violentia et fert sū naturā huc. vna em̄ q̄ sū naturā. Adhuc ne

cesse oēs mūdus ex eisdem esse corporib; similiter quidē existentes sū natu-

ram sed adhuc et corporū vnumquodq; necessarium habere eandem virtutem

ut puta dico ignem et terram et inter media horum Si enim equiuoca hec

et non sū eandem ydeam dicuntur que ibi hīs que apud nos et totus vti-

q; equoce dicet mūdus Palam ergo q̄ hoc quidem a medio ferri natum est

hoc autem ad medium iporū. siquidem omnis eiusdem speciei ignis igni

aliorum vnumquodq; quemadmodū et que in hoc partes ignis Quia autem

necesse sit habere ex hīs que circa motus suppositionibus manifestum

Motus enim finiti et vnumquodq; elementorū dicat sū quandam mo-

tyum Quare siquidem et motus idem et elementa necesse est esse ubiq; eadē

late sunt igitur ferri et ad hoc quidem medium que in alio mōdo terre par-

tes et ad hoc qdē extremū qui ibi ignis sed impossibile Si em̄ hoc et ac-

cideret. necesse est ferri sursum quidem terram in proprio mūdō ignes autē

ad mediū Similiter autē et eam que hic terram a medio ferri sū naturā

latā qd id qd ibi medium propter mūdus sic poni ad inuicem Aut ei non

ponendū eandem esse naturā simpliciter corporum in plurib; celis Aut di-

centes sic mediū vni necesse est facere et extremū. hoc autem existente in

cōueniente impossibile est esse mundos plures vno Dignificare autē aliam

Liber primus.

esse naturam simpliciū corporū si distent minus vel plus a proprijs locis
^{quā ad naturā corporis} ^{et distentia ut videntur magis}
 irrationabile Quid enim differt tanta dicere longitudine distare aut tanta
^v ^{differtia} ^{ad punctum vel locum} ^{et magis et}
 Differt em̄ s̄m rationē quāto plus tanto magis mouent̄ species aut eadē

Sed adhuc necesse est esse aliquē motum ipsorū ^{et quidem enim mouētur}
manifestū Verū igitur in oībus dicem⁹ moveri violentia et cōtrarijs. Sed
qd̄ naturā est omnino non moveri impossibile hoc moveri violentia Si igitur
tur est aliquis motus ipsorū sūm naturā, necesse est eorū que similis spe

et ad hoc aliqd extremū Si autē specie eadē - plura aut. qz 2 singularia plu

ra quidē - specie aut vni quodq; indifferens. Nō haic quidē - huic aut nō
tale erit partium - sed similiter omnibus similiter enim omnia finem speciem

in differentia ad invicem. Tercio aut alter quodcunq; qcuq; Dico aut hoc
qm partes que hic ad invicem et que in altero mudo similiter se habent Sum

ptum igit hinc - nihil differt p compatōes ad aliqd earū q̄ in alio aliq mō
pariū - & respectu earū que in hoc ipō - sed similiter - differūt em̄ nihil speci

ad invicem Itaq; necessarii aut amovere has suppositiones / aut medium
vnu esse et extremu / hoc aut ente, necesse est et celum vnu solu esse et no plu

res eisdem argumētis et necessitatibus. ¹³⁴ ^{gratulentibus} ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵

in quoddam transmutatē hoc, ex quo et in quod specie differunt Omnis enī

augmentat ex parvitate in magnitudinē, et quod fertur igitur, etiam ho

quæadmodū quod sanat non ubiqz cōtingit - neqz ubi vult mouens, et ig

cum sursum ei qđ deorsum creuerit isti termini lationes Quoniam et que circ

De celo.

cu habet aliquiter opposita ea que fm dyametrū - toti aut nō est priū neq

vnū. qre et hīs mō aliquo mō in opposita et finita Neceffe igit aliques

finē et nō in infinitū ferri Argumentū aut ei est qd nō in infinitū ferri et

terra quidē quāto vtiqz ppinquior sit medio velocius ferri. Igne autē qnto

vtiqz ei qd ē sursum Si aut i infinitū esset - infinita vtiqz et velocitas Si at veloci

tas - 7 gūitas et lenitas - vt em ampli' descēdente velocitate - alter gūitate

vtiqz erat velox - sic si infinita erat huiusmodi additio - et velocitatis additio.

infinita vtiqz esset. Sed adhuc neq ab aliq ferē ipoz hoc qdē sursum hoc ē de

orsus - neq vi queadmodū qdē aqūt extrusione. Tardis em vtiqz moueret

maior ignis sursum et maior terra deorsus in eū q ipoz locū - nūc aut priū

sp maior ignis veloci' fertur tra 7 maior tra in eū q ipoz locū Neq veloci

vtiqz in fine feret si vi et extrusione. qia em a vi inferente lōgi' facta tardius

ferunt Et vnde vi illuc ferunt non vi itaqz ex hīs speculātib' est accipere

fide de dictis sufficient' Adhuc aut et p eas que ex pma phia rōnes ostē det

vtiqz - et ex eo q in circuitu motu - quē necessariū sempiternū similit' et hic esse

et in alijs mōis Pala aut vtiqz sic fiet intendētib' qm necesse vniū esse celus

Trib' em copalib' elemētis - tria erūt 7 loca elemētōz - vnus qdē subsisten

is qui circa mediū - alijs aut qui circū lati qui est extrem' Tercius aut qui

medius horū - qui mediū corpis Neceffe enim in hoc esse quod superfertur.

Si enim non in hoc - extra erit - sed impossibile. hoc quidē enim sine gra

uitate - hoc aut habēs grauitatem - magis deorsus aut q grauitatē habem

is corpis locus non est - siquidē qui apud medium gravis - sed neqz pter

naturam - aliq em erit fm naturam. aliq aut non erit - necesse igitur in inter

medios esse - hui' aut ipius quē sunt differētie post dicit De corporeis qdē

igit elementis que quidem sunt et quot - et quis vnusquisqz locus Adhuc

autem vniuersaliter quot fm multitudinem loca palam nobis ex dictis.

ostenditur qd impossibile est esse mūdos plures numero distinctos / specie
autem eosdem.

huc autem q̄ sempiternus incorruptibilis existēs ⁊ ingenitus di-

cinus primū dubitantes de ipso Videbitur enim utiq; intendentib; sic in

possibile vñ et solum esse ipm In omnibus enim hys que natura et hys

que ab arte constantibus et generatis alterū est ipsa sūm seipam forma - et

mixta cum materia, puta sperere alterum species et aurea et erea spera. et ite

rum circuli altera forma: et creus et ligneus circulus. Quod quid enim erat

esse dicentes speræ aut circuli - non dicimus in ratione aureum aut ere-

um tanq̃ non existentibus hys de substantia si auream aut eream dicam.

Et si non possumus intelligere neq; sumere aliud aliquid preter singulare

quāq; enim nihil phibet hoc accidere puta si solum assumatur circulus ni

hilem minus est aliud circulo esse et huic quidem circulo et hic quidem sp

cies hoc autem species in materia et singulariū. Quoniā igitur est celum

sensibile singulariū utique est sensibile enim omne in materia existit Si autem

Similariū alterum utiq; erit huic quidem celo esse et celo simpliciter Alterū

igitur hoc celum et celus simpliciter. et hoc quidem ut species et forma - hoc

aut ut materie mixtū. Quodū autem est forma, quedam et species, aut summa

ent attingit plura facta esse singularia. siue enim sunt species quæadmodū

dicunt oðā necesse hoc accidere. siue et sit separatū nullū taliū. nihil min⁹ In

Aliter sic videtur: Omnis materia substantia in materia erit plura esse et infinita.

autis & quibusdam sociis. Teo aut sunt plures cell - aut cōtingit esse plures

in his quibusdam quibusdam habitus utique esse et in quibusdam utique esse celos. ¶ 166

Sed et non sunt autem omnes homines dicunt bene et omnia non bene alterum quia

[illegible]

De celo.

dem esse rationem eam que sine materia et eam que in materia forme q

dem bene dicitur et sic hoc verum, sed nihilominus neq vna necessitas p

pter hoc plures mundos esse neq contingit factos esse plures Si quidem

iste ex tota est materia quemadmodu est sic enim forte magis quod di

citur manifestum Si enim est similitudo et curvitas in naso aut carne et

est materia similitudi caro si ex omnibus carnibus vna fiat caro et existat

in hac simum utiq nihil aliud neq est simum neq contingit factum

esse Similiter autem et si homini sunt materia carnes et ossa si ex om

ni carne et omnibus ossibus homo fiat impossibilitatibz existentibus dis

soluta esse neq utiq contingit esse alium hominem Similiter autem

et in alijs omnino enim quovmque est substantia in subiecta qua

dam materia horum nec contingit factum esse non existente quadaz

materia Celum autem est singularem et eorum que ex materia sed no

ex parte ipsius constat sed ex omni esse ipi celo et huic celo alterum est

Non tamen neq utiq erit aliud neq utiq cōtingit factos esse plures

propter omnem materiam pprehensam esse hoc ipm igitur restat osten

dere q ex omni naturali et sensibili constat corpore Dicamus aut pimus

quid dicimus esse celum et quotiens ut nobis magis manifestu fiat quod

queritur Uno quidem igitur modo celum dicimus substantiam extrema to

tius circulationis aut corpus naturale quod inest extrema circumferen

tia ipsius totius Cōsuevimus enim extremu et qd sursum maxime vocare

celum in quo et divinum omne dicimus locatu esse Alio autem modo rurs

continuum corpus extreme circumferentie totius in quo luna et sol et que

dam astorum in hoc celo esse dicimus Adhuc aut aliter dicimus celum cō

tentum corpus ab extrema circumferentia totu enim et omne cōsuevimus

dicere celum Tripliciter autem dicto celo totum ab extrema circumferentia

Liber primus.

presenti ex omni necesse constare naturali et sensibili corpore ppter neqz esse

nullū extra celū corp⁹ neqz cōtingere factū esse. Si em̄ est extra extremā pe-

ripheriā corp⁹ phisicū necesse esse ipm̄ aut simpliciu aut compositoz corpo

rū et aut fm̄ naturā habere aut pter naturā Simpliciu quidē igit nullum

vtiqz erit qd em̄ circūfert ostensuz qnā nō cōuenit pmutare suiipsi locū

Sed et neqz qd a medio possibile neqz quod in medio substas fm̄ naturaz

quidē em̄ nō vtiqz erit Alia em̄ ipsorū propria loca pter naturā aut si qdes

sūt alij cūidā erit fm̄ naturā q extra locus eū em̄ qui hñc pter naturā ne

cessariū alij esse fm̄ naturam sed non erat aliud corpus pter hoc Nō igit

tur est possibile nullū simpliciu extra celū esse corpus Si aut nō simpliciu

neqz mixtorū Necesse em̄ esse simplicia mixto existente Sed et neqz factuz

esse possibile aut em̄ fm̄ naturā erit aut pter naturā et aut simplex aut

mixtū quare iterum idem veniet sermo Tibil eniz differt p̄siderare si est

aut si factum esse possibile Manifestum igitur ex dictis q neqz est extra ce-

lum neqz contingit facta esse corporis mole nullius ex omni enim est pro-

pria materia tot⁹ mūdus materia em̄ erat ipsius corpus naturale sensibi-

le Itaqz nunc non sunt plures celi neqz fuerunt neqz contingit fieri plures

sed vnum et solum et perfectū est istud celum Similiter autem manifestum

q neqz locus neqz vacuū neqz temp⁹ est extra celum in omni em̄ loco pos-

sibile est existere corpus vacuū aut esse dicūt in quo nō existit corpus possi-

bile aut factum esse est aut tempus numerus motus aut non sine phisico

corpore est extra celū aut ostensum est q neqz est neqz contingit fieri corpus

Manifestū igitur q neqz locus neqz vacuū neqz tempus est exterius Pro-

pter qd quidē neqz in loco que ibi apta nata sunt neqz tpus ipa facit sene-

scere neqz nullius vna transmutatio eorum que supia eam que maxime ex-

tra ordinatā lationem Sed inalterabilia et impassibilia optimam habetia

160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

vitā et p se sufficētiſſima pſcunt toto etno. Item hoc nomē diuine enūcia

tū ē ab antiq̃s. finis em̃ p̃tinens id qđ vnus cuiusq̃ vite tempus cuius in-

hil est extra-^him natura etnū vniuscuiusq; vocatū est Scdm eādes at rōne
moh reli

et totius celi finis, et de tempore et infinitate continens perfectio eternum est a se esse.

flumē benedictionē immortalis ⁊ diuinę Vnde et alijs pmunicatū est (hys

de claris hys aut obscuris esse & vivere. Item quoadmodum in Encyclys

philosophantibus circa divina multoties declaratum est rōib⁹ q̄ divinū

*quod purus fuit
et non morab*

prauū nihil neqz idigēs eoz q̄ ipi bonoz nullo z incestabili itaqz motu

monet rationabiliter et enim oia q̄scūq̄ mōuēt q̄n vengūt in p̄p̄tū locū eius

utē quo circū idem locus unde inceptit et in quem consumat.

Tractat⁹ octavus q̄ ē de mūdi p̄etuita

et diffinit tribus capitulis In quorum primo phis recitat et reprobat opios.
antiquorum.

Tractat⁹ octauus qđ de mūdi ppetuita

te diffinit tribus capitulis In quorum primo phis recitat et reprobat opios.
antiquorum.

Is aut̃ determinatis dicamus post hoc utrū genicus aut inge-

nitens & incorruptibilis aut corruptibilis p̄transētes p̄u^o aliquū

suspiciones Contrariū em demonstrationes dubitationes et de contrarijs

sunt simul aut z magis utiqz erunt credibilia dicenda preaudientibz dubi

tatorū sermonū iustificaciones. gratis em̄ adennare videri minus utiq; no

bis existeret Item oportet disq̃sitores sed non inimicos esse iudicatu-
ros verū

sufficiens. ¶ Geniti quidē itē oēs dicūt ēē Ss geniti hī adē sempiternū

hū aut corruptibile quēadmodū ad cūq; aliud constitutoiū. hū aut vicissim,

quāz oñē sic quāz āt aliter hñe corruptū - et hoc sñ pficere sic quēadmodū

7 fuit 309 de ³⁰⁹ ^{in scriptis} ^{manu} ^{scrip}
 Pinnodocles Attrigotins a Heraclito Episcopo factū esse qdō int' sempit

ut est dicere impossibile Solem hunc non esse rationabilem. Quia in multis

declarat istud quod
primo quod in
cap 14 tractus 2
2° reg. tractus 2°
tractus 2°

[illegible]

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525

[illegible]

est e quash totum in quo nullo
determinat de pfectibz nra et di
mittit in tua sola pua et de regibz
opinionu arbitrio et discretio in
duos pht in pua mittit duas glos
pua tota mittit et de for dicunt
v nra pht gentibz nra nescit for
regibz et mores regibz tota pua
est e nra opinionu arbitrio et
discretio pht nra nescit pua
qua opinionu et nra pht et
discretio nra opinionu pua

[illegible]

Gato gato point regaining plausibility
 & her in a possible way after
 facts & suspicions after these things
 nearly pure false the matter is
 possible que videt unde in diebus
 aut vult: & statu huius opinionem
 videt unde in alia a vult go
 after op^a ut e possida: bene quod
 na op^a que quatuor ens omni videt

Primus liber.

tis aut oib⁹ videmus existētia De hoc aut accidit contrariū. oia q̄ generant et

corrupti vident^r Adhuc aut nō hñs principii et qđ est sic habere. sed impos-

sibile aliter hñe pri⁹ p oia secula impossibile transmutari. erit eni aliq̄ causa q̄

si existit pri⁹ possibile utiqz erat alit^r hñe impossibile aliter hñe. Si aut ex ali⁹

hñtib⁹ p̄sistit mōus. siqđem sp sic se habētib⁹ z impossibile aliter se hñe.

nō utiqz fieret. si aut fact⁹ est. necesse et illa possibile eē ali⁹ se hñe z non sp

sic habere Itaqz p̄stata dissolvent^r et dissoluta p̄stiterunt pri⁹. z hoc infini-

cies aut sic se nō habebat aut possibile erat Si aut hoc. nō utiqz est incor-

ruptibilis. neqz si aliter habebat aliqñ. neqz si possibile ali⁹ habere. Auxiliū

qđ qđez conant^r ferre sibiip̄s dicētes incorruptibile qđē esse. factū aut non

est ver⁹ Siml^r em dicūt hñs q̄ descriptiones scribūt et seip̄os dixisse de gene-

ratione. nō tanq̄ generato aliqñ. sed doctrine gratia. tanq̄ magis instru-

entes. velut descriptione genitū aspiciētes. hoc autē est quādamodū dicim⁹

nō idē In factione quidē em descriptionū. positis oib⁹ simul esse idem acci-

die. in demonstrationib⁹ aut horū nō idem. sed impossibile. q̄ em accipiunt^r

pri⁹ et posterius sub p̄traria sunt. Ex inordinatis quidē em ordinata esse fa-

cta dicūt Simul aut idē inordinatū esse et ordinatū impossibile Sed necesse

generationē eē separantē et tempus. in descriptionib⁹ aut nihil tpe. est segre-

gatum. Qu igitur impossibile esse ipm sempiternū et factū esse manifestū.

Vicissim autē cōstare et dissolui. nihil aliud facere est qm̄ asstruere ipm

sempiternū quidem sed transmutantem formam. quemadmodum si quis

ex puero virum factū. et ex viro puerum. quandoqz em̄ corrupti quādoqz

esse putet Palam em̄ q̄ et adinuicem cōuenientibus elementis. non contin-

gens ordo et constitutio. sed est eadē z literqz et sim eos qui dixerūt hñc

sermonē. qui dispositionis utriusqz causant contrariū Itaqz si totū corp⁹

cōtinuum ens. quādoqz sit quādoqz autē illo modo disponitur et aptatur

103. Et dicitur in quibusdam philosophis quod si aliter
hinc nunc quod prius habebat ut sit possibile
hinc nunc quod prius non est impossibile
et si prius non est possibile. hoc est quia si prius
habetur in se ipsum et esse habetur in se

104. Tercia ratio dicitur quod si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur
et si prius non est possibile. hoc est quia si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur
et si prius non est possibile. hoc est quia si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur

105. Tercia ratio dicitur quod si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur
et si prius non est possibile. hoc est quia si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur
et si prius non est possibile. hoc est quia si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur

106. Tercia ratio dicitur quod si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur
et si prius non est possibile. hoc est quia si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur
et si prius non est possibile. hoc est quia si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur

107. Tercia ratio dicitur quod si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur
et si prius non est possibile. hoc est quia si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur
et si prius non est possibile. hoc est quia si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur

108. Tercia ratio dicitur quod si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur
et si prius non est possibile. hoc est quia si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur
et si prius non est possibile. hoc est quia si prius
aliter dicitur. hinc prius aliter dicitur

De celo.

totius aut consistencia mudo et celu: no vtiqz mudo generabit z corrupetur

sed dispositiones ipsi Totaliter aut z factu corrupti z no reflecti existen

te quide vno. impossibile est. priusqz em fieret. semp existebat que an ipsum

consistencia q no facta. no possibile esse dicimz transmutari. Infinitis aut enti

bis mudis attingit magis sed tame z hoc vtri impossibile z manifestu ex

posterioribz. Snt aut quida quibz attingere videt et ingentiu aliqd ens cor-

rupti. et genitu incorruptibile pdurare sicut in thimes scribit Plato. Ibi em

git. celu factu esse no solu. s fore de cetero sepiterno tpe. ad qs naliu qde de ce

lo dictu est. Vniuersalie aut de omibz speculantibz erit et de hoc manifestu,

Capitulu Secundum in quo distinguit

quedz nomina equiuoca.

Runt aut diuidentu est. qmodo ingnabilia z gnabilia dicimz. z

corruptibilia z incorruptibilia. multipliciter em dictis. z si nulla dif

feretia ad smone fiat. necesse iam intellectu pfuse habere si qs diuiso mlti-

pliciter tanqz indiuiso vtae. Inmanifestu em scdm qua natura ipsi accide

qd dictu est. Dicimz aut ingentiu vno mo si sit aliqd nuc prius noens sine gna

ciode z transmutatiode. que admodu quide tngi z moueri dicimz. no em gnari di

ctit. neqz motu. Vno aut siquide qd ptinges fieri aut no fieri. no est aut: sili

ter em z hoc qd no est. Vno aut si quide omimo impossibile fieri. vt et qnqz

quide sit qnqz aut no Impossibile aut dicimz dupliciter. aut em simplicitate non

ven est dicere q fiet vtiqz. aut no facile. neqz cito aut bene. Eode aut modo z

genitu. vno quida. si no ens prius posterius siue genitu siue gnari qnqz qdem

noens iterum autem ens vno autem si possibile siue per verum determi

nato possibili siue per facile. Vno autem si sit generatio ipsius ex nonente

in ens siue iam existente per fieri autem existente siue z nondum existen

te sed contingente Et corruptibile autem siue incorruptibile similitur siue em

C ij

Primus liber.

p^{ri} aliquid ens / poster^{ius} autē nō est / aut nō esse ptingit / corruptibile esse di
 cim^{us} / siue corruptū aliquando ⁊ transmutatū siue nō: Est autē qñq; et qd p
 corrupti ptingens nō ē / corruptibile ē dicim^{us}. Et adhuc aliū qd facile corru

[illegible]

p^r q^d dicat aliquis euphtharton Et de incorruptibili eadē ratio. aut enī q^d
 sine corruptiōe q^uāq^{ue} quidē ens q^uāq^{ue} autē nonens puta tact^{us} q^ui sine corruptiōe
 p^r exītes postremo nō sūt. Aut ens q^uidē impossibilē autē nō fore. aut nō futu-
 rū aliqui nūc autē ens Tu enī es. et tact^{us} nūc. s^{ed} tñ corruptibilis. q^ui est aliq^uid
 q^ui nō verū te dicere quia es. neq^{ue} q^ui hoc tangi Marie pprie autē ens q^uidē
 impossibilē autē corrupti. sic. ut nūc ens postremo nō sit. aut cōtingat non-
 esse. et si nondum corruptum. cōtingens autem postremo non esse Dicit^{ur} et

[illegible]

incorruptibile et qd nō facile corrūpit Itaqz si hec sic hnt cōsiderādū quōd
dicim⁹ possibile ⁊ impossibile. p̄p̄r̄ssume enī dictū incorruptibile eo qd nō
possit corrumpi neqz aliqū quidem esse aliquando autē non Dicit autē et in
genitū quod impossibile et nō potens fieri. sic. vt et prius quidem non sit

116 Orda gita dicitur itaqz poge activa tu
est pntatione eiqz dicitur: poga activa de
est timore pntat p t maxime pnt
ania p qd poffit pntat pnt pntat tu
tota d duo tuc p illud dntinuat eiqz po
teriaz activa: d tuc poffit abulatio
huy p itaqz pntat p illud dntinuat
euy poga in abulatio;

posteriori autem sit, puta dyametrum symmetriū. Si itaq; aliquid pōt moveri stadia centū aut levare pondus - semp autē ad plurimū dicim⁹, puta talenta centū aut stadia ire centū. Quis et partes pōt que intus sunt siquidem et supabundantiā ut nōiet ad finem et excellētie virtutē. necesse igit potēs sim excellētiā tanta et q̄ infra posse, puta si talenta centum tollere, et duo et stadia centū et duo posse ire. Virtus autē excellētie. Et utiq; siquidē imposibile tantū sim excellētiā dicentib⁹, et plurimū possibile, puta nō potēs

& vrb
 Tertia gulfus tangit determinatum pati
 re passive & e hoc pona passiva & im
 potentia debet determinari & minime
 qd dat tunc ex pte

[illegible]

mille ire stadia manifestū q̄ mille et vnū Tūhil aut̄ nōs turbet Determinet
em̄ s̄m̄ excellentie terminū dictū quod pp̄ie possibile forsitan em̄ instabit
quis utiq; quāsi nō necesse qd̄ dictū est videns em̄ stadiū. nō utiq; q̄ inuis
videbit magnitudines Sed cōtrariū magis potes videre punctum. aut̄ as
dire parū sonū et maiorū habebit sensum - sed nihil differt ad rationē de

u lict y a dotin
 ion in tuncat ad magi
 rt ad ratione de
 p yotaria t
 m mabaz f
 riam galle
 riam
 ad magi
 7 p r r r
 and m r r r
 by tuncat
 ad magi
 7 p r r r

terminet enim aut in virtute aut in re excellentia qd em dicitur manifestu
visus quide qui minoris excedit Velocitas autem que maioris.

in this capsule will make substituting
of any number of quality of corruptible &
vna pte & incorruptible & incorruptible 118

Terminatis aut hys dicens qd deinceps Si itaq sunt qdaz possi

bilia et esse ⁊ non esse. necesse tempus aliquod deminatu esse plu-

rimis et eius qd est esse et ei q non Dico aut possibile rem esse z ens possibi

e nō esse, sūm quacuq; p̄dicationē, puta hominē aut albū aut tricubicū.

ut aliquid quodcumque talium predicamentorum Si enim non est quantum aliqd sed solum plus

proposito et nō est cui min⁹ in infinito est tpe idē possibile esse et nō ē ali-

in finito sed hoc impossibile principium aut sit huic impossibile et falsum nō

de significat. est aut impossibile et possibile. et falsum et verū. hoc quidem et

propositione Dico autem utputa tridontū impossibile duas rectas habere C

oc, et dyameter amēsurabilis si hoc. sunt aut simpliciter et non sicut et in

possibilia et falsa et vera. Quod autem idem est falsum, aliud est. Simili...

[illegible]

... aut impossibile

...no impo

*T₁ 2 fols / nō sequit unq qd / h 2 fols sequitur
p^re et ibi aliquid vray.*

¶ Item et impossibile est idem tractatum esse suppositum falsum et impossibile. *¶ Item*
¶ Item et impossibile est idem tractatum esse suppositum falsum et impossibile. ¶ Item
¶ Item et impossibile est idem tractatum esse suppositum falsum et impossibile. ¶ Item

clouit aut impossibile ex impossibili, hoc quidem igitur stare et sedere sunt h3
 sedentary
 in actione
 h3 h3
 h3 h3
 ut sunt habet opposita
 sub alio eorū

ante q^u q^undoq^{ue} h^{ab}it^{abit} et q^uq^{ue} altera. s^{ed} n^{on} ut simul sedeat et stet sed iⁿ alio

¶ Si itaq; aliquid infinito tpe pluriū hz vtute nō est in alio tpe-β hoc

ne Quapropter siquē infinito tpe ens corruptibile est. virtutē utiq; habe-

et qđ est nō esse Si itaq; infinito tpe sit existēs qđ pōt esse simul igit̃ est

non erit s^um actū, falsum quidē igit accidit utiq; quia falsum positū est

et si non impossibile erat nō utique et impossibile esset qđ accidit. omnino

[illegible]

lin: quia alia/
 2. Throacta
 cumq; unig pte
 ic a pte alia
 vnt & p
 nty no pte
 nty ab nra dte
 2. Throacta
 pte suppe no e idon fulsum & mpple
 vet & pte pte quia in e pte q
 vnt nra ois fulsum e mpple & pte
 det p hlogu de pgi & mpple pte
 pntia & pte de vas & pte pte
 & no e pte

f. 7. dy. munda
 undati fit
 undati munda
 undati la
 as

4
 in fact we do not suppose falling
 money that it might not be
 rid of it we do not avoid it

matra fuppo idem ficut hie pofit
d' appofita Et in hie pofit ad
ut hie appofita Vel aliter idem
h' ficut hie pofit ad appofita Et
h' h' exponit d' et h' h' d' i

[illegible]

Primus liber.

Ita q^{uo}d si q^{ui} o^{mn}i^s q^{ui} iⁿ iⁿq^{ui}si^{ti}oⁿe p^{ro}p^{ri}a q^{ui}a
iⁿq^{ui}si^{ti}oⁿe est q^{ui} o^{mn}i^s q^{ui} q^{ui}at^{ur} iⁿq^{ui}si^{ti}oⁿe p^{ro}p^{ri}a
o^{mn}i^s est iⁿq^{ui}si^{ti}oⁿe p^{ro}p^{ri}a q^{ui}a q^{ui}at^{ur} iⁿq^{ui}si^{ti}oⁿe p^{ro}p^{ri}a
aliquo^d q^{ui} d^{ic}i^tur iⁿq^{ui}si^{ti}oⁿe p^{ro}p^{ri}a q^{ui}a q^{ui}at^{ur} iⁿq^{ui}si^{ti}oⁿe p^{ro}p^{ri}a
o^{mn}i^s q^{ui}at^{ur} iⁿq^{ui}si^{ti}oⁿe p^{ro}p^{ri}a q^{ui}a q^{ui}at^{ur} iⁿq^{ui}si^{ti}oⁿe p^{ro}p^{ri}a
est iⁿq^{ui}si^{ti}oⁿe p^{ro}p^{ri}a q^{ui}a q^{ui}at^{ur} iⁿq^{ui}si^{ti}oⁿe p^{ro}p^{ri}a

[illegible]

mice *no wgt*

in tria pte being radi gponat ff at ad gon
to & corruptible & intadit qz gales pma
e her ally ff enf e quante & corruptibile
ly phat n ac quante & corruptibile habet
ally payany ad no e: ff enf no tpe
ally payany ad no e: wgt ally ff enf
n hie pte phat curia f ff enf habact
payany ad no e: ff off tpe pinto
tpe infinito no tpe infinito wgt ff
enf e: ff infinito. no tpe pinto
in illud ff ff de pntis infinito!

duobus

122
 Loria qto hact pntu pppu d e b e q
 uo quid e p e e q quid rle no off
 qto d d pnt u rntu p p p p p p p p
 p e duc qto d e e q no e p p p p
 de eate ut pnt de d e b e q no pnt
 q no r p e e q p p p p p p p p
 d e b e q p p p e q no e q no e q
 e o p p p p p e q p p p p p p p p
 tory d e b e q no p p p p p p p p

*Thou shalt love
God with thy mind
as thy heart
thy eyes
thy strength
all thy power
and all thy substance
unto the Lord thy God*

123) sedant & u
moda puit
fido & rati
fuerit

Ab)

har & uir una de qua uerba gtiia/ uoi
puit utiqz uerfario & modia ut gtiia
& de illa uerba pmitit gtiarunt
duobz gtiis/ utiqz uerfariat

[illegible]

127

igitur semp ens simpliciter incorruptibile Similiter igit omne aut et inge-
nitū si em genitū tpe erit possibile quodā nō esse Corruptibile quidē em est

pri^{us} quide^m ens nūc aut nō ens aut ptingēs qñq; poster^{ius} nō esse. ^{at} genitū aut
 ens qđ ouenit pri^{us} nō esse. sed nō est in quo tpe possibile qđ semp ens ut non

fit neq; finito neq; infinito etenim finito tpe potest esse. siquidē in infinito
 nō igit cōtingit idem et vnu semp q; posse esse et nō esse. Sed & neq; negati

one puta dico nō semp esse. Impossibile igit et semp quidē aliquid esse cor-
ruptibile autē esse. Similiter autē neq; genitū. Duob; enī terminis si impos-

sibile posterius sine primo existere. si illud impossibile existere et quod poste-
 rius itaq; si semp ens nō cōtingit quandoq; nō esse impossibile et genitum

esse Quoniam autem negatio eius quidem quod est semper possibile esse non semper
possibile esse semper autem possibile non esse contrarium cuius negatio non

semp possibile non esse. necesse negationis ambobz idem existere, et esse me-
dium semp entis et semper nō entis qd possibile esse et non esse. utriusq; em

negatio quandoq; existet si non semper sit. quare et non semp nonens exi
quandoq; non est et nō semp possibile esse. similiter quandoq; ens, quare

et non esse. Adem igitur et possibile esse et non- et hoc est amborum medium

Racio aut uniuersalis hec sunt em a & b nulli eodem existere possibilia. omni
 aut a aut g. et b aut d. Necesse itaqz cui neqz a existit neqz b. omni existere g

hinc itaqz necesse ambo existere et g r d omni em g aut a quare et ei que

est e qm̄ igitur a impossibile existat. eadem autem ratio et in d. 7. Itaq; ita
q; semper existēs genitum neq; corruptibile. neq; semp nonens. palam autē

q̄a et si genitū aut corruptibile non semp̄iēn̄. Sūt em̄ est possibile semp̄ esse
et possibile nō semp̄ hoc aut q̄ impossibile ostensuz est prius. / igit si ingeni-

de ingenuis *q* *vix e puritate ec*

tum est ens aut hoc necesse sempiternū esse. Similiter aut et incorruptibi-

*Suo at dicit qd opunt quid infit
di. It p qd i ingenuis & incorruptibilib
qd dicit ingenuis e illud re*

Sicut autem dicitur quod infidelis
qui est in inferno et corruptibilis
et non est in inferno et corruptibilis
est cum de quo magis sunt verba
dicitur ipse non esse et prout de
corruptibilibus

De celo.

le ens Dico aut ingenitū et incorruptibile q̄ pprie dicunt Ingenitū em̄ qđ

est nūc et prius non verū erat dicere non esse incorruptibile aut quod nunc

est ens posteri⁹ nō verum erit dicere non esse. aut siquidem hec ad inuicem

consequuntur et quod quidem ingenitū incorruptibile et quod incorrupti-

bile ingenitū Necesse est sempiternū vtriqz consequi et siue aliquod ingeni-

tum sempiternū siue incorruptibile sempiternū. Palam aut ex determinati-

one ipsorū esse corruptibile genitū et em̄ necesse si corruptibile genitū aut in-

genitū si em̄ ingenitū incorruptibile supponitur et si genitū corruptibile

necesse em̄ aut corruptibile aut incorruptibile sed si incorruptibile ingenitū

supponit Si aut nō psequunt ad inuicē incorruptibile et ingenitū nō neces-

se neqz ingenitum neqz incorruptibile sempiternū esse. Quod autē necesse co-

sequi ex hīs manifestū genitū em̄ et corruptibile psequunt adinuicē. Palā

aut et hoc ex priorib⁹ semper em̄ entis et semp non entis est inter mediū cui

neutrū cōsequitur. Hoc aut est genitum et corruptibile possibile em̄ esse et

nō esse determinato tpe vtrūqz. Dico aut vtrūqz et esse qnqz qđ tpe et non

esse. Si igit est qđ genitū aut corruptibile necesse hoc itermediū esse. Sit em̄

a semp ens b aut ens nō semp g aut genitum d aut corruptibile Necesse

itaqz g itermediū esse a et b hīs qđ em̄ nō est tēp ad neutrū terminū in q̄ a

nō erat aut b erat genito aut necesse aut actu aut potētia esse hīs aut que

a b neutro modo. quāto igit quodā et determinato tpe et est et iterū non est g

similiter autem et in d genitū igitur et corruptibile vtrūqz consequuntur

igitur inuicem et genitum et corruptibile. Sit itaqz in quo e ingenitū quod

autem z et genitū qđ aut in quo i incorruptibile qđ aut in quo t corruptibi-

le itaqz z et ostensum est qđ consequuntur adinuicem et itaqz sic posi-

to ut hec puta q̄ z et psequunt q̄ aut e et z nulli eidē omī aut alterū similis

aut et que i e necesse et que i e psequens inuicē Sit em̄ ei qđ i e non psequens

aut i e necesse et que i e psequens inuicē Sit em̄ ei qđ i e non psequens

aut i e necesse et que i e psequens inuicē Sit em̄ ei qđ i e non psequens

aut i e necesse et que i e psequens inuicē Sit em̄ ei qđ i e non psequens

aut i e necesse et que i e psequens inuicē Sit em̄ ei qđ i e non psequens

aut i e necesse et que i e psequens inuicē Sit em̄ ei qđ i e non psequens

aut i e necesse et que i e psequens inuicē Sit em̄ ei qđ i e non psequens

aut i e necesse et que i e psequens inuicē Sit em̄ ei qđ i e non psequens

aut i e necesse et que i e psequens inuicē Sit em̄ ei qđ i e non psequens

Nota in istis aliis
John Ray.

Si ad i e necesse
et ostensum est qđ
consequuntur adinuicem
et itaqz sic posi-
to ut hec puta q̄ z
et psequunt q̄ aut e
et z nulli eidē omī
aut alterū similis
aut et que i e necesse
et que i e psequens
inuicē Sit em̄ ei qđ
i e non psequens

ingenitū i incorruptibile
aut i e necesse et que i e psequens inuicē
Sit em̄ ei qđ i e non psequens

Liber Primus.

igitur consequetur omni enim e aut z insunt cui z et t ei igitur qd i t psequetur
sed supposebat impossibile esse eade aut rō et q i ei quod e sed et sic habeat

ingenitū in q̄e - at genitū in q̄z est - et incorruptibile in q̄i - at corruptibile

¶ Dicere itaq; nihil prohibere factū esse qđ incorruptibile et ingeniū qđ cor

scripsit
rūpi. semel exnte huic quidē gnatiōe huic aut corruptiōe. pinere est dictoz

aliqd aut ei infinito aut quato quodq̃ determinato tpe pnt oia aut facere aut

pati - aut esse aut nō esse - et infinito, ppter hoc qz determinatū ē aliqliter in-

finitū cui^{us} nō est plus Qd aut quo infinitū neq infinitū neq determina

tū Adhuc autē quid magis in hoc signo semp̄ ens prius corruptū ē aut nō

ens infinito factū est Si em̄ nihil maius infinita aut̄ signa facta sunt pa

tam q: infinito tpe erit aliud generabile et corruptibile - pōt igit nō esse infi-

nito tpe Simuligit habebit virtutē eius qđ nō esse et esse hoc quidē pū si

corruptibile hoc aut posterius si generabile Itaque si existere ponamus quod pos

sunt - opposita simul existit Adhuc aut similiter et hoc in omni signo eri-

stet. quare infinito tpe eius qd nō esse et esse habebit virtutē Sed offensus

est q: impossibile est hoc. Adhuc si prius virtus existit actu. omni existet tpe

et ens in tenerabile et no ens infinito tpe. fieri aut possibile Simul aut no

erat et eius qđ esse esse virtutē habebat. et hoc quod esse et posseris infinito

optique type Manifestu aut et aliter, ^q impossibile corruptibile ens nō corruptū

esse quia semper enim erit simpliciter corruptibile et incorruptibile entelechia. Quia

re et similiter possibile semper esse et non semper esse. Communis igitur omni commun

tribile - et si venerabile factū est - possibile enī factū esse - et nō semper oīda esse

Est aut et sic videre quod impossibile. aut qd factum est quandoq incorp

ntibile aliquod perficere, aut intenerabile ens et semper corrumpi, nec em

et casu neque incorruptibile neque ingigibile possibile esse. Quod quidem enim

casuale est aut a fortuna. meter semper et frequenter aut off aut fit. Quod

4

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

De celo.

est infinitum tpe aut simplr aut quada parte est aut semper aut frequent
existit ens Necesse igit natura talia quq quide esse quadoq aut non Taliu

ante eadē potentia contradictionis & materia causa ei⁹ qđ ee et nō ee, Itaq; ne
cesse & siml' existere actu opposita Sz adhuc neq; verū bicere q; est annus

prior nūc Impossibile ergo aliquādo ens posteri⁹ sempiternū eē habebit em

posteriorius et ei⁹ qd est nō ē virtutē Veritatem nō ei⁹ qd tūc nō esse Existit

em acta ens sed in anno puore et in pterito tpe. sit itaqz cuius hñs virtutem

existēs actu. erit igit̃ verū dicere nūc. qđ ē ann⁹ prior. s; impossibile. neq; vna.

q̄des dī ei' qd ē factū ēē / s̄ ei' qd ē ēē / aut futurū esse Sīl'r aut r si pū' cns

ſimpliciu posteris. nō ē. hēbit em̄ virtutē cui⁹ act⁹ nō ē Itaq; ſi ponam⁹ poſ

fibile. vix ē dicere nūc q̄ ē ann^{us} por^{us} & vniuersal^{is} i p^{ri}o t^{em}p^{or}e. Et nāl^{is} aū^{tem} nō

universaliū intēdētibz. impossibile aut sempiternū ens pri⁹ corūpi poster⁹.

aut pri⁹ nō ens poster⁹ sapien⁹ ēē Corruptibilia em̄ ⁊ gñabilia et aliabi-

lia oia altant a p̄rijs, ex qb⁹ p̄stāt natura entia et ab eis dē ip̄is corrūpūt,

Secundus de celo in quo agitur de inci

paliori pte vniuersi celo videlicet diuidit trib⁹ tractatib⁹ quoz prim⁹ sex capi-
tulis subdividit in quorum primo agit ph⁹ de celi sempiternitate.

Nod quidem igitur neq; factum est celum neq; cō-

tingit corrumpi quemadmodū dicūt quidam sed

est vnum et sempiternū - principium quidem ⁊ cō
finis *hinc sic dicitur* *infinite*

sumationez non habens totius eterni habens aut

et continens in seipso infinitū tpus. ex dictis licet accipe fidem. Et per opinio

neq ea que aliter dicentibus ⁊ generantibus ipm. si em sic quide habere ptiu-
tuo *posse sc mdy* *magis v3 pphra*

git-ſm quē aut modū illi factū eſſe dicūt non cōtingit magnā utiq; habe
^{id ē quod}
^{aliquis videt}

bit hic inclinationem ⁊ ad fidem de immortalitate ipsius ⁊ sempiternitate.

Propter qđ bñ hz / p̄suasibile sc̄ipm exhibere antiq̄s / ⁊ maxie patrū nr̄oz

[illegible][illegible]

Fuit pignora
in qua ^{paga}
vixit ^{vixit} et ^{vixit}
vixit ^{vixit} et ^{vixit}
^{vixit}

Vltimo puberis vna rona nuda
et d. utrius gentis sit horrele
ut alijs roale ingenuis quia

que q^d e quable et p^rocure natat
illud e attrahit ex se de hⁱt g^rati
q^d q^d rompit ad illo g^rati,

vocat spary dunt
magis naturalit
ad idem t^rg^r quid
t^re e p^rocure natat
illa aut e p^rocure
p^r

[illegible]

Order to Anna and getting her nothing fast
wangle: by on opposite of forwider
another: by the right of justice the Duke
for opinion given so order to Anna
to a King's man

Taria is act antiqui. dicitur etiam
 immortale & diuina. hinc dicitur 2
 in omni uita & p[er] p[er] p[er] magis
 & p[er] p[er] p[er] & e[st] magis p[er] p[er] p[er]
 amplexus & e[st] magis p[er] p[er] p[er]
 amplexus & e[st] magis p[er] p[er] p[er]
 h[ic] p[er] p[er] p[er] p[er] p[er] p[er] p[er]
 antiqui & magis p[er] p[er] p[er]
 p[er] p[er] p[er] p[er] p[er] p[er] p[er]

Liber Secundus.

qui nos in multa di-
muis infortunat ut
pudens qui fuerat fides nostri in fide a fides de rebus
veros credere esse sermones ut sit immortalis quid et diuinum. habentium qui-
dem motu habentium aut talem ut nullus sit finis ipsius sed magis iste

aliorum finis etiam finis continentur est et ipsa circulatio perfecta ens continet
imperfectas et habentes terminum et quietem ipsa quidem nullum neque principium ha-
bens neque finem sed incessabilis ens infinito tempore aliorum autem horum causa et

principium horum aut suscipiens quietem celum autem et terram quod est sursum locum antiquum quidem
his attribuerunt velut existens solum immortale. hic autem testificatur ratio quod in

corruptibile et in generabile adhuc aut impossibile omnis mortalis difficul-
tatis est. Adhuc autem sine labore propter neque vna indigere violenta necessitate
que detineat phibes ferri qualiter aptum natum ipsum omne enim tale magis labo-
riosum quanto quidem tempore sempiterno sit et dispositionis optime expers

Propter quod quidem neque secundum antiquam fabulam suspicandum habere quod dicunt
Atlante quodam ipse opus esse ad salutem vident enim et hinc constituentes sermonem
eandem hinc suspicionem hinc quod posterius ut enim gravitate hinc et tenebris omnibus
hinc quod sursum corpore substituerunt ipse fabulose necessitate anigata neque vti

hoc modo suspicandum. Neque propter circugirationem celerius existentem la-
tioris propria inclinatione ad hunc saluari tanto tempore quemadmodum empedocles
dixit. Sed adhuc neque quod anima rationali cogente manere sempiternum. Neque enim aie
possibile esse tale vitam sine tristitia et beatitudine necesse enim et motu cum violentia ex-
istente si quidem mouet ferri apto nato corpore aliter et mouere continue sine
vacatione et omni carere remissione pueri si quidem enim neque anime mortali aiali u

est reges circa somnum facta corporis remissio Sed necessarium sustentantis
cuiusdam partem retinere ipsas sempiternas et incoteribiles. Si itaque quemadmodum
diximus et puenit dicto habere more de pia latitudine non solum ipsius de sempiterni-
tate sic existare melius sed et de diuinatione et quod de his solum vtiq habebimus
sic professi enunciare sermones proinde sed quidem talium sermonum satis sit nunc

qui nos in multa di-
muis infortunat ut
pudens qui fuerat fides nostri in fide a fides de rebus
veros credere esse sermones ut sit immortalis quid et diuinum. habentium qui-
dem motu habentium aut talem ut nullus sit finis ipsius sed magis iste
aliorum finis etiam finis continentur est et ipsa circulatio perfecta ens continet
imperfectas et habentes terminum et quietem ipsa quidem nullum neque principium ha-
bens neque finem sed incessabilis ens infinito tempore aliorum autem horum causa et
principium horum aut suscipiens quietem celum autem et terram quod est sursum locum antiquum quidem
his attribuerunt velut existens solum immortale. hic autem testificatur ratio quod in
corruptibile et in generabile adhuc aut impossibile omnis mortalis difficul-
tatis est. Adhuc autem sine labore propter neque vna indigere violenta necessitate
que detineat phibes ferri qualiter aptum natum ipsum omne enim tale magis labo-
riosum quanto quidem tempore sempiterno sit et dispositionis optime expers
Propter quod quidem neque secundum antiquam fabulam suspicandum habere quod dicunt
Atlante quodam ipse opus esse ad salutem vident enim et hinc constituentes sermonem
eandem hinc suspicionem hinc quod posterius ut enim gravitate hinc et tenebris omnibus
hinc quod sursum corpore substituerunt ipse fabulose necessitate anigata neque vti
hoc modo suspicandum. Neque propter circugirationem celerius existentem la-
tioris propria inclinatione ad hunc saluari tanto tempore quemadmodum empedocles
dixit. Sed adhuc neque quod anima rationali cogente manere sempiternum. Neque enim aie
possibile esse tale vitam sine tristitia et beatitudine necesse enim et motu cum violentia ex-
istente si quidem mouet ferri apto nato corpore aliter et mouere continue sine
vacatione et omni carere remissione pueri si quidem enim neque anime mortali aiali u
est reges circa somnum facta corporis remissio Sed necessarium sustentantis
cuiusdam partem retinere ipsas sempiternas et incoteribiles. Si itaque quemadmodum
diximus et puenit dicto habere more de pia latitudine non solum ipsius de sempiterni-
tate sic existare melius sed et de diuinatione et quod de his solum vtiq habebimus
sic professi enunciare sermones proinde sed quidem talium sermonum satis sit nunc

qui nos in multa di-
muis infortunat ut
pudens qui fuerat fides nostri in fide a fides de rebus
veros credere esse sermones ut sit immortalis quid et diuinum. habentium qui-
dem motu habentium aut talem ut nullus sit finis ipsius sed magis iste
aliorum finis etiam finis continentur est et ipsa circulatio perfecta ens continet
imperfectas et habentes terminum et quietem ipsa quidem nullum neque principium ha-
bens neque finem sed incessabilis ens infinito tempore aliorum autem horum causa et
principium horum aut suscipiens quietem celum autem et terram quod est sursum locum antiquum quidem
his attribuerunt velut existens solum immortale. hic autem testificatur ratio quod in
corruptibile et in generabile adhuc aut impossibile omnis mortalis difficul-
tatis est. Adhuc autem sine labore propter neque vna indigere violenta necessitate
que detineat phibes ferri qualiter aptum natum ipsum omne enim tale magis labo-
riosum quanto quidem tempore sempiterno sit et dispositionis optime expers
Propter quod quidem neque secundum antiquam fabulam suspicandum habere quod dicunt
Atlante quodam ipse opus esse ad salutem vident enim et hinc constituentes sermonem
eandem hinc suspicionem hinc quod posterius ut enim gravitate hinc et tenebris omnibus
hinc quod sursum corpore substituerunt ipse fabulose necessitate anigata neque vti
hoc modo suspicandum. Neque propter circugirationem celerius existentem la-
tioris propria inclinatione ad hunc saluari tanto tempore quemadmodum empedocles
dixit. Sed adhuc neque quod anima rationali cogente manere sempiternum. Neque enim aie
possibile esse tale vitam sine tristitia et beatitudine necesse enim et motu cum violentia ex-
istente si quidem mouet ferri apto nato corpore aliter et mouere continue sine
vacatione et omni carere remissione pueri si quidem enim neque anime mortali aiali u
est reges circa somnum facta corporis remissio Sed necessarium sustentantis
cuiusdam partem retinere ipsas sempiternas et incoteribiles. Si itaque quemadmodum
diximus et puenit dicto habere more de pia latitudine non solum ipsius de sempiterni-
tate sic existare melius sed et de diuinatione et quod de his solum vtiq habebimus
sic professi enunciare sermones proinde sed quidem talium sermonum satis sit nunc

do sex differentie positionū in celo reperiant.

admodū vocati pitagorici Illorū enim iste sermo / est cōsideran

quidē em̄ qđ ad nostram sinistram sinistru^z aut contrarium - et poste-

*Quidam & in operibus suis de die referunt
quod et nos scimus totum punctum
nostri: illud est quod ad dextra nostra
dextera dicitur et ad sinistra punctum: qui
descendit in inferos*

De celo.

sum hinc autem deorsus. Differentiam enim in his solum videmus hemispherio p

non moveri polos Similiter autem et posuimus dicere latera in mundo non quod

sursum et deorsum sed quod iuxta polos tanquam hoc longitudine existere quod enim

ad latitudinem est iuxta sursum et deorsum. Polos autem qui super nos apparet quod deorsus

sursus pars est. quod autem nobis immanifestum quod sursus. Dextrum enim unumquodque

dicimus unde principium eius qui secundum locum motus celi autem principium circulatio

nis unumquodque astrorum. Quare hoc utique erit dextrum ubi autem occasus sinistrum

igitur incipit a dextris et a sinistris circumferri necesse quod sursus esse immanifestum

si polos si enim erit qui manifestum a sinistra erit motus quod non dicimus manifestum

festum igitur quod immanifestum polos est quod sursus et ibi quidem habitantes in eo quod

sursum sunt hemispherio et apud dextrum nos autem in eo quod deorsum et apud

sinistrum. e contrario quod ut pitagorici dicunt illi enim sursus nos quidem faciunt et

in dextra parte hos autem qui ibi deorsus et in sinistra accidit autem contrarium. Sed se

eundem quidem circulationis puta ei quod planetarum nos quidem in his quod sursus

et in dextris sumus. illi autem in his quod deorsus et in sinistris e contrario enim in

his principium motus et propter contrarias esse latitudes ut accidat nos quidem apud

principium illosque apud finem. De his quidem que secundum distensionem paribus

et secundum locum determinatis tanta dicta sunt.

Capitulum tertium ostendit quare necessario

sunt plura corpora et plures motus celi.

Quoniam autem non est contrarius motus qui circum ei qui circum con

siderandum propter quod plures sunt latitudes et quidem a longe temp

tantibus facere questione. longe autem non sunt tanto multo autem magis eo

quod accidentibus ipsis de omnino paucis habeamus sensum attamen dicamus.

Causa autem de ipsis hic sumenda. Unumquodque quorum est opus gratia operis.

De celo.

huc aut et alia. siquidem et terra hanc aut quia necesse manere aliud semper - siquidem moveri aliud semper

Capitulum quartum in quo probatur quadrupliciter celum habere figuram sphericam.

Figuram autem sphericam necesse est habere celum. hec enim proprium

prima et substantia et natura prima. dicam autem universaliter

de figuris que est prima et in planis et in solidis Omnis itaque figura plana

aut rectilinea est aut circularis. et rectilinea quidem pluribus continetur lineis. cir-

cularis autem ab una. quoniam autem prius natura in unoquoque unum multis et

simples compositis. prima utique est planarum figurarum circulus. adhuc si-

quidem perfectum est cuius nihil extra sumere eorum que ipsius possibile. que

admodum determinatum est prius. et recte quidem appositio semper. circulari-

autem nequaquam. manifestum quod perfecta utique erit continetur circuli. Itaque si perfectum

primum imperfecto. et sic quidem propter hoc prius utique erit figurarum circulus. similiter au-

tem et sphaera solidarum. illa enim sola continetur una superficie. rectilinea autem

pluribus. sicut enim circulus in planis sic sphaera in solidis. adhuc autem dividetes

ad plana. et ex planis corpora generantes testificari videntur hys: solam enim

solidorum non dividit sphaera. tanquam non habentem plures superficies quam unam.

divisio enim ad plana non utique ut inscides quis. in partes dividit quasi hoc totum

dividebat hoc modo. sed ut ad alteram speciem Quod quidem ergo est prima sphaera

solidarum figurarum palam. Et autem et secundum numerum ordinem assignatum sic posi-

tis rationabilissimum. circuli quidem secundum unum. trigonum autem secundum dualitatem quoniam

duo recti. si autem secundum trigonum unum. circuli non erit figura. Quoniam autem prima figura

primum corporis primum autem corpus quod non extrema circumscribitur sphericum utique quod

fert circumscriptionem. Et contiguum igitur illi spherico igitur contiguum sphericum. Si

contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

quod si quod est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

quod si quod est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

quod si quod est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

quod si quod est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

quod si quod est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

quod si quod est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

quod si quod est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

quod si quod est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera. et contiguum est sphaera.

Liber Secundus.

milie autē z q ad mediū horū q aut a sperico pēta et tacta tota sperica ne-

cesse est esse q em deorsuz planetaz tangūt eā q supra spericū quare sperica

vtiqz erit ois lacio oia em tangūt z pūma et pūgua sunt speris Adhuc autē

qm videt et supponit circulariē circūse rri totū ostensuz est autē q extreme

circulariōis neqz vacuū est exteri neqz loc⁹ necesse est et ppter has spericū

esse ipsum Si em erit et rectilineū accidat locū extra esse et corp⁹ et vacuū

Circulo em versuz rectilineū nequa q eide inuonabit regionē sed vbi prius

erat corpus nūc non erit et vbi modo non erit iterū erit ppter pmutacio-

nem angulorum Similiter autē vtqz si qua alia figura non equales ha-

bens ex medio lineas puta lenticularis aut oualis In omnibus enim acci-

ditet locum aut vacuū esse extra lacionem propter non eandem regionem

detinere totum Adhuc autem siquidem motuū mensura que celi lacio qā

est sola continua et regularis et sempiterna in vnoquoqz mensura quod mi-

nimū minimus autem motus qui velocissimus velo cissim⁹ vtqz erit om-

nū motuū celi motus Sed adhuc earum que a seipsa ad seipsam mini-

ma est que circuli linea sedm minimā autem velocissimus motus Quare

si celum circumferet et velocissime mouetur spericum ipsum necesse est esse

Sumat autem vtqz quis ex his que circa mediū collatis componibus hanc

fidem si enim aqua est circa terram aer autē circa aquā Ignis autē circa

aerē et supiora corpa sedm eandē rationē continua em non sunt tangunt

autē hec superficies autem aque sperica est Qd autē sperico contiguum aut

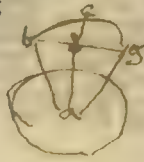
motum circa spericum et ipsum tale necessarium est Quare et propter hoc

manifestum fit qm et spericum est celum Sedet aque superficies talis

manifestum ex suppositione sumentibus quia nata semper fluere aqua

in magis concanū Concanius autem quidem centro propinquius Ductā

eur igitur ex centro que a bet que a g et adiungatur in qua b g ducta igit

De celo.

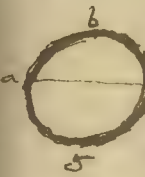
ad basini breuior: est eorū q̄ ex centro p̄fundior igit̄ loc⁹. Quare circumfluct
aqua donec vtriq; equat̄ eglis aut̄ his q̄ ex cetro que a e Itaq; necesse apud
eas que ex cetro esse aquā. tūc em̄ quiescet tāgens aut̄ eas que ex centro cir-

cularis. spherica igit̄ aque superficies ni qua b e g. Quidē igit̄ spheric⁹ est mū
bus palā ex hīs. et q̄ sim diligētia tomat̄. sicut nihil neq; Czirotoneto ha
beat filr. neq; aliud nihil in oculis apparētū. ex quib⁹ em̄ nobis p̄stitutione

accepit nihil sic possibile regularitate suscipere et diligētia. vt circularis cor
poris natura. Manifestum em̄ q̄ p̄portionē habz queadmodū aqua ad ter
ram. et plus semper sim distantiam elementorum.

Capitulu quintu in quo ostendit̄ quare

celū magis mouetur ad occidentē q̄ ad orientem.

Ponit̄ aut̄. est duplex in circulo moueri puta ab a hūc quidē ad
b. hūc aut̄ ad g. Quidē igit̄ nō sunt contrarij isti prius dictum

est Sed et si nihil neq; contingit neq; a casu euenit in sempiternis esse. ce
lum em̄ sempiternū et circulari⁹ p̄pter quam causam ad alteram fertur s̄
non ad alterā. Necesse em̄ et hoc aut̄ principium esse aut̄ esse ipsius principi
um. Sorte quidē igitur de quibusdam aliquid enunciare aut̄ temptare et de

omnib⁹ et p̄termittēre nihil. forsitan vtriq; videbit̄ esse signū aut̄ mltē stultei
cie aut̄ multe p̄sumptitudinis. nō tamen iussu omnes similē increpare. sed
videre oportet causam dicēdi que est. Aduc autē qualiter habēs in credendo
prius humano modo aut̄ firmitus. cerciores igit̄ necessitates qm̄ quis attinge

re. tūc graciā habere oportet inuenientib⁹. Tūc aut̄ qd̄ videt̄ dicendū. si em̄
natura semp facit p̄tingentiū qd̄ optimū. est aut̄ queadmodū earū q̄ in re

ctū lationū q̄ ad supiorē locū honorabilior. Diuini⁹ em̄ loc⁹ qui sursum eo q̄
deo: sum. eodē mō et que ad anteri⁹ ea q̄ ad posteri⁹ se hz. siquidē et ad dexte

Secundus liber.

et finistrum quemadmodum dictum est prius et testificatur etiam dicta dubitatio
quoniam habet prius et posterius hec enim causa soluit dubitationem si enim ha
bet ut contingit optime hec utique est causa dicti optimum enim moveri sim
pliciter motum et incessabilem et hoc ad honorabilius.

Capitulum sextum in quo celum regulari

ter moveri quattuor rationibus probatur.

Et motu aut ipsius quia regularis est et non irregularis deinceps

utiqz dictis erit ptrāsire. Dico aut hoc de primo celo ⁊ de prima

^{voluntas}latione. In his enī que de sub^{voluntas}tus plures iam lationes cōueniunt in vnū ^{voluntas}enim irregulariter mouebit manifestū q̄ intēsiō erit ⁊ virt⁹ et remissio latitiōis

ois eni irregularis latio ⁊ remissione habz ⁊ intēsiōes ⁊ v̄tutē virt^{us} autē autē

non ferunt aut quo aut circa mediū-puta forte his quidē quescdm naturā

quo ferunt. ^{videlicet} his autem que preter naturam unde ferunt. Proiectis aut cir-

ca medium circulationis aut nō est neq; unde neq; q̄ neq; mediū neq; enim

principiū neq; finis neq; mediū ipsius simplr Tempe enim sempiterna et

longitudie siml' abducta & infrangibilis. Quare si non virt' ipsius lationis

neq irregularitas erit Irregularitas enim fit ppter remissionē et intensiōē

Ad hoc quia omne quod movetur ab alio movetur - necesse irregularitatem fieri motus aut

propter motū aut propter motū aut propter ambo - siue enim motū nō eadē virtute

monet sine motu alterat et non permanet idem siue ambo transmutantur. nihil

prohibz irregulari moueri qđ mouet. Nihil aut̃ hor̃ possibile circa celū fieri.

Quidē mouet ostēsus est qz omū z simplex z ingēitū z incorruptibile z

totaliter intransmutabile. ^{simpliciter} Noues autem multo magis irrationabile esse tale primum

ani dñi z simpler simplicis z incorruptibile z ingenitū incorruptibilis z inge-

niū motiūū. Qm̄ igit̄ qđ mouet nō trāsmutat corp⁹ existēs, neq; utiq; mo-

De celo.

nēs trāsmutabīlī incoꝛruptibile exiſtēs q̄re et latio nē impoſſibile irreglarem

eſſe. Et enī ſi fiat irreglariē aut tota trāſmutat̄ z quicq̄ quidē ſit velocior q̄n

q̄ aut tardior itez aut ptes ip̄i ptes quidē ip̄i q̄ nō ſūt irreglares mani

feſtū iā enī utiq̄ facta fuiſſz diſtātia aſtroꝝ in infinito tpe hoc quidē velo

cū moto hoc autē tardi⁹ nō videt̄ aut nihil ali⁹ hīs his elōgatiōib⁹. ſ. neq̄

tota accidit trāſmutari remiſſio enī vniuſcuſq̄ ſit pp̄t impotētiā impo

tentia autē p̄ter naturā. Et enī in aialib⁹ impotētie omēs p̄ter naturā ſūt pu

ta ſenect⁹ z decrementū. Tota enī p̄ſiſtētia aialū forte ex talib⁹ p̄ſtat q̄ diſ

ferūt pp̄iis locis nlla enī p̄tū ip̄i hz eā q̄ ip̄ius regionē. Si igit̄ in p̄imis

nō eſt qd̄ p̄ter naturā ſimplicia enī z imixta z in pp̄ia regionē z nihil ip̄iſ

ptariū neq̄ utiq̄ impotētia erit q̄re neq̄ remiſſio neq̄ intēſio: ſi enī iūſio

et remiſſio. Aduc autē z irrōnabile z infinito tpe poſſēs eſſe mouēs z ruiſus

alio infinito impotēs nihil enī videt̄ exiſtēs infinito tpe p̄ter naturā impo

tētia autē p̄ter naturā neq̄ eqli tpe p̄ter naturā z ſm naturā neq̄ totaliter

potēs ex impotēs neceſſe autē ſi remittit̄ mot⁹ infinito remitti tpe Sed aduc

neq̄ intēdi ſp̄ aut itez remitti poſſibile infinito enī utiq̄ erit z indecimina

tus mot⁹ omne autē dicim⁹ ex aliq̄ in aliq̄d eſſe z determinatū. Aduc autē ſi

quis accipiat eſſe aliq̄d tēp⁹ minimū cui nō p̄tigit in miōri moueri celū ſi

cut enī neq̄ cythariſare neq̄ ire in q̄cūq̄ tpe poſſibile utiq̄ erit. ſ. eſt vniūſ

cuiuſq̄ act⁹ determinatū minimū tps ad nō excedere ſic neq̄ mouet̄ celū in q̄

cūq̄ tpe poſſibile ſi igit̄ hoc vey nō utiq̄ eſt ſp̄ intēſio latiois ſi aut nō in

tēſio neq̄ remiſſio ſiliter enī ambo z alter ſiq̄dē eadē intēdit̄ velocitate aut

maiōri z infinito tpe Reliquit̄ utiq̄ dicē viciſſim eſſe motū ad veloci⁹ z tar

di⁹ hoc autē penit⁹ irrōnabile z fictioni ſimile. Aduc autē z non latere in his

rōnabili⁹ Geſibilia enī iuxta inuicē poſita Qd̄ quidē igit̄ z vniū z ſolū ē

ut at pte na
hanc utiqz
qua pte pte
ut pte pte
hanc utiqz
et pte pte
differt ut
omnino pte
dant ut ut
infinito pte
pte

ut at pte na
hanc utiqz
qua pte pte
ut pte pte
hanc utiqz
et pte pte
differt ut
omnino pte
dant ut ut
infinito pte
pte

ut at pte na
hanc utiqz
qua pte pte
ut pte pte
hanc utiqz
et pte pte
differt ut
omnino pte
dant ut ut
infinito pte
pte

ut at pte na
hanc utiqz
qua pte pte
ut pte pte
hanc utiqz
et pte pte
differt ut
omnino pte
dant ut ut
infinito pte
pte

ut at pte na
hanc utiqz
qua pte pte
ut pte pte
hanc utiqz
et pte pte
differt ut
omnino pte
dant ut ut
infinito pte
pte

ut at pte na
hanc utiqz
qua pte pte
ut pte pte
hanc utiqz
et pte pte
differt ut
omnino pte
dant ut ut
infinito pte
pte

31

32

33

34

20

Secundus liber.

celū z istud igenitū z sempiternū Abducant motū regularē intm̄ nob̄ dictū est

Tractat' secundus in quo de celi ptrib' astris

sz agit sex capitulis diuidit in quorū primo ostendit cuius nature sint astra.

21 Tractatus secundus in quo determinatur de ptrib' pncipalib' celi nate quib' sz de astris et diuidit in sex capitula in primo determinatur de natura astrorum et ostendit qd' sunt pncipalia mundi et de his et quib' sz de figuris et de motibus astrorum

Omnia pncipalia astra sunt de natura corporis in quibus sunt pncipalia omnia antiqua et antiqua omnia pncipalia sunt de natura corporis astra sunt de natura corporis et de celi in quibus sunt pncipalia celi et de figuris et de motibus astrorum

Et vocatis autem astris pncipalia vtiq' erit dicere ex quibus constant et in quibus figuris et quod motus eorum Rationabilissimum autem et dictis consequens nobis vnūquodq' astrorum facere ex eodē corpore in quo existit latitōe hñs

Om̄ dicebam' aliquod esse quod circūferri natū est sicut em̄ ignea dicentes esse ppter hoc dicunt quia qd' sursum corp' ignē esse dicunt vt rōnabile existēs

vnūquodq' cōstare ex his in quibus vnūquodq' est scilicet nos dicim' Calor autē ab ipis et lumē generat attrito aere ab illorū latitōe et latus est em̄ motus igni

re et ligna et lapides et ferrū. Rationabilis igit' ppinqui' igni ppinqui' autē aer' belut et in latis sagittis hec ipse em̄ ignium sic vt liquefcat plumbee. Et qm̄ ignium iste necesse est eū qui in circuitu ipsarū aerē hoc ipm̄ pati. De qui

dem ipse incalescūt ppter in aere ferri q' ppter plagā mot' sit ignis. Eius autē q' sursum vnūquodq' in spera ferit vt ipa quidē nō igniant aerem autē sub circularis corporis spera existent em̄ necesse est lata illa incalescere et hac maxime cui soletat isir' ppter q' appropinquatē ipso et oriēte et sup nos existēte gnat calor. Qd' qdē igit' neq' ignea sūt neq' i igne ferūt tm̄ nobis dictū sit de ipis.

Capitulū secundum in quo pñus agit de astrorum motu.

23 In hoc pñus capitulo determinatur de motu astrorum et ostendit qd' sunt pncipalia mundi et de his et quib' sz de figuris et de motibus astrorum

22 Quia pñus agit de motu astrorum et ostendit qd' sunt pncipalia mundi et de his et quib' sz de figuris et de motibus astrorum

Voniam autē videtur et astra trāslata et totū celū necessariū autē q' essentib' vtriq' fieri trāslatiōem aut motis aut hoc quidē quiescente hoc aut moto. Vtrāq' quidē igit' qescere impossibile quiescente et terra

Utiq' em̄ vtiq' fieri et q' vident. Terra autē supponat qescere Relinquit autem aut vtrāq' moveri aut hoc qdē moveri hoc autē qescere. Si qdē igit' ambo

Quia pñus agit de motu astrorum et ostendit qd' sunt pncipalia mundi et de his et quib' sz de figuris et de motibus astrorum

De celo.

mouebunt irrōnabile easdem velocitates astroꝝ esse et circuloꝝ vnūqꝫqꝫ

enī eque veloci erit circulo secundū quē fertur videtur enī simul circulis con

stantia iterū in idem. accidit igit simul astrumqꝫ ptranssiisse circulū et cir

culū allatum esse ea q̄ ipsius laciōe ptransēte ea que ip̄i periferiā. Non est

autē rōnabile eandē rationē h̄re velocitates astroꝝ et magnitudines circulo

rū. Circulos quidē enī nihil incōueniens sed necessariū analogice habere ve

locitates magnitudinibꝫ. Astroꝝ autē vnūqꝫqꝫ qđ in his nō valde rōnabile

Sine enī ex necessitate maiori circulo latū veloci⁹ erit palā quia ⁊ si trans

ponant astra in eos qui innicē circulos. hoc quidē erit veloci⁹ hoc autē tar

di⁹. sic autē nō vtiqꝫ habebūt propiū motū s̄ ferent vtiqꝫ a p̄p̄iis circulis

siue a casu ptingit neqꝫ sic rōnabile vt et in oibꝫ siml' circulis circulo qui

dē sit maior ⁊ laciō velocior ei⁹ qđ in ip̄o astra vnū quidē enī aut duo hunc

motū h̄re nihil inueniēs oīa autē siliter fictiōi assimilāt. Siliter autē ⁊ non

est in his q̄ natura q̄ vt ptingit neqꝫ vbiqꝫ in oibꝫ existēs qđ a fortuna Sed

aduc siquidē circuli manēt astra autē mouent eadē ⁊ silr erūt irrōnabilia ac

cidet enī veloci⁹ moueri q̄ extra et velocitates esse s̄m magnitudines circuloꝝ

Qm̄ igit neqꝫ vtracꝫ moueri rōnabile neqꝫ astra solū reliquit circlos moue

ri astra autē q̄scere ⁊ infra circulis ferri. solū enī vtiqꝫ sic nullū irrōnabile ac

cidet celeriorē et esse maiōis circuli velocitatē rōnabile. eoz q̄ circa idē centrū

collocatoꝝ Sicut enī in alijs mai⁹ corp⁹ veloci⁹ fert p̄p̄ia latitōe sic ⁊ in cir

cularibꝫ. maior enī ablatay ab his q̄ ex centro maioris circuli descisio. Itaqꝫ

rōnabile in equali tpe maior circū fert circulo ⁊ nō diuelli celū ppter hoc ac

cidet et q̄a ostēsuz est p̄tinuū ens ⁊ totū. Aduc autē qm̄ et sperica astra quē

admodū ⁊ aliq̄ dicūt et nobis p̄fessuz ita dicē ex illo corpe generatibꝫ sperici

autē duo mot⁹ sūt p̄se volutatio ⁊ circūgiratio. Si igit mouent astra p̄se ip̄a

altero vtiqꝫ mouebūt hoz s̄ neutro vidēt Circūgirata enī vtiqꝫ manerēt

27

28

29

30

Liber Secundus. *4te monest mich
inmitten zu verweilen
hätten!*

in eodē z nō trāfferent loco q̄ z videt z oēs dicūt. Aduc aut oīa rōnabile

eodē motu moueri sol⁹ autē videret astroꝝ sol hoc opari oñes ⁊ occidens . et

iste nō ppter ipm s ppter elōgatiōez nōstri visus. visus em̄ lōge distās nu

tat ppter infirmitatē qđ causa forte z eius q̄ est scintillare videri stellas fir-

as planetas aut nō scitillare planetarū ppe sūt qre potēs existēs ad ipos

pertingit vis, admanētes aut̄ t̄remit ppter lōgitudinē porrect̄ lōge valde

tremor: aut ipius astra facit videri esse mota: nihil enim differt moveri vi-

sum aut qđ videt. Sz aduc q negz voluant astra manifestū. qđ enī voluit

verti necesse est. lune autē semp patēs est qđ vocat facies. Itaq; qm̄ mota p

se ipsa p[ro]p[ri]js moueri motib[us] r[ati]onale. his aut[em] n[on] videtur mota. palā quia

nō utiq; mouebunt p se ip̄a, Aduc aut irrōnabile nullū organū ip̄is dedisse

et natura ad motū. nihil em̄ vt ptingit facit natura neq; de animalib; curasse

Arduus
sic aut speciosa desperisse. & videt quæadmodum studiose factum ex eis auferre

oia p q̄ attingebat pcedere p seipsa. Et quia plurimū distat ad habentibus

organū ad motū, ppter qd & rōnabiliter utiq; videbit totū celum sphericū

esse et unūq̄q̄ astrorū ad eū adē eū qui in iō motū spherica figurarū marie

ntilis. sic emittit & velocissime movetur & morie retinebit suavitatis loci. Ad

en aut^{re} d'antérie^{re} inentissima nequaquam similis motis per se igitur nihil enim

derectum h̄ nec emineā sicut rectiliniū. Et plurimū distāt a figura p̄cess

non comen. Nū itū oportet celū moveri eo qđ in ipō motu alia sūt astrā

ut non habet. Cuius rationabiliter utitur est utitur. Sed quia sic est utitur maxime

hac marchis hac aut oniscit

Capituluū terciū in quo agitur de sono qui

est effectus motus localis astrorum.

De celo.

Anifestu aut ex his qm et dicere fieri latoz armonia tanq cōso-
nantib factis sonis leniter quide dictu est z supflue a dicentibus

nō em sic h3 veritas. Videl aut quibz bā necessariū esse tātis latis corpoi-
bus fieri sonū qm et his q apud nos neq moles habentib equales neq

simili velocitate latis solis z lune. Aduc aut tātoz mltitudinē astroz z ma-
gnitudinē latoz velocitate tali latione impossibilē nō fieri sonū difficilē

quendā fm quandā magnitudinē. Supponētes aut hoc et velocitates ex
elōgacōib habere cōsonatiarū rōnes armonica dicūt fieri vocē latoz in cir-

cuitu astroz Qm aut irrōnabile videt nō coaudire nos vocē hanc causam
huius dicūt esse genitis pfectim existere sonū qre nō pmanet esse ad cōtra-

rium silentiū ad inuicē em vocis z silentiū dūndicacōes Itaqz quēadmoduz
accidit eris malleatorib ppter p̄suetudinē nihil videt differre z hoc hoibus

idem accidere. hoc aut quēadmodū dictū est pū allicienter quide dicunt et
musice impossibilē aut hūc habere modū nō em solū nihil audire in cōtra-

mens de quo soluedi assumūt causas s z nihil pati sine sensu excellētes em
soni destrūt inaiatoz corpoz moles puta q conitruū dissipant lapides et

durabiliora corpoz tātis aut latis z sono p̄trāsente ad eaz q ferē magnitu-
dinē mltō magis necessariū attingere huc et valitudinē intollerabilē esse vi-

olentie Sed rationabiliter audim neq pati vident corpora violētam vi-
lam passionē ppter nō sonare. Siml aut erit z causa homi manifesta et te-

stimoniū dictorū nobis sermonū q sunt veri dubitatu em et faciēs pitago-
ricos dicere fieri symphoniā latoz nobis argumentū. Quēcunq em scdm

seipsa ferunt faciūt sonū et plagā quēcūq aut in lato infra sūt aut existūt
quēadmodū in navi ptes nō possibile est sonare neq rursus navis si ferat

in fluvio quāvis eisdem rationib vtiqz habebit dicere q incōueniēs si nō
qui ferē. Malus navis z puppis facit sonū mltū tante navis aut iterū ipa

72

71

77

Secundus liber.

[illegible]

Capitulum quartum in quo plius agit de ordine suu stellarum.

71A

Secundum supradictum

Et ordine aut ipsorum quo quidem modo singula ponuntur et hec quidem

esse priora hec aut posteriora et quomodo se habent ad invicem elongationi

bus ex his que circa astrologiam considerantur dicitur enim sufficienter. Accidit autem

similiter fieri unius cuiusque motus elongationibus propter ea hos quidem esse ve

lociores hos aut tardiores quoniam enim supponit extremam celi circulationem

simplicissimam et velocissimam aliorum aut tardiores et plures. Unusqueque enim con

tra fertur celo secundum suum proprium circuitum. Rationabile iam propinquissimo quidem simplici

ciet prime circulationi in plurimum tempore suum proprium circuitum maxime autem distanti

in minimum. Aliorum autem propinquius semper in pluri distantius aut in minori pro

pinquissimo enim maxime prevalet. Distanti autem maxime omnium minime propter

distancia intermedia aut secundum rationem iam distantie sicut et ostendunt mathematici.

Capitulum quintum in quo agitur de figura stellarum.

[illegible]

De celo.

sa natura aut nihil irrationabiliter neque frustra facit. palam quod et figuram tale de
dit immobilibus quod minime est motiva minime autem motiva est spera propter nul-
lum habere organum ad motum palam quod sperica utique erunt mobilia. Adhuc autem
simpliciter quod omnia et unum. luna autem ostenditur per ea quod circa visus quam sperica non
enim utique fieret crescentes et desinientes plurimum quidem lunaris amphicyrtos simul
aut dichotomos. Et item per astrologica quod non utique essent solus eclipses lunis
lares. Itaque siquidem unum tale palam quia et alia utique erunt sperica.

Capitulum sextum et ultimum in quo movetur duas

questiones primam de multitudine motuum secundam de multitudine astrologorum quod et soluit.

Vobis autem dubitationibus entibus de quibus merito quilibet utique dubita-

bit. attemptandum dicere quod videtur dignum esse repudiationem propriam.

non magis imputari verecundie quam audacie. Si quod propter philosophiam scire

et parvas sufficiens diligenter de quibus maxime habemus dubitationes. Adhuc

autem multis existens talibus non minime mirabile propter quam quidem causas non

semper plus distantia a latitudine moventur pluribus motibus sed intermedia plurimis.

Rationabile enim utique esse videbitur pro corpore una lata latitudine propinquissimum in

minime moveri motibus duobus habitum autem tribus aut aliquid alio tali ordine. Et sic

autem accidit per rationem paucioribus enim sol et luna moventur motibus quod erraticorum

astrologorum quodam quodam logice a medio et propinquius pro corpore super ipsas. Palam autem

hoc de quibusdam etiam visu factum est luna autem videmus dichotomam quidem existere

et subintrare autem astrologorum martem et occultatam quidem semper nigrum ipsius exeuntem

autem secundum claram et lucidum. Similiter autem et de aliis astris dicunt quod dubium observari

verum pluribus annis egipci et babiloni a quibus multas credulitates habemus

de uno quod astrologorum. Et hoc itaque merito dubitabit utique aliquis et propter quam

causas in prima quidem latitudine tanta est astrologorum multitudo ut arithmeticoz esse vi-

deat omnis ordo in aliis autem unum solum singulare duo autem vel plura non videntur

Et

non Substantivum bonum est et ad quod fit materialis

tur in eadē infira latōe. De his quidē igit q̄rere bene se h̄z ⁊ ad eam ab plus
intelligentiā ⁊ quidē modicas h̄ntes causas ⁊ tāta elōgatiōe distantes ab

folia v. m. p. m.
haberia m. d.
m. m. m. m. m.
p. p. p. p. p.

quidē hñtib⁹ in ciatis aut oīno nō pārim⁹ oportz aut tanq̃ picipātib⁹

[illegible]

Wade si se rany quat aliquo ppe re
scopis ppe sit et hunc movet ppe
scopis movet to ppe intimat ppe
pessit hunc inform

An aut ref draugt ad optime et nobis
 propo. die fangt draugt ad opte et opte
 nra dnt p que e opay nra dnt
 rre phre: fute aut mi fuffert nobis
 rre furee e biff fangt nobis fangt
 ed p refert nobis fangt p fangt co p
 nra nra fuffert ad p fangt nobis
 furee bombat 1. 2. 3.

[illegible]

de oportz putare astroz actiões esse talē q̄lis q̄bē aialitū ⁊ plātaz eteni hich

alioz grā. Qd aut ē vt optie hñs nihil indiget actiōe etenī ipm qđ cui grā

actio aut semp est in duob^{us} - cu^m & cui^{us} gracia fit & qd^o hui^{us} gra^{tia} alioz aut a^{liis}

et utiq; quēadmodū ⁊ hō aut ⁊ mltā oīa pūia sunt ad optimū. Hoc quid

igit habz ꝛ ꝓticipat optio Hoc aut attingit ꝓpe ꝓpaucos motꝫ hoc aut

nititas finis hoc qdē utiqz semp sanū est hoc aut extenuatū hoc aut currē

tertiū aut nō pōt ad sanari puenire s; ad currere. solū aut ad extenuari. ⁊ hoc

[illegible]

any one but the price is already paid & can't give us present benefit
of all the water we divided in the old system of water and present benefit

nia in illo quo fuit terra liberata. B. quoniam
et quoniam typus est eiusque non fuit hoc
et tunc solutus.

De celo.

semper melius erit quatuor utique propinquius sit optio. Et propter hoc quidem totaliter
terra non movetur. propterea autem paucis motibus non enim attingunt ad extremum sed
usquequo possunt sortiri divinisimo principio. Primum autem celum perfestim sortitur per
unum motum quod autem in medio primi et extremorum attingunt quidem per plures autem
attingunt motus. De dubitatione autem quia secundum primum quidem unam existentem latitudinem
nem magna multitudinem prestat astroz aliorum autem sigillatim unumquodque accipit per
prius motus. propter unum quidem utique quis primum rationabiliter existimabit
hoc existere. Intelligere enim oportet vires et principia uniuscuiusque multam
excellentiam esse prout ad alias. Erit autem utique accens secundum rationem. Prout quidem
est una ens multa movet corpora divinatorum. Multe autem entes et unum solus una
queque errantium enim unumquodque pluribus fertur locis. Sic quidem igitur adequatur
natura et facit ordinem unum quidem latitudinis multa tribuens corpora unum autem corporum
multas latitudes. Et ad hoc propter hoc quidem habet unum corpus alie latitudes quod multa
corpora movetur quod prout et vltima et unum astrum hinc. In multis enim speris vltima
per se insitua fertur unaqueque autem spera corporum existit ens illi quidem igitur amu-
ne erit opus hec quidem enim singularis propterea per naturam latitudinis. Hec autem velut appo-
nit. Omnis autem finiti corporis ad aliud finitum virtus est. Sed de circulari quidem

motu latis astris dictum est/ qualia quedam scdm substantiam sunt et se-
cundū figurā. et de latitudo et ordine ipsorum.

Tractat⁹ sci⁹ & vlti. li. scribi in q̄ agis de ter

ra sicut quod est medium celi diuiditur tribus capitulis in primo determinat sicut in aliis opinionibus
 Aliquos autem de terra est dicere ubi existat posita et verum quiescen-
 tium est autem motum et de figura ipsius. De positione igitur non eandem
 omnes habent opinionem sed pluribus in medio poni dicentibus quicunque totum celum finitum
 esse autem peritrie autem quod circa italicam vocati. Pitagorici dicunt in medio quidem
 cum igne esse inquitur etiam autem unum astroz existentem circulariter latam circa

续前

Secundus liber.

mediū noctē ⁊ diem facere. Adhuc autē oppositā alijs huic asseruit terrā quam
antichthonā vocāt nō ad apparētia rōnes ⁊ causas querētes sed ad quas
dam rationes ⁊ opiniōes ipsorū apparētia attrahētes ⁊ tēptantes adornare

His autē utiq; & alijs simul videbit- nō oportere terre medijs regionē affig

terra quidē honorabiliorē terminū autē intermedijs extranū autē ⁊ medium

fi. elevat² D. refut²
fibi

Necq; eni aqua nata est manere eleuata- ſ; in aliquo eſt. Aduc aut quẽadmo

osum poni grauiori sibi naturā adduc aut siquidē tota nata est manere in

libet p̄tula fert̄ in fundū ⁊ velocius maiori. Sz vidēt vsq; ad aliqd̄ arere.

no of fish forming reef ^{inquiry} ^{inquiry}

utiqz non ampli^{us} habeat tradicere ipe sibi. ppter qđ oportet cōsisturū bene

instante esse p ppuas instatias generi hoc aut est omnes p siderasse differen

tias. Anaximenes autē & Anaxagoras & Democritus latitudinē causarū esse di-

quod p[ro]di
in medio

cui manēdi ipam. Tō em diuidere s̄ supequitare aerē q̄ de sub^o qđ vident

factionē habētia componi facere. Hoc enī z ab ventos habēt difficile mobili

1023

ter ppter resistētiā hoc ipm vtiq; facere in latitudie terrā ad suppositum.

974. *deus 21/25 & 974.*
 gerē non habentē aut quo trāfferet locū. Sufficiās multa et quā decessum

nonne nonne me in quo an || an tota || sufficiat munda et quod deo || an ||
 font in vasis

quiescere quæadmodū in Clepsydri aqua. Qd aut possit multâ gravitatē

ferre canonicus amantur per amplexus multos dicitur. Quia quidam dicitur.

parte copayen sus hermanos del arguñeta multa diez. pallas quide si non
parte copayen *suos hermanos* *del arguñeta* *multa diez* *pallas quide si non*

lata figura tre est. ppter hoc quidē nō utiq; descet. quāuis māssionis nō lati

no undecaying year/loneliness/desire

quod causa et quibus dicitur magnitudo magis. propter coartatione em non

habēs trāsitiū aer manet prop̄ multitudinē. Mult⁹ aut̄ est aer prop̄ mag-

In a water microscope
 the object is
 D. Fra quinet
 in medio

nitudine multa comprehendit. Quare hoc quidē existet & si spherica quidē sit terra
^{et possit latitudinem} ^{manifeste} ^{et assequat}

tanta aut fm magnitudinē manet em fm illorū ratiōem. Totalit̄ aut ad

et de quelle
tre

de uncha
par un pit
chirrit

de tula fra

bueglia

sic dicentes de motu nō de pte est dubitacio s̄ de toto quodā & omni. a pū

capio em̄ determinandū. utrū est aliquis componēdus a motu aut nullo. interdum aut p

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

tura quidē nō est violentia aut est. Quoniā aut de his determinatū est pūis

que cūq; sim eam q̄ aderat v̄tutē habuim; intendū ut cristianis si q̄cūq;

et violata e quasi violata d. 1. m. a. a.

us naturalis motus est ipsorum neque violentus erit. Si autem non est neque natu-

Secundus liber.

sed prius existitibus ^{grauibus & leuibus}. Hec quidem ad medium uenit. Hec autem

sursum conant propere motu. Erat igitur & ante fieri giracione graue & leue. q

quodammodo deiniata erat & aliquantulum apta nata erat ferri aut alicubi infir

nito enim ente impossibile est esse sursum aut deorsum. Deiniata sunt autem his

grauis & leue. Pluria igitur quidem circa causas has deiniata non sunt. Sunt autem

quidam qui propter similitudinem dicunt ipsas manere. sicut antiquorum anaximan

dus. Magis quidem enim nihil sursum aut deorsum aut in plagas ferri puenit

quod in medio collocatum & similitudine ad extrema se habens. Similitudine autem impossibile

ad contrarium facere motum. quare ex necessitate manere. hoc autem dicitur persuasibile

quidem non vere autem. sicut enim hac ratione necessarium omnino quodcumque ponat in me

dio manere. quare & ignis quiescet. Quod enim dictum est non proprium in terra. Sed &

non necessarium. Quod enim solus uidetur manens. sicut & lata ad medium. Vbi enim que

cumque fert pericula ipsius necesse ferri & totam. Vbi autem fert sicut naturam &

manet ibi sicut natura. Quod igitur propter similitudinem se habere ad extrema. hoc quidem

omnibus commune. ferri autem ad medium proprium esse. Inconueniens autem & hoc qui

dem querere propter quid manet terra in medio. Ignis autem non querere propter

quid in extremo. Siquidem enim & illi natura loci extremi. palam quia necessari

um esse quandoque & esse natura loci. Si autem non huic iste locus. sicut propter necessi

tate manet eam quod similitudinis. quodammodo quod de Tricha sermo sortitur quidem

similitudine autem undique testis quoniam non diserepet. & esuriere & sitiire ualde quidem

similitudine & abesibilibus & potabilibus eque distate. Etiam huc quiescere necessari

um. Querendum ergo ipsis de ignis maiestate in extremis. Mirabile autem & de mai

estate quidem querere. De maiestate autem ipsorum non querere propter quam causam hoc

quidem sursum fert. hoc autem ad medium nullo impediunt. Sed aduc neque uerum

quod dicitur sicut accidens tamen hoc uerum. quod necessarium manere in medio omnino aut

nihil magis huc quam illuc moueri puenit. Sed propter hanc rationem non manet

propter quod de igne. sicut autem uerum & quod dicitur non esse quod si puenit ignis in medio uerum quod quiescat ibi sicut natura quiescit

in medio. sicut autem uerum & quod dicitur non esse quod si puenit ignis in medio uerum quod quiescat ibi sicut natura quiescit

in medio. sicut autem uerum & quod dicitur non esse quod si puenit ignis in medio uerum quod quiescat ibi sicut natura quiescit

in medio. sicut autem uerum & quod dicitur non esse quod si puenit ignis in medio uerum quod quiescat ibi sicut natura quiescit

in medio. sicut autem uerum & quod dicitur non esse quod si puenit ignis in medio uerum quod quiescat ibi sicut natura quiescit

in medio. sicut autem uerum & quod dicitur non esse quod si puenit ignis in medio uerum quod quiescat ibi sicut natura quiescit

in medio. sicut autem uerum & quod dicitur non esse quod si puenit ignis in medio uerum quod quiescat ibi sicut natura quiescit

in medio. sicut autem uerum & quod dicitur non esse quod si puenit ignis in medio uerum quod quiescat ibi sicut natura quiescit

De celo.

¶ mouebit. nō tñ totū sed discrepet. eadē igit rācio pgruit z in igne. Necesse

enī posito manere similē quēadmodū ēram. Similit̄ enī se habebit ad sig-

norū extremorū qdāmqz s̄ tñ fert a medio quēadmodū z videt̄ lat̄ si non

aliquid phibeat ad extremū. verūtamen non totū ad vnū signū. Hec enim

necessariū solū accidere ex rāciōe ea que de silitudinē. s̄ pportionata p̄tacula

ad pportionatū extremū. Dico aut̄ puta quarta ps ad quartā p̄tinentis p-

tem Nec enī punctū corp̄ est. Quēadmodū z si ex magno pueniat den-

satum in minōre locū. sic utiqz ex paruo in maiōre rari⁹ factū. Quare utiqz

z ēra hoc modo moueret a medio p̄p̄ silitudinis rāciōē si nō natura ter-

re iste locus esset. Quēcumqz quidē igit̄ existunt de figura ipsius suspicata. z

delocis: z māsiōne: z motu fere hec sunt.

Capitlm scdm hui⁹ tractatus in q̄ phus

agit de motu z quiete ēre s̄m sententiā p̄p̄iam.

Os autē dicam⁹ primū utrū habeat motū aut manet: quēadmo-

dū enī dixim⁹. Hic quidē ipam vnū astrorū esse faciūt. hi autē in

medio ponētes eam reuolui: z remoueri dicūt circa polū mediū. Qd̄ autem

est impossibile palā sumētib⁹ principū Qd̄ siquidē fert siue extra medium

ens siue in medio: necessariū ipsaz vi moueri hoc motu. Tñ enī ipsius ēre est

mor⁹. etenī utiqz p̄ticularū p̄naqueqz hāc h̄ret laciōē. Tñc aut̄ in rectū om-

nia ferent̄ ad mediū: p̄p̄ qd̄ non possibile sempiternū esse violentū existē

tem z p̄ter naturā. mūdū autē oīdo sempitern⁹. Aduc omnia lata laciōe circu-

lari. hesitācia vidēt̄ z mota plurib⁹ vna laciōe. p̄ter primā. Quare et ēram

necessariū siue circa mediū siue in medio posita fert̄ duab⁹ moueri laciōi-

bus. Si autē hoc acciderit. necessariū fieri mutaciōes z versiōes firorū astro-

rum. hoc aut non videt̄ factū. s̄ semp̄ hec s̄m eadē oriunt̄ et occidunt loca

ipsius. Aduc autē laciō p̄ciū z toci⁹ ipsius s̄m naturā ad mediū tocū est.

Liber Secundus.

*Mouet dubium fignificans qd terra fluctuat i me-
diis nati. p'qz ronty gubantur cuqz sit me
dii nati. & hoc quod est vbi dicit patet*

*Hoc mouet ad illud modum inquit
e ronty hanc aut inquit e mediorum
medi.*

*Hoc mi vtiqz si existat posita nūc in cētro dubitabit vtiqz aliquis: quoniā
idem duon est mediū ad utrū ferunt gravitatē hñtia ⁊ ptes ēre s'm natu-
rā. utrū quia tocins est mediū aut quia terre. Necesse itaqz ad id qd toti*

Adus dubiu dunt qd p p t hie movetur
ad mediu p p t hie ca sūy qua e me
dū nūq p dū lenu ut ignis vult
moveri ad tūctūm rē qd oia
quia dū nūq ad rē rē dū fa
p ad mediu vult
100
p p t hie rē qd p p t hie movetur
ad mediu movetur
Et enī levia z ignis in perariū lata gravib^{us} ad extremū loci p^{er}inentis medi
um Accidit autē idē mediū esse ēre z toci^{us} fert em ad id qd ēre mediū. s^{ed} sūm
accūs sūm qd mediū hz in toci^{us} medio. Qm autē fert z ad ēre mediū. signū

quia lata gravia ad hanc nō iuxta invicē ferunt-^{unusq; p̄mox impingunt} s; ad similes angulos. Qua
re ad unū mediū ferunt et qđ terre ^{longi nōi de hic} Manifestū igit qđ necesse in medio esse

causa e si tra mortuonibz non
modu mti sequit qz gna gasta
puz cu modat in cate loco
us gntit qz e st hys qz si
gntit gntit pnta ipa etia de

terra z immobile prop^{ter} dictas causas. Et quia vi piecta sur^{sum}z gravia. fm
 regula iteru ferunt in eundem locu z si in infinitu btus p^{er}iciat. Qd quide ita^{te}

neq; mouet neq; extra mediū ponit manifestū ex his. Abuc aut ex dictis pa
la causa māfionis. si eni natura nata est ferri ex omni pte ad mediū, quoad

modū videt̃ r̃ ignis a medio iterū ad ext̃ remū impossibīlē latā esse quācum-

plicis si nō contrarie. Que autē a medio ei que ad mediū ptraria. Si igit quā

lius ad qd em ps nata est ferri et totū illuc natū est. Itaq; siquidē ipossibi-

153 Quidam putant ut quia et philosophi de moueri necessarii vtiq; erit ipsaz manere in medio Testificant aut; his 24
valdeq; iudicare de filu philosophi
ad nos vtiq; sua tam quosq;
in medio qd signu e p ra
quosq; in medio
a mathematicis dicta circa astrologia. Apparētia em; accidunt translatis si
ita qd filu qd in oib;
sua hystoria qd signum e

guris quib⁹ determinat⁹ est astroz ordo tanq^{uam} in medio posita tra. De loco
quidē igitur et mansione et motu quē motū habet tanta dicta sint de ipsa.

Capitulum terciū in quo p̄hus de figura terre s̄m sententiā propriā determinat.

102. In hoc libro per doctrinam de figura
terre & mundi tunc gota. Ita
de prava hoc habet per medietatem
mily pua quodlibet per de habet
dicitur per de habet ad medietatem
per de maior per de habet medietatem
quodlibet per de habet ad medietatem
per de per de habet per de habet
medietatem per de habet per de habet

De celo.

um. Oportet autē intelligere qd dicitur quod admodū utiq; si facta sū modū

quē z phisiologoz dicūt aliqui factā esse. Verū tamē illi qdem violentiā cau-

sam ponūt eius q deorsuz laciōis. Nō autē ponere verū z dicere hoc acci-

dere propē sū naturā habere ferri gravitatē hīs ad mediū. Inpotentia igit

existēte gravi. disgregata ferebant siliter ex omī parte ad mediū. Sine igit

siliter ab extremis diuise ptes pueniāt ad mediū sine aliter habentia facient

idē. Qd quidē igit siliter vniq; ab extremis latū ad mediū necessariū simi

le fieri vndiq; molē manifestū. equali em vndiq; appposito equaliter necesse

distare a medio extremū. hec autē figura sperica est. Nihil autē differt ad ra-

cione neq; si nō ex omī parte siliter pueniēt ad mediū ptes ipsi; plus em

semp q in ipso min⁹ ppellere necessariū vsq; ad mediū inclinationē habē

tib; abob⁹ z graviori ppellēte vsq; ad hoc min⁹ grave. Qd em vtiq; qd dubi-

tabit eadē hz his solucione si em existēte in medio z sperica tra mltro maior

gravitas apponat ad alterū hemisperiū nō idē erit mediū tocū z ire. Qua

re aut non manet in medio. aut siquidē qescet nō eqā mediū hīs; aut nata

est moueri nūc. Qd quidē igit dubitat hoc est. Videt autē nō difficile modi-

cū intendētes et diuidētes qliter dignificam⁹ quācunq; magnitudinē ferri ad

mediū gravitatē habentē. Palā em q non vsq; quo tangat centriū extremū

sed oportet puenire q plus donec vtiq; sumat suū ipsius medio mediū vs

q ad hoc eni hz inclinationē. Nihil igit differt hoc dicere in polo z pte ptiū

gente aut in tota tra. Non eni ppter puitatē aut magnitudinē dictū est ac-

cidēs si de omī inclinationē habēte ad mediū. Itaq; sine tota ab aliqua pte

ferebat siue sū partē necessariū vsq; ad hoc ferri donec vtiq; vndcunq; si-

militer sumat mediū adequatis minoribus a maiorib; ppulsione inclina

tiōis. Sine igit facta est hoc necessariū factā esse modo. Quare manifestū

quia sperica generacio ipsius siue ingenita semp siue manēs eadē modo ha

Liber Secundus.

bet quo et genita utiqz primū facta est. fm hanc itaqz rationē necessariū es

se figurā sphericā ipsius. Et quia omnia ferunt gravia ad siles angulos. s nō

iuxta invicē. hoc autem aptū natū est ad naturā sphericā aut igit est sphericā

aut natura spherica Oportet aut vñquodqz dicere tale qd natura vult esse

z existere. s non qd vi z pter naturā. Aduc aut et p apparatus fm sensum.

Neqz em utiqz lune eclipses tales haberēt descisiōes. Tūc em in his que fm

mensēm figuratiōibz omēs accipit differentias. etenī recta sit z amphicyr-

tos z pcaua. Circa eclipses aut semp gibbosaz habet deiminantē lineā. Ita

qz quoniā quidē eclipsat propē ire interpositionē. ire utiqz erit rotunditas si

gure causa spherica existēs. Aduc aut p astrorū apparentiā non solū mani-

festū quia rotūda s z magnitudo nō existēs magna. Modica em facta trā-

slatiōe nobis ad meridiē z articū. manifeste alter sit horizon circul. ita ut

que sup caput astrā magnā habeāt trāsmutationē. z nō eadē videant ad ar-

ticū z meridiē trāsmutantibz. Quedā em in egipto quidē stelle vident z cir-

ca ciprū in his aut que ad articū regionibz nō vident. Et q semp in his que

ad articū apparēt astrorū in illis locis occultant. Quare nō solū ex his palā

rotūda esse figurā terre. s ecia spere nō magne. Non em utiqz sic velociter

palā faceret. trāslatis ita modicū. Propē quod existimātes coaptare eū qui

circa herculeas colūnas locū ei qui circa indicū. et hoc modo. esse mare vñū

nō valde suspicari incredibilia videri. Dicūt aut argumētātes ex elephātibz

qm circa vtraqz loca nouissima existētia genz ipsorū est. velut nouissimis

propē cōuenire ad invicē hoc passis. Et mathematicorū quicunqz magnitu-

dinē raciocinari attētant rotunditatis. ad quadraginta dicūt esse miriades

stadiorū. ex quibus argumentantibus non solum sphericā molē necessarium

esse ire. s et non magnā ad aliorū astrorū magnitudinē.

109

Quia si quidam in tria ite hinc impetuli
causa gitorū hinc si quid pter eclipsē hinc
pnt pntū lineaz. dicitur pnt pntū hinc
pntū hinc pntū hinc pntū hinc pntū hinc
pntū hinc pntū hinc pntū hinc pntū hinc

110

Quia si quidam in tria ite hinc impetuli
causa gitorū hinc si quid pter eclipsē hinc
pnt pntū lineaz. dicitur pnt pntū hinc
pntū hinc pntū hinc pntū hinc pntū hinc
pntū hinc pntū hinc pntū hinc pntū hinc

111

Quia si quidam in tria ite hinc impetuli
causa gitorū hinc si quid pter eclipsē hinc
pnt pntū lineaz. dicitur pnt pntū hinc
pntū hinc pntū hinc pntū hinc pntū hinc
pntū hinc pntū hinc pntū hinc pntū hinc

112

Quia si quidam in tria ite hinc impetuli
causa gitorū hinc si quid pter eclipsē hinc
pnt pntū lineaz. dicitur pnt pntū hinc
pntū hinc pntū hinc pntū hinc pntū hinc
pntū hinc pntū hinc pntū hinc pntū hinc

De celo.

Tercius liber tribus diuiditur tractati-

bus. primus tribus capitulis. quorum primum est prohemiale.

Primo quidem igitur celo et partibus aduc autem de in ipso
latis astris ex quibus constant et quibus quedam natura
sunt. aduc autem quoniam ingenta et incorruptibilia per
transuim prius. Quoniam autem eorum quod natura dicuntur.

hec quidem sunt substantie. hec autem operationes et passionis horum. Dico autem sub-
stantias quidem simplicia corpora. puta ignem terram et coelestia his et quecum-
que ex his. puta totum celum et partes eius. et item animalia et plantas et partes horum. Pas-
siones autem et opera motus horum uniuscuiusque et aliorum quorumcumque sint cau-
sa ista elementa secundum virtutem ipsorum. Aduc autem alterationes et in inuicem transmu-
tationes. manifestum quod de natura historie plurimum accidit de corporibus esse.
Omnes enim naturales substantie aut corpora aut cum corporibus generant et ma-
gnitudinibus. hoc autem palam ex eo quod determinatum est quod sunt natura. et ex ea quod
per singula contemplatione. De primo quidem igitur elementorum dictum est. et quale quidem
secundum naturam et quoniam incorruptibile et ingentum. Reliquum autem de duobus dicere. si-
mul autem accidet de his dicentibus et de generatione et corruptione inquirere. Ge-
neratio enim autem preter omne non est. aut solum in his elementis et his que ex his
est. Ipsum autem primum hoc forte primo considerandum utrum est aut non est.

Capitulum secundum in quo recitat opinio- nes antiquorum de generatione et corruptione.

Quis quidem igitur philosophantes de veritate et ad quos dicimus nos
nunc sermones ad inuicem diuersificati sunt. Hi quidem enim ipsorum to-
taliter auferebant generationem et corruptionem. Nihil enim neque fieri aliquid neque
corruptientium. sed solum videri nobis. puta quod circa Melissum et Parmenidem
quos etsi aliqua dicunt bene sed non philosophice oportet putare dicere. esse enim que-

Tercius liber.

dam entium ingenta et totaliter immobilia magis est alteri⁹ et prioris quam phisice considerationis. Illi autem propter nihil quidem aliud propter sensibilibus substantiis suspicari esse (tales autem quasdam intelligere primi naturas, siquidem erit aliqua cognicio aut scientia) sic transtulerunt ad hoc per eas quod inde rationes. ¶ Alteri autem quidem velut studiose factam pertrariam his habeant opinionem sunt enim quidam qui aiunt nullam ingentem esse rerum, sed omnia generari. Genita autem hec quidem incorruptibilia permanere. Hec autem iterum corrumpti. maxime autem quod circa Hesiodum Deinde et aliorum primi phisiologizantes, hi quidem omnia alia aiunt generari et fluere, esse autem sive nihil, unum quoddam solum subsistere ex quo hec omnia transformari nata sunt, quod quidem videntur dicere velle alij multi, et Heraclitus Ephesius. Sunt autem quidam qui et omne corpus generabile faciunt componentes et resolventes ad superficies et ex superficiebus. De alijs quidem igitur alter sit sermo.

Capitulum tertium in quo inquit prius veritate dictarum opinionum et specialius arguit platonem.

¶ Icentibus autem hoc modo et omnia corpora constituentibus ex superficiebus, quaecumque quidem alia accidit dicere pertraria disciplinis promptum videre. Et quidem iustum aut non monere, aut credibilioribus ipsam rationibus monere quam suspitiones. Deinde palam quia eiusdem rationis est solida quidem ex superficiebus poni, superficies autem ex lineis, has autem ex punctis, sic autem habentibus non necesse lineae partem lineam esse. De his autem consideratum est prius in his quod de motu sermonibus, quod non sunt indivisibiles longitudines. Quaecumque autem de naturalibus corporibus impossibilia accidit dicere faciendum indivisibiles lineas, ad modicum consideramus et nunc. Impossibilia enim in illis accidentia, et naturalibus consequentia. Quae autem in his in illis non omnia, propter hoc quidem ex ablacione dici mathematica, phisica autem ex appositione. Multa autem sunt quod indivisibilibus non possibile existere naturalibus aut necessariis, puta si quod est indivisibile, in indivisi-

De celo.

billi enī diuisibile impossibile existerē. Passiōes autē diuisibiles omnes dupli-
citer. aut enī sīm speciē. aut sīm accēs. sīm speciē quidē puta coloris album
aut nigrū. sīm accēs autē. si cui existat sit diuisibile. Quare quēcūq; simpli-
cia passiōnū omnia sunt diuisibilia hoc mō. propē quod impossibile in tali-
bus cōsiderandū. Si itaq; impossibiliū est. utroq; nullā habente gravitatē
ambo hēre gravitatē. sensibilia autē corpora omnia aut quedā gravitatē habēt
puta ēra et aqua. ut et utiq; ipī dicēt. Si quidē punctū nullā hz gravitatem
palā q; neq; lineē. Si autē nō hēe. neq; sup̄ficies. q̄re neq; corpū nullū Sz
et q; punctū nō possibile gravitatē hēre manifestū. grave enī omne et gravius
et leue leui⁹ ptingit aliq; esse. Gravi⁹ autē aut leui⁹ forte nō necesse grave aut
leue esse. quēadmodū est magnū maius. maius autē nō semp magnū. Mi-
ta enī sunt q; parua entia simpliciē tñ maiora alijs sunt. si itaq; q̄dēcūq; gra-
ue ens gravi⁹ sit. necesse gravitate maius esse. et grave omne diuisibile utiq;
erit. punctū autē indiuisibile supponit. Aduc si grave quidē spissus. leue autē
raz. Est autē spissum a raro differēs eo q; in equali mole plura existāt. Si
igit est punctū grave et leue. est et densus et raz. Sed qd quidē spissus. et diui-
sibile. punctū autē indiuisibile. Si autē omne grave molle aut durū necesse
est esse. facile ex his impossibile aliq; deducere. Molle quidē enī qd in se ipo-
cedens. qd aut cedens diuisibile. Sed aduc neq; ex nō hntibus gravitatem
erit gravitas In quātis enī accidet hoc et in quātis nō. quomō determinabūt
nō volentes fingere. Et si omnis gravitas maior gravitate gravitati. acci-
det et unūq; imp̄ibiliū gravitatē hēre. si enī q̄tudo puncta gravitatē ha-
bent. qd autē ex plurib⁹ fuerit eodē gravi ente gravi⁹. qd autē gravi gravi⁹
necesse grave esse quēadmodū albo albius albū Quare maius vno puncto
gravius erit. ablato eq̄li. q̄re et unū punctū gravitatē habebit. Aduc si quidē
sup̄ficies solū sīm lineā cōtingit cōponi incōveniēs. quēadmodū enī et lineā

Libri Tertius.

ad lineā utroq; mō cōponit̃ z fm lōgitudinē z fm latitudinē oportet et fū-
perficie sup̄ficiē eodē modo Linea autē pōt lineē cōponi fm lineā suppo-
sitā nō solū appositā. Sed et siquidē z fm latitudinē cōtingit cōponi erit
aliqd corp⁹ qđ neq; elementū neq; ex elementis cōpositū z ex sic cōpositis
sup̄ficieb⁹. Adhuc siquidē mltitudie grauiora corpora sup̄ficiē q̄admo-
dū in Thimēo determinatū est palā q̄ habebit z lineā et punctū grauitatem
proportionabiliē enī ad inuicē habēt q̄admodū et prius dixim⁹ Si autē nō
hoc differūt mō. s̄ terrā quidē esse graue ignē autē leue erit et planorū hoc q̄-
dem leue hoc autē graue. Et lineaz utiq; z punctoz s̄līter sup̄ficies enī terre
erit grauior q̄ que ignis. Totalit̄ autē accidit nullā quidē esse magnitudinē
aut posse auferri. siquidē s̄līter se hz punctū ad lineā lineā autē ad planum
hoc autē ad corp⁹. Omnia enī ad inuicē resoluta in p̄ia resoluēt. Itaq; cō-
tinget utiq; puncta solū esse corp⁹ autē nullū. Adhuc autē etsi temp⁹ s̄līter se
habeat auferit utiq; qñq; aut cōtinget utiq; ablatū esse Qđ enī nūc indiuisi-
bile uelut punctū lineē est. ¶ Idē autē accidit z ex numeris p̄stituentib⁹ celū.
Quidā enī naturā ex numeris p̄stituunt q̄admodū Pythagoricorū quī-
dam. phisica quidē enī corpora uident̄ grauitatē habētia z lenitatē. Unita-
tes autē neq; corpus facere est possibile cōpositas neq; grauitatē h̄re Q̄ qui-
dem igit̄ neq; omni generacio est neq; simplicit̄ nullī palā ex dictis.

Tractat⁹ secund⁹ diuidit̄ tribus capitū- lis in quorum primo ostendit̄ q̄ corporib⁹ simplicib⁹ inest mot⁹ nālīs.

Qđ autē necessariū existere motū simplicib⁹ corporibus natura
aliquē omnib⁹ ex his manifestū. Quoniā enī mota uident̄ mo-
ueri necessariū. ut si nō propriū habēt motū. uolentia autē z p̄ter naturā
s̄dem Sed etsi p̄ter naturā est aliquis motus. necesse esse z fm naturā p̄ter
quā hic. z si multi p̄ter naturā tū qui fm naturā vnā. fm naturā quidem

De celo.

enī simpliciē p̄t naturā aut habz multos vnūquodqz. Abuc autē z ēr quie
te manifestū. etenī quiescere necessariū aut vi aut s̄m naturā. vi autē manet
vbi z ferē vi z s̄m naturā vbi s̄m naturā. Qm̄ igit̄ videt̄ aliqd̄ manens in
medio. siquidē s̄m naturā. palā qz z lacio q̄ hic s̄m naturā ipsorū. Si autē
vi. aliquid ferri phibēs. siquidē quiescēs. eundē p̄cludemus sermonē. necesse
enī aut s̄m naturā esse p̄mū quiescēs. aut in infinitū ire. qd̄ quidē impossi
bile. Si autē qd̄ mouet. phibet ferri. quēadmodū Empedocles inquit terrā
a giratiōe quiescere. alicubi utiqz ferē. quia in infinitū impossibile. Nullum
enī sit impossibile. Infinitū autē p̄trāsire impossibile. itaqz necesse stare alicu
bi qd̄ ferē. z vbi nō vi manere s̄ s̄m naturā. si autē sit quies s̄m naturā. est z
mor̄ s̄m naturā q̄ in hunc locū lacio.

Capitulū secundū in quo arguit antiq̄s dicentes contrariū iam determinat̄.

Propter qd̄ z Leucippo z Democrito dicentibz sēp moueri p̄i
ma corpora in vacuo z infinito. dicēdū quo motu. z quis s̄m na
turā ipsorū motus. Si enī aliud ab alio mouet violentia elemētōz. s̄ z s̄m na
turā necesse motum vnus cuiusqz p̄t quē violentus est. z oportz p̄mū mo
uentē nō vi mouere s̄ s̄m naturā. infinitū enī est si nō aliquid erit s̄m natu
ram mouēs p̄mū. sed sēp p̄ius motū vi mouebit. Idem autē hoc acci
dere necessariū utiqz. si quēadmodū in Thimeo scriptū est ante factum esse
mūdū mouebant elemēta iordiate. Necesse enī aut violentū esse motū aut s̄m
naturā. Si autē s̄m naturā mouebant. necesse mūdū esse. si q̄s attendēs ve
lit cōsiderare. tūc enī p̄mū mouēs necesse mouere seipm̄ motū s̄m naturā
et mota nō violentia in p̄p̄is q̄scentia locis facere. quē quidē habēt nūc or
dinē. Que quidē gravitatē habēt ad mediū. q̄ autē leuitatē h̄ntia a medio.
hanc autē mūdū h̄z dispositionē. Abuc autē tm̄ queret utiqz aliquis. vtrum
S iij

Liber Tercius.

possibile aut impossibile erat mota inordinate et miseri talibus mixturis ut quedam ex quibusdam constant secundum naturam constituta corpora. Dico autem puta ossa et carnes quemadmodum empedocles inquit fieri in amicicia. Dicit enim quod multorum capita sine ceruice germiauerunt. His autem qui infinita in infinito mota faciunt siquidem unum mouens necesse una ferri laciōe. quare non inordinate mouebunt. Si autem infinita mouentia et laciōes infinitas necessariū esse. Si enim finite ordo aliquis est. non enim ex non ferri in idem inordinatio accidit neque enim nunc in idem ferunt omnia sed que eiusdem generis solū. Aduc inordinate nihil est aliud quam preter naturam. ordo enim propria sensibiliū natura est. Sed aduc et hoc inconueniens et impossibile infinitū inordinatū habere motū. est enim natura illa rerum qualē habet plura et plurius tempe Accidit igitur ipsis contrariū inordinatiōe quidē esse secundum naturam ordinē autē mundi preter naturam. quous nihil ut contingit sit eorum quod secundum naturam. Videt autem hoc ipsum etiam Anaxagoras sumere bene Ex immobilibus enim inchoat mundū facere. Tentat autem et alij congregantes aliqualliter iterū mouere et segregare ex distantibus autem et motis non rationabile facere generationē. propter quod et Empedocles permittit eā que in amicicia Neque enim utique poterat constituere celū ex segregatis quidē pstruēs congregatiōem autem faciens propter amiciciā ex disgregatis enim est constitutus mundus elementis. itaque necessariū fieri ex uno et congregato. Quod quidē igitur est naturalis quidam motus vniuscuiusque corporum quo non vi mouentur neque preter naturam manifestum ex his.

Capitulum tertium in quo ostenditur quod necesse sit corpora recto motu mota habere inclinationē gravitatis et leuitatis ad naturalia et propria loca.

Vobis autem quedam habere necessariū inclinationē gravitatis et leuitatis ex his palam. Moueri quidē enim inquit necessariū esse. si

De celo.

aut nō habebit natura inclinationē qđ mouet. impossibile moueri aut ad
mediū aut a medio. sit enī qđ quidē in quo a nō graue. qđ aut in quo b gra-
uitatē hñs. ferat aut nō graue p eā qđ g d. qđ aut b in eqli tpe p eam qđ g e. p
maius enī fert grauitatē hñs. Si itaq; diuidat corp⁹ hñs grauitatē. ut qđ g e
ad eam qđ g d. possibile enī sic se hñe. ad aliquid earū qđ in ipso parciū. si totū
fert p totā g e. ptem necesse in eodē tpe p eam qđ g d ferri. Itaq; per equale fer-
tur nō graue et grauitatē hñs. qđ quidē impossibile. eadē aut ratio ē in leui-
tate. Abuc aut si erit aliqđ corp⁹ motū neq; leuitatē neq; grauitatē hñs. ne-
cesse hoc vi moueri. qđ aut vi mouet infinitū facit motū. Quoniā enī virtus
quedā mouēs min⁹ et leui⁹. ab eadē virtute plus mouebit. Motū sit quod
quidē in quo a nō graue p eā que g e. Quod aut in quo b grauitatē hñs in
equali tpe p eam que g d. Diuiso aut grauitatē habēte corpore. ut que g e ad
eam qđ g d. accidet ablatū a grauitatē habēte corpore. p g e ferri in equali tpe
qm totū ferebat p eam qđ g d. velocitatē habebit que minoris ad hoc quidem
maioris. ut maius corp⁹ ad min⁹. Equale igit nō graue fert corp⁹ et graui-
tatē hñs in eodē tēpore. hoc aut impossibile. Itaq; qm omni appposito. ma-
iore mouebit distēsiōnē nō graue. In infinitū utiq; mouebit. Manifestū igit
tur qđ necesse corp⁹ omne grauitatē hñe aut leuitatē qđ determinatū. ¶ Quo-
niam aut natura est in ipso existēs mot⁹ principii. virtus aut in alio fm qđ
aliud. Motus aut hic quidē fm naturā hic aut violent⁹ omnis. enī quidē qui
fm naturā (puta lapidi enī qui deorsum) velociorē faciet qđ fm virtutē. Quis
aut qui preter naturā totalitē ipsa. ad ambo autē tanq; organo utitur aere.
Nat⁹ est enī hic et leuis esse et grauis. eam quidē igit que sursum faciet lacionē
fm qđ leuis. cū ferat et sumat principii a virtute qđ deorsus iterū fm qđ gra-
uis. velut enī imprimēs tradit utriq; propt qđ et nō assequente eo qđ mouit.
fert vi motū. si enī nō tale aliqđ corp⁹ existeret. nō utiq; esset qui vi motus

Tercius liber.

Et est aut qui secundum naturam uniuscuiusque motum promouet eodem modo. Quod quidem igitur omne aut leue aut graue. et qualiter propter naturam habentes motus. ex his manifestum. ¶ Quod autem neque omnium est generatio neque simpliciter nullius palam ex dictis. impossibile enim omnis corporis esse generationem. si non et vacuum esse aliquid possibile separatim. In quo enim erit loco quod nunc generatur. si fuisset isto prius. vacuum necessarium esse corpore nullo ente. aliud quidem enim ex alio corpore fieri possibile. puta ex aere ignem. Totaliter autem ex nulla alia persistere magnitudine impossibile. Maxime enim utique ex potentia quodam ente corpore actu fieri utique corpus. Sed si potentia ens corpus. nullum est aliud corpus prius actu vacuum erit separatim.

Tractatus tercius ultimusque in quo ostenditur quorum et propter quid et quomodo est generatio. quinque capitulis diuiditur in primo inquit de finitate et infinitate elementorum.

¶ Aliquid autem dicere quorum est generatio corporum. et propter quid est

Quoniam igitur in omnibus cognitio per primam. Prima autem existentium elementa. considerandum que corporum sunt elementa et propter quid sunt. deinde post hec quot et qualia quedam. Hoc autem erit manifestum supponetibus quid est elementum natura. Sit itaque elementum corporum ad quod alia corpora diuiduntur in eis existens potentia aut actu. Hoc enim utro modo aduc dubitabile. ipsum autem est indiuisibile in altera specie. Tale enim est elementum omne. et unum omnibus uoluit dicere. ¶ Si itaque quod dictum est elementum. necesse esse quedam talia corporum. in carne quidem enim et ligno et unoquoque talium est potentia ignis et terra. manifesta autem hec ex illis segregata. In igne autem caro aut lignum non inest neque secundum potentiam neque secundum actum. segregaret enim utique. Similiter autem neque si unum aliquid solus esset talium neque in illo. Non enim si erit caro aut os aut aliorum quodcumque nondum dicendum inesse. Sed preconsiderandum quis modus generatio

De celo.

nis Anaxagoras autē Empedocli contraria dicit de elementis. Sic enim quidem ignē et terrā et coelementa his elementa inquit esse corporū et cōponi omnia ex his. Anaxagoras autē contrariū homiomeria enim elementa. Dico autē puta carnē et os et unūquodq; talīū aerē autē et ignē et mixturas horū et aliorū seminū omnīū esse enim utrūq; iporū ex indivisibilibus homiomeris omnibus aggregatis. propter quod et facta esse omnia ex his ignē enim et etherē appellat idem. Quod nā autē est omnis naturalis corporis motus proprius. Motū autē hi quidē simplices hi autē mixti. et mixti quidē mixtorū simplices autē et simpliciū sunt. manifestū quod erūt quidē corpora simplicia sunt enim et motus simplices Itaq; palam et quod sunt elementa et proprie quid sunt. ¶ Utrū autē finita aut infinita et si finita quāta sint numerū persequēs utiq; erit considerare. Prīmū quidē igit quod non sunt infinita quēadmodū putāt quidē contemplandū. et prīmū omnia homiomeria elementa faciētes quēadmodū et Anaxagoras Cullus enim sic dignificantū recte sumit elementū Videmus enim mltā etiā mixtorū corporū i homiomeria divisa. Dico autē puta carnē et os et lignū et lapidē. Itaq; quā cōpositū nō est elementū. nō omne erit quod homiomeron elementū. s; indivisibile ad altera specie quēadmodū dictū est prius. Aduc autē sic sumētes elementū non necesse facere infinita. omnia enim hec reddent etiā finitis existētibus si quis sumat. Idē enim faciet et si duo aut tria solū aut talia quēadmodum conat et Empedocles. Quoniā enim et ut ipsi accidit nō omnia facere ex homiomeris. Sacer enim non ex facieb; faciūt neq; aliud s; naturā figuratorū nihil. manifestū quia multo melius finita facere principia. et hoc ut minima omnibus eisde futuris ostendi. quēadmodū dignificāt et qui in disciplinis. semp enim finita sumūt principia aut specie aut quātitate. Aduc si corpus a corpore alteri dicitur s; proprias differētiās. corporū autē differētie finite. differūt enim sensibilibus. hec autē finita sunt. oportet autē hoc ostēdi manifestū quia et elementa

Tercius liber.

finita necesse esse. Sed aduc neq; ut alteri qdam dicunt puta Leucipp^o & Democrit^o Abderites rōnabilia accidētia. Inquūt em̄ esse primas magnitudines mltitudine quidē infinitas. magnitudine aut̄ indiuisibiles Et neq; ex vno fieri multa neq; ex multis vnū sed horū cōplicationē & circūplexiōē om̄ia generari. Modo aut̄ quodā & isti om̄ia entia faciūt nūeros et ex nūeris Et em̄ si nō plane ostendūt tñ hoc volūt dicere. Et aduc qm̄ differunt corpora figuris. infinite aut̄ figure. infinita & simplicia corpora aut̄ esse Qualis aut̄ et que figura elemētōz nihil determinauerunt sed solū igni sperā assignauerūt. aerē aut̄ et aquā et alia magnitudie & puitate diuiserūt. ut entē ipsorum naturā velud panspermia omniū elemētōz. Primū quidē igit̄ et in his hoc peccatū nō finita sumere principia habituris hec omnia dicere. Aduc aut̄ si nō infinite elemētōz differentie. palā quia nō erūt elemēta infinita Adhuc autē necesse oppugnare mathematicas scientias indiuisibilia corpora dicentes. multa glorioz & apparentiū sm̄ sensum interimere. de quib^o dictum est primū in his que de tpe & motu. Similiter aut̄ cōtraria dicere ipos sibiipsis necesse. Impossibile em̄ indiuisibilib^o entib^o elemētis. magnitudie & puitate differre aerē & terrā & aquā. nō em̄ possibile ex inuicem ferri. remanebūt em̄ semp maria corpora segregata. aut̄ aut̄ sic fieri aquā & aerē & terrā ex inuicem. Aduc neq; sm̄ horū suspicionē videbit̄ utiq; infinita fieri elemēta. quoniam corpora quidē differūt figuris Figure aut̄ omnes cōponunt̄ ex piramidib^o. rectilīnea quidē ex rectilīneis. spera aut̄ ex octo partib^o. Necesse em̄ esse aliqua principia figurarū. quare siue vnū siue duo siue plura & simplicia corpora tanta erūt mltitudine. Adhuc aut̄ si vnicuiq; quidē elemētōz est aliq; propri^o mot^o. et qui simplicis corporis simplex. Nō sunt aut̄ simplices motus infiniti. ppter neq; simplices latiōes plures em̄ duab^o. neq; loca infinita esse. non utiq; erunt neq; sic infinita elementa.

De celo.

Capitulum Secundum in quo philosophus inquit an vnū vel plura sint elementa.

Quoniam autem necesse finita esse elementa considerare vult plura erunt autem non. quod autem vnū solū supponit et hoc quod aqua hi autem aerē hi autem ignē hi autem aque subtilius quoddam aerē autem spissius. quod continere aiunt omnes celos infinitū ens. Quotcumque quidē igitur vnū hoc faciūt aerē aut aquā aut aqua quidē subtilius aerē aut spissius si ex huius spissitudine et raritate alia generāt isti latēt ipsi sibiipsis aliud aliquid prius elemento facientes Est enim que quidē ex elementis generatio cōpositio ut aiūt que autem ad elementa resolutio. Itaque necesse prius esse natura quod magis subtiliū partiū. Quoniam igitur aiunt omnium corporū ignē subtilissimū esse. Primum utique erit natura ignis differt autem nihil. Necesse enim vnū aliquid aliorū esse primum et non mediū. Adhuc autem spissitudine et raritate alia generare nihil differt quā subtilitate et grossicie. Subtile quidē enim rarū grossum autem volūt esse spissum. Iterū autem subtilitate et grossicie idem quod et magnitudie et paritate Subtile quidē enim quod parū priū grossū autem quod magnā partū. quod enim extensus in multis Subtile tale autem quod ex paruis partibus consistens. Itaque ipsis accidit magnitudie et paritate diuidere aliorū substantiā. Sic autem determinatis omnia accidunt dicere ad aliquid. et non erit simplicitē hoc quidē ignis. hoc autem aqua. hoc autem aer sed idem ad hoc quidē ignis ad aliquid autem alius aer. quod accidit et plura quidē elementa dicentibus. magnitudie autem et paritate differre dicentibus. Quoniam enim quāto determinatū est vnūquodque erit quedā ratio ad inuicē magnitudinū. quare hūc hanc rationē ad inuicē necesse hoc quidē aerē esse hoc autem ignē hoc autem terrā hoc autem aquā propter inesse in maioribus minorū rationes quicūque autem ignē supponit elementū hoc quidē diffugiūt alia autem ipsis necessariū irrationabilia accidere. Hi quidē enim ipsorum figurā coaptāt igni quē

Libet Tercius.

admodū pyramidē faciētes. et horū hī quidē simplici⁹ dicētes. quoniā figuratū acutissima pyramis. corporū autē ignis. Hi autē psuasibilius rōnem adducētes. quoniā corpora omnia cōponunt ex eo qđ subtilissimarū partū. Si-
gure autē que solide ex pyramidib⁹ Itaq; quoniā corporū ignis subtilissimū
Figuraz autē pyramis subtilissima et prima. prima autē figura primi corpo-
ris. pyramis utiq; erit ignis. Hi autē de figura nihil enunciant. subtilissimū
autē partib⁹ solū faciūt. Deinde ex hoc cōposito aiunt facta esse alia. quēad-
modū utiq; si ex inflata parua decisioe. utrisq; autē eadē accidūt difficilia. si
quidē em̄ indiuisibile primū corp⁹ faciūt. iterū veniunt prius dicte rōnes ad
hanc suppositionē. Aduc nō ptingit hoc dicere naturaliter volentib⁹ pside-
rare. semp em̄ omne corp⁹ corpori pparabile sūm quantū. habēt autē pporci-
onaliter magnitudines que similitū partū ad inuicē. et q̄ elementorum. pu-
ta q̄ om̄is aque ad omne aerē. et elemētū ad elementū. silit̄er autē et in alijs
Aer autē plus aqua. et subtilissimū grossissimo. manifestū quoniā et elemen-
tū nimis erit aque q̄ aeris. si igit̄ minor magnitudo existit in maiori. diuisi-
bile utiq; erit aque elementū. silit̄er autē et ignis. et totalit̄ autē subtilissimorū.
Si autē diuisibile. figurantib⁹ quidē ignē accidit nō esse ignis partē ignem.
propt̄ nō pponi pyramidē ex pyramidib⁹. Aduc autē nō omne corp⁹ esse aut
elementū aut ex elementis. pars em̄ ignis neq; ignis neq; altez elementū nul-
lum. magnitudine autē determinantib⁹ pri⁹ aliquid elemētū elementū esse. et
hoc in infinitū ire. si quidē om̄e corp⁹ diuisibile. etiā qđ minimarū partium
elementū Aduc autē et his accidet dicere qđ idem ad hoc quidem ignis est. ad
aliud autē aer et terra. Cōmune autē omnib⁹ peccatū vnū elementū supponē-
tib⁹. vnū solū motū facere naturalē. et omniū eundē. videm⁹ em̄ om̄e natu-
rale corpus mot⁹ habēs principiū. Si igit̄ omnia corpora vnū aliquid sunt
omniū utiq; erit vn⁹ mot⁹. et eodē necessariū. Quāto quidē utiq; plura fiant

De celo.

moneri magis quemadmodū et ignis quanto quidem utiq; maior fiat fer-
tur velocius sursum ea que ipsius latitudo accidit aut multa deorsum ferri velo-
cius Itaq; propter hoc et aduc. quoniam determinatū est prius. quoniam plures
naturales motus. palā quia impossibile vnum esse elementū.

Capitulum tertium in quo prius querit an elementa sint sempiterna aut generabilia et corruptibilia.

Quoniam autem neque infinita neque vnum plura necesse est esse et finita

Considerandū autem primum utrum sempiterna sunt aut generata. hoc
enī ostensū manifestū et quanta quedā et qualia sunt. sempiterna quidē igitur
esse impossibile. videm⁹ enī et ignē et aquā et vniūq; simpliciter corporū re-
solutū. Necesse autem aut infinitū esse. aut stare resolutionē. Si quidē igitur infi-
nita erit. et temp⁹ resolutionis infinitū. et iterū cōponis. vniūq; enī in alio
tempore dissoluit et cōponit parciū. quare accidet extra infinitū temp⁹ aliud
esse infinitū tēpus. cū illud qd cōponis infinitū sit. et aducp⁹ hoc qd disso-
lutionis. quare extra infinitū fieri infinitū quod quidē impossibile Si autem sta-
bit alicubi dissolutio. aut indivisibile erit corp⁹ in quo stat. aut divisibile q-
dem nō tū dividet vniū. quemadmodū videt Zempedocles velle dicere. Indiv-
isibile quidē igitur nō erit propter prius dictas rōnes. sed tū neq; divisibile qui-
dem nunq̄ aut dissoluendū. Min⁹ enī corp⁹ maiori facili⁹ corruptibile. si q-
dem et qd multū corrumpit sibi hanc corruptionē. ut corrumpat in minori.
Aduc enī magis hoc pati rōnabile min⁹. Duob⁹ autem modis videm⁹ corrup-
tū ignē. Acōtrario enī corrūpit extinctū. et ipm in se ipso marcescēs. hoc autē
pati min⁹ a pluri. et veloci⁹ quanto utiq; sit min⁹. itaq; necesse corruptibi-
lia et generabilia esse elementa corporū. Quoniam autem sunt generabilia aut ex nō
corpe aut ex corpore erit generatio. et fieri corpore aut ex alio aut ex inuicem.
Ex nō corpore quidē igitur generā. sermo facit generatū vacuū Omne enī qd

Liber Tercius.

fit in aliquo fit. aut sine corpore erit in quo fit generatio aut habebit corpus et si quidem habebit corpus duo similes erunt corpora in eodem quod quidem factum et quod persistens. Si autem sine corpore. necesse vacuum esse separatim. hoc autem quod impossibile ostensus est prius. Sed adhuc neque ex corpore aliquo potest fieri elementa. Accidet enim aliud corpus potest esse elementis. hoc autem si quidem habebit gravitatem aut levitatem elementorum erit aliquid. Nulla tunc inclinatio. immobile erit et mathematicum. tale autem ens non erit in loco. in quo enim quiescit in hoc et moveri possibile. et si quidem vi propter naturam. si autem non vi secundum naturam. Si quidem igitur erit in loco alicubi. erit aliquid elementorum. Si non in loco nihil ex ipso erit. quod enim fit et ex quo fit necesse simul esse. Quoniam autem neque ex non corpore fieri possibile. neque ex alio corpore. relinquere ex invicem fieri.

Capitulum quartum in quo prius inquiritur quis sit modus generationis elementorum ex invicem.

Tertium igitur considerandum quis modus eius qui ex invicem generationis utrumque ut Empedocles dicit et democritus. aut quicumque in superficies resolventes. aut est alius aliquis modus ab his. Quia quidem igitur circa Empedoclem et Democritum latet ipsi seipos. neque generationem ex invicem facientes sed apparentem generationem. inter existens enim unusquisque segregari inquit. tanquam utique ex vase generationis exente. sed non ex quadam materia fieri transmutata. Deinde et sic nihil minus irrationabilia que accidunt eadem enim magnitudo non videtur coactione fieri gravior. Necesse autem hoc dicere dicentibus segregari aquam ex aere existentem. cum enim aqua ex aere fiat gravior est. Adhuc autem mixtorum componi non necesse separatim alterum. semper amplioris loci obtinere. Cum autem ex aqua aer fiat maiorem occupat locum. quod enim subtilissimum partium in ampliori loco sit. manifestum autem hoc et in permutatione. vaporante enim et intumescente humido rumpuntur continentia vasa propter coactionem. Quare si quidem totaliter non est va-

De celo.

cū. neq; extēdunt corpora. quēadmodū autē hoc dicētes manifestū quim-
possibile. Si autē est vacuū et extēsiō irrōnabile ex necessitate semp ampliorē
locū occupare qđ sepat. necesse autē et deficere eam q̄ ex inuicē generacionē. si
quidā in magnitudie finita nō insunt infinita finita. Cū em̄ ex trā aq̄ fiat
ablacū est aliqđ trē. si quidē segregatiōe gñatio. et itēz cū ex derelicto similiē.
Si qđē igit̄ semp hoc erit. accidit in finito ifinita inesse qm̄ autē hoc impos-
sibile. nō utiq; semp fiet ex inuicē. Quidē igit̄ nō erit segregatiōe q̄ inuicem
trāsitiō dictū est. reliquit̄ autē ad inuicē trāsmutātia fieri. hoc autē dupliciter.
aut em̄ trāsfiguratiōe. quēadmodū ex eadē cera fiet utiq; sphaera et circulus. aut
resolutiōe ea q̄ ad superficies quēadmodū qđā autē. Si quidē igit̄ trāsfigura-
tiōe sūt. accidit et necessitate indiuisibilia dicē corpora Diuisibilib⁹ em̄ entib⁹
nō erit ignis p̄ ignis neq; trē trā. p̄t nō esse pyramidis p̄t s̄ pyramides
neq; cubi cubū. Si autē superficiez resolutiōe. primū quidē incōueniēs nō om-
nia gñare ex inuicē. qđ necesse dicere ip̄is et dicūt. neq; em̄ rōnabile vnū solū
expers factū esse trāsmutatiōis. neq; videt̄ s̄m sensum. sed similiē omnia
transmutare ad inuicem. Accidit autem de apparentibus dicentibus non
confessa dicere apparentibus. Quis autem causa non bene sumere prima
principia. sed omnia velle ad quasdam opiniōes determinatas reducere. opor-
tet autē forte sensibiliū quidē sensibilia sempiternorū autē sempiterna corruptibi-
liū autē corruptibilia esse p̄cipia. totalit̄ autē homogenia supponētib⁹. hi autē
p̄t horū amorē idē facere vident̄ his q̄ positiōes in s̄monib⁹ seruāt. om̄e em̄
sustinēt accūs tanq̄ dā hñtes p̄cipia. tanq̄ nullū oportunū indicare ex ve-
nietib⁹ et maxie ex fine. finis autē factie scie op⁹. nālis autē qđ videt̄ s̄ p̄cipia
liē s̄m sensū. Accidit autē ip̄is maxie trā esse elemētū et solā incorruptibile. si
quidē idissolubile et icorruptibile ē elemētū Terra em̄ sola indissolubilis in ali-
ud corp⁹. S; aduc nihil resoluētib⁹. triangulorū p̄missio irrationabilis.

Liber Tercius.

accidit autē et hoc in ea que ad inuicem transmutatiōe ppter ex inequalibus multitudie p̄stare triangulis. Aduc autē necesse hoc dicētib⁹ corporis ex non corpore facere generationē. Cū em̄ ex superficiebus fiat non ex corpore erit factū Aduc autē necesse nō om̄e corp⁹ dicere diuisibile sed oppugnare certissimas scientias. Et em̄ intellectuale quidē diuisibile accipiūt mathematice. Idē autē neq; sensibile om̄e suscipiunt ppter velle saluare suppositionē. Necesse em̄ quicūq; figurā faciūt vniuscuiusq; elemētōz et hac determināt substantiā ipōz indiuisibilia facere ipa pyramide aut sphaera diuisa aliquo modo nō erit qd reliquē sphaera aut pyramis. qre aut ignis p̄ nō ignis s̄ erit aliqd p̄us elemēto ppter om̄e esse aut elemētū aut ex elemētis aut nō oē corp⁹ diuisibile.

Capitulu quintū i quo improbat opinio platonis dicentis elementa esse figurata et ex figuris cōponi.

Qualiter autē tentare simplicia corpora figurare irrationabile est. p̄mū quidē quia accidet nō repleri totū. in planis quidē em̄ tres figure vident implere locū trigonū et tetragonū et hexagonū in solidis autē vno solū pyramis et cub⁹. Necesse autē plura horū sumere ppter plura elementa facere. Deinde vident om̄ia quidē simplicia corpora figurata cōtinēte loco. matie autē aqua et aer. propterea quidē igit elemēti corp⁹ impossibile. Nō em̄ vtiq; assequeret vbiq; cōtinētis totū. Sed aduc si trāsportionet nō amplius erit aqua si figura differebāt Itaq; manifestū quoniā nō sunt determinate figure ipōz s̄ videt natura ipm hoc significare nobis qd et fin rationē est. Quēadmodū em̄ et in alijs sine specie et informe oportet subiectū esse. Matie em̄ vnicuiq; sic poterit adaptari quēadmodū in Thimeo scriptū est om̄e recipiēs. Sic et elemēta oportet putare quēadmodū materiā esse cōpositis. ppter qd et possunt trāsmutari ad inuicē separatis his que fin passioēs differentijs Aduc autē qualiter attingit fieri carnē et os aut quodcum

De celo.

q̃ corp⁹ continuoꝝ. Neq̃ em̃ ex ip̃is elementis p̃tingit p̃pter nō fieri p̃tinuū
um ex cōpositiōe neq̃ ex sup̃ficiebus cōpositis. elemēta em̃ generant cōposi-
tione ⁊ nō que ex elementis. quare si quis certe loq̃ voluerit ⁊ nō ex trans-
sumptiōerōnes suscipere elemēti ip̃os auferētes videbit generationē ex enti-
bus. ¶ Sed aduc ⁊ ad passiōes ⁊ virtutes ⁊ mot⁹ incōgrue figure corpo-
ribus ad que maxie respiciētes sic distribuerūt. puta qm̃ ignis facile mobi-
lis est ⁊ calefactiuus ⁊ incēsiuus. hi autē fecerūt ip̃m sperā. hi autē pyramidē.
hec em̃ maxime facile mobilia quidē p̃pter minima tangere et nequaquā
firmiter iacere. maxie autē calefactiuus ⁊ incēsiuus. quia hoc quidē totū est an-
gulus. hoc autē acutissimū angulū Incendit autē ⁊ calefacit angulus vt aiunt
Prīmū quidē igit̃ s̃m motū vtriq̃ peccauerūt. Si em̃ ⁊ sunt maxime facile
mobilia hec figurarū. s̃ nō ignis motu bene mobilia. ignis quidē em̃ sursum
et s̃m rectū. hec autē facile mobilia eo quī vocat̃ volutatio. Deinde si est terrā
cubus p̃pter firmiter iacere ⁊ manere. manet autē nō vbiq̃ sed in suūpsius
loco. ex aliquo em̃ fert̃ non p̃hibita ⁊ ignis autē ⁊ alia s̃iliter. palā q̃a ignis
et vñquodq̃ elemētōrū in alieno quidē loco spera est aut pyramis. in pro-
prio autē cubus. Aduc autē si calefacit ⁊ ardet ignis p̃pter angulos. omnia
erūt elemēta calefactiua. magis autē forte alterū altero Omnia em̃ habēt an-
gulos. puta ⁊ qđ octo basiū ⁊ qđ duodeci basiū ⁊ pyramis. Democrito autē
et spera ⁊ angul⁹ quidē ens ardet. quare differēt eo qđ magis ⁊ min⁹. Hoc
autē q̃ erit falsum manifestū. Siml̃ autē accidet ⁊ mathematica corpora ar-
dere ⁊ calefacere. Habēt em̃ ⁊ illa angulos ⁊ insunt in ip̃is indiuisibilia ⁊ spe-
re ⁊ pyramides. quāuis ⁊ si sunt indiuisibilia magnitudie. si autē hoc quidē
hec autē non. dicendū differentia s̃ nō simplicit̃ sic dicendū vt dicūt Aduc
si qđ ardet ignis. ignis autē est spera aut pyramis. necesse qđ ardet fieri spe-
ram aut pyramidē. incidere quidē igit̃ ⁊ diuidere sic vt et s̃m rōnem accēdē

Tercius liber.

figure. Et necessitate aut pyramidem facere pyramidas aut sperā speras
penitus irrōnabile et simile quēadmodū si quis dignificet gladiū in gladios
diuidi aut serā in seras. Adhuc aut risibile ad diuidere solū reddē figurā igni
videt enim magis cōgregare et ad cōtinuare q̄ disgregare segregat quidē enim
quenō eiusdē cōgregat aut que eiusdē tribus et cōgregatio quidē per se est
cōtinuare enim et vnire. segregatio aut p accēs. Cōgregās enim homophilon
separat alienū Itaq; aut ad ambo oportebat reddē aut magis ad cōgrega
re Adhuc aut quoniā calidū et frigidū ptraria vtute impossibile reddē frigi
do figurā. Oportet enim cōtrariū esse quod assignat. Nichil aut cōtrariū est fi
gure pp̄ quod et omnes dereliquerūt hoc et tñ cōueniebat aut omnia coap
tare figuris aut nullū. Quidā aut de vtute ip̄ius tentātes dicē ptraria dicūt
ipsi sibi ip̄is. Alii enim esse frigidū magnaz ptiū prop̄ pstringere et nō ptrā
sire p poros. Manifestū igit quoniā et calidū utiq; erit ptrāsiens. Tale aut
semp subtiliū ptiū Itaq; accidit puitate et magnitudie differre calidū et fri
gidū sed nō figuris. Adhuc aut si inæuales pyramides magne utiq; erunt
nō ignis. Neq; causa figura eius qd ardere sed contrarij. Quidē igit non
figuris differant elamēta manifestū ex dictis. Quoniā aut pp̄iūssime diffe
rentie corporū que s̄m passiōes et opera et vtutes. vniuscuiusq; enim esse. dici
mus et eorū que natura et opera et passiōes et vtutes. Primū utiq; erit de his
dicēdū. ut cū p̄siderauim⁹ hoc sūam⁹ vniuscuiusq; ab vnūq; differētias.

Sequitur Liber Quartus

Liber quartus in quo phis agit de gravi & levi fm sententiā ppriā dividit duob' tractatib' Prim' duob' capitulis sub dividit In primo agit de gravi et levi fm substantiā ostendēdo quid sine

[illegible]

aut mediū deorsus simplici quidē igit̃ lene dicim⁹ qđ sursum fert̃ ⁊ ad extre-

Anno dñe

[illegible]

Quartus liber.

aut duob^{us} habetib^{us} gravitate & mole egle^e deoⁱ su^{us} fert^{ur} alter^{us} natura veloci^{us}

Capitulū secundū in quo agit de gravi ⁊

leui. secundū antiquoz opinionē.

Quoniam itaque qui prius venerat ad eam quod de his consideratione fere pluri
scilicet de levi & guri etc. dicunt & magis
 de guri & levi sumpsit de hunc nunciat
 rimi de sic gravibus & levis dixerit solum quibuscumque habentibus gra-

nitatē aliter est lenius. Sic autē prāseuntes putant determinatū esse et de sim-
pliciter leui et grani. Racio autē ipis nō congruit. palā autē erit hoc magis pce-

dentib⁹ ¶ Dicunt enim leuius ⁊ grauius hoc quidē quēadmodū in Thimeo ex-

istis scriptis. Gravi⁹ quide⁹ qd ex plurib⁹ eisdē cōstans. Lenius autē qd ex pau-
ciorib⁹ quēadmodū plumbū plumbo plus gravius res ere. Similiter autē

et aliorū que eiusdē speciei vnūquodq; Insuper abundantiā ^{est etia} em equaliū parciū

grani' vnūquodq; est. eodē autē modo & ligno plumbū aiunt. ex quibusdam

em eis de esse omnia corpora & vni⁹ materie alteri⁹ videri. Sic aut determinatis

nō est dictū de simplicit̃ leui ⁊ graui. Tūc em̃ ignis semp leuis ⁊ sursum fer-

tur. ita autē et itera omnia dedisuz et ad mediū. Itaq; nō prop̃ paucitatē triq̃

guloꝝ ex quibꝫ p̄stare aiūt vnūquodqꝫ ip̄oꝝ ignis sursum ferrinatus est. Qd̄

quidē em̄ utiqꝫ plus minus ferret. ⁊ grauius utiqꝫ esset ex pluribꝫ ens trigo-
de regis

nis-nunc aut videt contrariu. Quanto em utiq; sit plus leuius est ⁊ sursum

fert veloci⁹. Et a iuluz aut deo iuluz pauc⁹ fert citius ignis mlt⁹ aut tardi⁹.

aduc aut quonia pauciora quide habes homogenea leu⁹ esse dicunt. plura
^{duobus} ^{duobus et homogeneis} ^{quod dicunt}

aut granulis. Aere aut & aqua & igne ex quibus esse triangulis sed differre pau

stare & multitudine. propter quod hoc quidem ipsum esse lentius. hoc aut grauius

erit aliqua multitudo aeris que grauior aqua erit. Accidit aut totu coetramu
maior vbiqz qd grauior p se que
 qd lora aeris mo^r doo^r p^ru

Semper plus aer | ut | us | est magis e | tota | et | quolibet | pars | aeris | tur | um |
q. laro *ut dicitur*
q. uo

et ex aqua. Si quid de igit hoc mudo de leu & graui de mundaert. J. Hls an

en la foto rals sentat opuscul autigen
 de qui et leu et diuidit in tres ptes
 prima tractat opuscul platonic et con
 sequat et tractat de his glosis et
 illa ptes q terminant de qui et leu
 ptes terminant de qui et leu in re
 tractat supradicta terminant de qui et
 leu finit

2
 Ody gto best opinionat platonis &
 Ely quierit mtem dunt plat
 dit m tunc p illud e hinc q pro
 mt a phily pphndy p hinc m
 et illud e hinc p a paurity pro
 ut illud e hinc p hinc hinc

directe est aliud planum & angulus rectus
 et de plus sur les bords de la ligne opposée
 3 car sous le point de l'angle que l'on
 fait l'angle et de même sous le point
 de l'angle opposé

[illegible]

Quid qd
 Pro te si dicitur spiritus est vna scilicet
 q magis inquit q trius perso
 que quia ostendit q glorio xibus
 dicit ipse magis opposit e vniu

10 Tertia de quibus sequitur v. acc. nithy qff
quior pauca aqua ty tota stanz
mndit ff on acc pty fat pfectum

11

De celo.

quibusda alijs ut dario:
et lev:

de sui & de levi. demo: & lex: & platonici

non sufficiens visum est sic distinguere: sed equidē existentes antiquiores ea
loquitur de hinc *hinc* *hinc*

que nunc etate magis noviter intellexerit de nunc dictis. Vident enim quedam

mole quidem minora corporū entia aut graviora palā igit q nō sufficiens

Dicere ex equalib⁹ cōponi primis q̄ eqz graua eq̄lia em̄ utiqz essent mole vna

ma aut̃ 2̃ indiuisibilia superficies dicētib⁹, ex quib⁹ 2̃ stat gravitatē hūia cor

poni inconvēiens dicē quib⁹ aut solida magis cōtingit dicē mai⁹ esse tra-

ui⁹ iporū. Cōpositorū aut qnā nō videt hūc vnūqđq; hēre modū, sed multa

graviora videm⁹ minora mole entia, quæadmodū lana es. Alterā causam

putant & dicunt quidā vacuū em̄ interceptū alleviare corpora autē & facere

est qñ maiora leuia plus em̃ hñe vacuū. ppter hoc em̃ mole est maior qñ

posita multoties ex equalib⁹ solidis et minorib⁹. Totaliter aut^{em} a quibus con-

Sam esse leuioris plus inesse vacuū dicūt quidē itē hoc mō. Necesse autē ē

ponere sic determinatib⁹ nō solū vacuū hñe plus si sit lenis sed & solū dñi

mus. Si em̄ excedat tali analogia nō erit leuine. n̄pter hoc. immo q̄. immo q̄.

leniore quia plurimū habet vacuū Accidet enim modica inuolutio

plus hñs vacuū esse leniz. si nō a solidū habebit. mltā pñs. ^{directū est ut ut} ^{factū dicitur ut recipi}

Quidā quidē ait non dicentū esse natū nihil daturū. Totū

de gmi 4 lvi

dicentes quē esse uacua. ubi Schindler inuenit

et quid

...gratia corporum: & feruntur hec quidem semper sursum hec autem
^{sub}
 ...descendunt. Ita hinc autem hinc

...quint. 20 huc app'e de eo q' quedaz maiora mole entia leuioia corporibus
^{ut huc de h'} ^{ff. ff.} ^{1/2/2} ^{juuena}
^{ferent uictray}

int. m. d. l. b. - nihil reco: dati sunt. neq; manifestū q̄liter ex dictis p̄fessa ap-
 p̄ari
 dicitur t̄m̄ leuip̄is equis esse v̄ltu v̄r̄m
 m̄t̄ p̄p̄o: f̄c̄e ām̄it̄ t̄d̄m̄ d̄f̄f̄m̄t̄ q̄c̄ ām̄it̄

accidet dice ipos & necessarius aut & de ignis leuitate causantib⁹ m⁹ l⁹
*si omnia leuitati
 sunt & variis*

...vultu hre- fere in ei- de retineri difficultatib⁹. Min⁹ quidē em habebit so-
falido
phusget ept. mth. hnd. l. c. quidē 2

um alijs corporibus et vacuum plus Sed tñ erit quedā ignis multitudo
*et est sicut p magis ignis est
 quia d videri magis deorsum*

¶ q solidu ⁊ plenu excedit. contenta solida in quada modica mēitudine terre

Quartus liber.

in solidis absolute & in vacuo

Ad id quod dicitur quod vacuum non potest habere solidum. Respondetur quod si dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum. Si autem dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum.

Si autem dicant et vacuum quomodo determinabitur simpliciter grave. Aut enim per plus solidum habere aut per minus vacuum. Si quidem igitur hoc dicitur erit quedam multitudo esse sic pauca in qua solidum erit minus quam in magna multitudo

ignis. Similiter autem et si vacuo determinaverit erit aliquid levius simpliciter levi

et lato semper sursum quod fertur semper deorsum hoc autem impossibile. Simpliciter enim

levis semper levius habentibus gravitatem et deorsum latis. Quod autem levius non semper

per se propter dici et in habentibus gravitatem alterum altero levi - puta esse aquam

Sed adhuc neque vacuum analogum habere ad plenum sufficiens solvere dicta nunc

dubitatione. Accidet enim et hoc modo dicentibus similiter impossibile In pluri

enim igne et minori eandem habebit rationem solidum ad vacuum. Fertur autem velocius

maior sursum ignis minore et deorsum autem iterum similiter maius aurum et plumbum.

Similiter autem et aliorum unumquodque habentium gravitatem. Non oportebat autem hoc

accidere siquidem sic determinata sunt grave et levi. Inconveniens autem grave et si

propter vacuum quidem sursum feruntur quod autem vacuum ipsum non. Sed et si vacuum qui

dem sursum natum est ferri deorsum autem plenum et propter hoc aliis causa latioris

utriusque nihil de compositis oportebat intercedere propter quod hec quidem levia hec

autem graviora corporum. Sed de his ipsis dicere propter quod hoc quidem levis hoc autem

habet gravitatem. Adhuc autem que causa non distare plenum et vacuum. Irronabi

le autem et regionem vacuum facere tanquam non ipsius regio quedam existens. Necessari

um autem siquidem movetur vacuum esse ipsum quendam locum ex quo transmutatur et in

quod adhuc autem que movetur causa non enim utique vacuum non enim ipsum movetur so

lum sed et solidum. Similiter autem accidit et utique si aliquis alius determinat magni

tudine et paritate facies graviora et leviora altera alteris et alio quocumque mo

do assignatis. Solus autem eandem materiam omnibus reddens aut plures quidem con

trarias solus. Una quidem enim existente non erit simpliciter grave et levis quoad mo

du ex trigonis constitutibus. Contrarias autem quoadmodum qui vacuum et plenum

Tunc id quod dicitur quod vacuum et plenum sunt alia genera ut si dicitur quod vacuum est privatio et plenum est substantia tunc vacuum et plenum sunt alia genera. Si autem dicitur quod vacuum est privatio et plenum est substantia tunc vacuum et plenum sunt alia genera.

Ad id quod dicitur quod vacuum non potest habere solidum. Respondetur quod si dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum. Si autem dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum.

Ad id quod dicitur quod vacuum non potest habere solidum. Respondetur quod si dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum. Si autem dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum.

Ad id quod dicitur quod vacuum non potest habere solidum. Respondetur quod si dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum. Si autem dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum.

Ad id quod dicitur quod vacuum non potest habere solidum. Respondetur quod si dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum. Si autem dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum.

Ad id quod dicitur quod vacuum non potest habere solidum. Respondetur quod si dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum. Si autem dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum.

Ad id quod dicitur quod vacuum non potest habere solidum. Respondetur quod si dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum. Si autem dicitur solidum in eo quod est illud quod habet figuram et extensionem, tunc vacuum non potest habere solidum.

De celo.

nō erūt inēmedia simplicit̃ grauiū z leuiū. prop̃ quā causam grauiora z le-

miora inuicē. z eorū que simplicit̃ sunt Magnitudinē autē z puitate determinare

ficto assimilāt marie eorū que prius. Quid autē puenit fm vnūqđqz face dif-

ferētiā quattuor elemētōz cerci habet. ad eas que an dubitaciōes. vnā autē

face naturā magnitudinē differentiū. necessariū hoc ipsū accidē vnā fa-

cientibz materiā. Et neqz simplicit̃ esse nihil leue neqz latū sursū. sed autē

deficiēs aut extrusū. Et multa parua. paucis magis grauiora esse Si autē

hoc erit. accidet multū aerē z multū ignē. aqua esse grauiorē z ita pauca.

hoc autē est impossibile. Que quidē igit̃ ab alijs dicta hec z hoc dicunt modo

Tractatus secundus i quo agit plius de

gravi z leui ex sua sentētia diuidit quīqz capitulis in quoru primo determinat

prop̃ quid quedā corpora mouent sursū quedā deorsū.

Os autē dicim⁹ primū determinātes de quo maxie dubitat quidā

propter quid hec quidē sursū ferunt. hec autē deorsū. corporum

semper fm naturā. hec autē z sursū z deorsū. Post hec autē de graui z leui

accidentibz circa hec passionibz prop̃ quā causas vnūqđqz. Deserri quidē

igit̃ in eū qui ipsi locū vnūqđqz similē existimandū quemadmodū z circa

alias generatiōes z trāsmutaciōes. Qm em sunt tres motus. hic quidē fm

magnitudinē. hic autē fm speciē. hic autē fm locū. in vnoqz horū transmu-

tationē videm⁹ factā. ex cōtrarijs ad contraria z inēmedia. z nō i ptingēs

a cōtingēte. sed alterabile z augmētabile alter. sic z augmētatiū z alterati-

ū. eodē autē modo existimandū. z qđ fm locū mobile z motiū nō cōtin-

gēs ptigētis. Si igit̃ ad sursū z deorsū motiū quidē. qđ grauis factiū

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

qđ leuis factiū. mobile autē qđ potētia graue z leue. in eū autē qui suūp̃s

locū ferri vnūqđqz ad suūp̃s. speciē est ferri. Et sic magis vtiqz quis existi-

mabit. qđ dicebat antiqui qđ simile ferē ad simile. hoc em nō accidit semper.

h i

ansponat terrā ubi nūc luna feret partem v

This is a scan of a blank page from a document. The paper has a light beige or cream color with a slightly textured appearance. There are no markings, text, or illustrations on the page.

De celo.

Eadem autē causa et eius quod iam existēcia et entia terrā z ignē mōueri iū

ea que ipsorum loca nullo impediēt. Et nī nutrimentū cū prohibens et sā

nabile cū retinēs non sic fert cōfestim. Mouet autē et quod a p̄ncipio fecit

et impedimentū remouēs aut vnde resiliuit quēdmodū dictū est in primis

sermonibus in quibus determinauimus qd nihil horū seipm mouet propē quā

igitur causas ferre laterum unūquodque et ferri in suis propriis locis quid est. dictum est.

Capituli Secundum in quo agitur de

Differentijs grauij z leuij.

Differētia autem ⁊ accidentia circa ipsa nunc dicamus primū

quid igitur determinatū sit quēadmodū videt omnib⁹ graue quid

simplicitatē quod omnibus substat, leve autē quod omnibus supereminet. Sim

pliciter autem dico in genus respiciens - et quibuscunq; non ambo existunt.

quale videtur ignis quidem quęcunq; magnitudo sursum lata- si non eri-

stat prohibens alien. terre autem deo: ^{est aut. equis} ^{aut. fac} ^{duat} ^{substant. & figemur} eodem autem modo & velocius

quod plus. Alter autem gratie et lenis quibus ambo existunt etenim superfe

tunc quod dicitur in libro de generatione animalium
 per ista quod dicitur in libro de generatione animalium
 et per ista quod dicitur in libro de generatione animalium
 et per ista quod dicitur in libro de generatione animalium

Item in the year of our lord god 1474 the first of february the

191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702

aqua *re aqua* *q' d' aqua e levior aqua*

pour l'année 1844

hec quidem habent gravitatem hec autem levitatem manifestum quoque horum

quidem causa omni que in compositis differentia secundum enim illa sor

titur hoc quidem plus hoc autem minus. erunt hec quidem lenia. hec autē

Gravia corpora, quare de illis dicendum. Alia em sequuntur prima. quod q^{uod}

de dicebam oportere facē Et ppter plenū graue dicentes ⁊ ppter vacuū lenē

Fay mubimche

[illegible]

zult feto capitulo golutit mung/
 quatuor denario & p^o differe
 quatuor & lauitat & dundit in dunt
 p^o xim pua pout hof fupit pua
 & hof hof dunt pua & p^o p^o
 & p^o dunt pua & hof hof
 & p^o dunt pua & hof hof
 & hof hof & pua pua
 dunt pua & quatuor pua

26

24

28

tota p^{oss} mixta det^{er} d^{ist} g^uosa
 et leuosa 2da p^{oss} aut^{em} ming
 p^{oss}at de ut^{ro} g^uosa et leu^ois p^{oss}
 p^{oss}ib^{il}it^{er} qu^{od} d^{ist} aut^{em} det^{er}
 aliqua d^{ist} g^uosa - leuosa f^{und}
 p^{oss} ming aut^{em} p^{oss} p^{oss}at de varieg
 aut^{em} p^{oss}

Liber Quartus.

29 Tunc populi quidam ut et vbi sunt et
necesse est quia magis legimus et quia
pro subiecto in ecclesia et hoc est longum et in
aquam: quia et in die dominica huius
quintidies etiam in quibusdam
et legimus quod huius de ecclesia et pluribus
et quia in ecclesia et longum et in aqua
quia et huius quod vbi plures sunt in
his videretur deficit vbi videretur et quia
in vbi videretur ut et ecclesia: huius et quia
huius quidam in suis pro loco

Accidit utiqz nō ubiqz hec grania videri esse & lenia, propt̃ primorū differen-

tiā. Dico autē puta in aere quidē graui⁹ erit talēti lignū plūbe minario, aqua

sūt leni. Causa qūt qz omnia granitatē habēt p̄t ignē ⁊ habere necessariūz

aqua aut ubiq; pterq; in tra. aerē aut ubiq; pterq; in aqua ⁊ tra In ea em

que ipsius regione omnia gravitate habet preter ignem etiam aer. Signum autem quod tra

hit plus inflatus vter vacuo. Itaq; si aliqd aeris habet plus q̄ tre ⁊ aque

in qua quidē cōtingit leui⁹ esse quodā in aere aut̃ grauius. Meri quidē enim

nō supfert. aque aut supfert.

Capitulu Terciū in quo pbat qd sit aliqd

simplicit̃ graue ⁊ leue ⁊ aliqd̃ in respectu.

31 *gratia et aliquis sine fide et aliquis
sine fide et tunc per laudem et gratiam in
repperit*

Vod aut est simplicitate leue ⁊ simplicitate graue est manifestu Dico

aūt simplicit̃ leue qđ semp sursum graue aūt qđ semp deorsus na

tū est ferri non prohibītū. talia em̄ sunt ⁊ nō quēadmodū putant quidam

[illegible]

omnia h're gravitatē. Grane quidē em̄ videt̄ quibusdā esse etiā alteris ⁊ semp

ferri ad mediū est aut siliter & leue Videm^{us} em̄ quēadmodū dictū est prius

qm̄ crea om̄ib⁹ substant z ferunt ad mediū sed z determinatū est mediū si

igitur est aliquid quod omnibus suffert quemadmodum videtur ignis etiam in ipso aere

sursum latus aer aut quiesces. palā quia hoc fert ad extremū. Quare gravi-

tatē nullā possibile est h̄re ip̄m substatet em̄ utiq; alq̄. Si aut̄ hoc erit uti-

q̄ aliqd aliud qđ fert ad extremū qđ om̄ibus latis sup̄ferē nunc aut nulluz

videt ignis igit nullā habz gravitatē neqz terra leuitatē neqz vnā si quidez

33. *quod dicitur de sit aliquo modum ad qd paretur*
quia pmo qd paretur hinc paretur
inter eo e aliquis determinatus hinc ad
que paretur de illo hinc e modum

Substat omib² & quod substat fert ad mediū. Sed adhuc quia est medium

ad quod lacio habentib⁹ gravitate ⁊ a quo leuib⁹ manifestū ex multis. Pu-

mo quidē si in infinitū nō attingit ferri nihil. Quēadmodū enī nō est vllum

impossibile sic neq; sit lacio aut generacio unde quo deinde ad similes vide

Nam ut pto quia ad pto sic movet
 ad medium pto equalis angulo 50
 Sia quia pto ad medium

ter anglos ignis quidē sursum lacus tra aut deorsum - ⁊ omne gravitatē hñs

De celo.

Quare necesse ferri ad mediū hoc aut vtrū accidit ad ēre mediū aut ad rō

cius quoniam idē est aliū sermo. Quoniam autē omne substās fert ad mediū

necesse omnib⁹ quod supfert ferri ad extremū regiōis in qua faciunt motū

contrariū em mediū extremo. Substans autē supeminēti ipsi autē subsistere

semp ipsū supnatate. Propē qd z rationabilē graue z leue duo sunt etem

loca duo quod mediū z quod extremū. Est autē aliqū intermediū horū qd

et ad vtrūq⁹ ipsorū dicit alterū. Est em vt extremū z mediū qd amboū est

intermediū. Propē hoc est aliqū eciā ad aliud graue z leue puta aqua z aer

Inquirim⁹ autē cōtinēs speciei esse contentū autē materie. Est autē in omnib⁹

generib⁹ eadē differentia etem in quali z in quanto est hoc quidē vt species

magis hoc aut vt materia z in his que fm locū similit. Quod quidē sur

sum determinati quod autē deorsus materie. Quare z in ipsa materia ea q gra

uis z leuis inquantū quidē tale potentia z grauis materia inquantū autē tale

leuis. Est est quidē eadē esse aut nō idē. quēadmodū corp⁹ z languoris suscep

tibile z sanabile esse aut nō idē. propē qd quidē neq⁹ infirmabile esse aut

sanabile. habens quidē igit talē materia leue z semp sursus contrariā autē

grauē et semp deorsus. Quod autē alteras quidē horū habētes aut sic adin

uicē vt hec simplicitē z deorsus z sursus latas. Propē qd z aer z aqua habent

et lenitatē z grauitatē vtrunq⁹. Et aqua quidē p̄t q̄ ēre omnib⁹ substat Aer

aut p̄t q̄ igni omnib⁹ superfert. Qm aut est vnū solū qd omnib⁹ supfert

et vnū quod omnib⁹ substat necesse duo alia esse que z substant euidam et

superferunt euidam. quare z necesse materias esse tantas quanta quidē hec

quattuor. Sic aut quattuor vt vnā quidem omnib⁹ cōmunē. aliterq⁹ z si si

unt ex inuicē s̄ esse alterū. Tūhil em prohibet contrariorū esse intermediū et

vnū z plura quēadmodū in colorib⁹. In ea quidē igit que ipsius regiōē ha

bentū grauitatē z lenitatē vnū quodq⁹ habet grauitatē. Terra autē i omnib⁹

plac qd dicitur p̄t lōm quia dicit 32
quia sunt ad mediū qd nō lenia
p̄t ad dicitur quāq⁹ p̄t quia
lōm quāq⁹ p̄t lōm quāq⁹
mediū aut qd p̄t dicitur

Sola d̄ p̄t p̄t duo p̄t lōm qd dicit
p̄t mediū qd dicitur qd nō lenia
p̄t duo p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t p̄t qd dicitur qd nō lenia

Et ut p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia

Et ut p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia

Et ut p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia

Et ut p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia

Et ut p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia
p̄t qd dicitur qd nō lenia

Quartus liber.

super datis *in regimine* *satis* *de his quibus est*
medici *illud*

Ieiunare non habet nisi in quibus supplet propter quod et subtractis quidem ferunt
falsum facit aqua de defectu aqua deficit laus huius
ab ista aqua de qua nunc agitur deficit deficit

terre. Sursuz gūt in eam que ignis diuiso igne nō fert aer nisi vi quecadmō

du & aqua trahit cu fiat superficies vna & velocius trahat quis sursum latione

q̄ fert aqua deorsuz. Terg aqua in eā que aeris nisi ut nūc dictū est. Terra

aut hoc nō patit quoniam nō vna superficies. propt̄ quod aqua quidē in vas

ignitū distrahit terra aut nō Onēadmodū aut neq; tra sursū neq; ignis de

orsus fert sublato aere nullā eī habz gravitatē neqz in ea q̄ ipsius regionē

Quædmodum neq[ue] tra leuitate. ferunt aut deo[rum] q[uod] dno subtrahitis. Quomodo

hoc quide simplicitate grane est quod omnibus substat hoc autem non aliud est. *hoc autem non aliud est*
4 in ordine ad causam *et hoc in ordine ad causam* *substat* *in hoc non aliud est*

Capitulū Quartū in q̄ ostēdit Q. disse-

rentie motie elementoy sunt numero elementis equales.

20. in hoc pte p'mula notido ad p
 thorum antiquoz notidit p'ter p
 thum us e' p' una ma denz
 p' variu a p'mu p'nt quia to
 ribz: p'ma q' p' p'ter t'm ma n'a
 p'ta variu a p'mu a magido
 p'p'tu p' oia a p'ter oia a l'ma
 et p' q'd oia movet p'nt aut
 deorum p' e' magis

hoc autem necessarium sit facere equales differentias ipsis manifestum

Siquidē em̄ vna materia om̄niū puta aut vacuū aut pleniū aut

magnitudo aut trianguli aut omnia sursum aut deorsum ferent altera aut la-

cio nō erit. Itaq; aut leue nihil erit simpliciter si omnia declinat. ⁊ magis eo qd

ex maiorib' sint corporib', aut ex plurib', aut quia plena. hoc aut. videmus

et ostendit quod si licet deo iungat tempus et vobis fert et iustitiam. Si autem va-

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

ant. callosa. ant. plana. est. 3/4. videt. qut. ucom. una. plicula. aeris. deorsum. lata.

Similiter autem et in leui si illud faciat aliquis supabundare materia. Si autem

^{aliquid potest}
^{duo / duo / duo}
^{est}
 duo in media quo erunt facientia que faciunt aer & aqua. puta si quis dicat es

se vacuū ⁊ plenū ignē quidē igit̃ vacuū. propt̃ qđ sur̃ sur̃. t̃r̃s̃ aut̃ plenū pp̃-

ter quod deo: suz. aerē autē plus igne h̄re. aquā autē trā. Er̄it em̄ quedā aqua

Erasmata re f de t affect

D. with aqua rmg l'ans m
 movet fupm p f'v
 acc & with acc rmg
 movet dectm qmng

1000

De celo.

que plus habebit ignē pauco aere. & aer multo pauca aqua trā plurē. Quare

oportebit aeris quandā multitudinē velocius ferri deorsus aqua pauca. Hoc

autē nō videt nequaquā vni. Necesse igit quēadmodū & ignē sursum quia tal

habet puta vacuū alia autē non. & trā deorsus q̄ plenū habet. Et aerem in eū

qui ipsius & superius aqua. quoniam tale aliquid habet. Et aqua deorsus quia

tale aliquid. Si autem erit vni ad ambo. aut duo. ambo autē duo existunt

utriq̄. erit aliqua multitudo utriusq̄ q̄ excedet. & aqua quidē aere pauco ad

sursum. & aer aqua ad deorsus quēadmodū dictū est multoties.

Capitulū Quidū & ultimū in q̄ ostēdit q̄

figure nō sūt p̄cipales cause motū corporū sursum aut deorsus s̄ potius cōcause

Iure autē non causa eius quod est ferri simpliciter aut deorsum

aut sursum sed eius quod velocius & tardius. ppter quas autem

causas nō difficile videre. Dubitat enī nūc prope quid lata ferrea & plūbūm

amplius in aqua. alia autē minora & minoris gravitatis. si sunt rotūda aut

longa. puta acus deorsus ferunt. Et quare quedā ppter parvitātē amplius

et alia terrea & puluerea utiq̄ in aere. De his autē om̄ibus putare quidē cau

sam esse quēadmodū Democrit⁹ non recte habet. Ille enī inquit elevata ca

lida ex aqua sursum pellere lata habētū gravitatē. stricte autē decidere pau

ca enī esse cōtra pulsantia ipsis. Oportebat enī in aere adhuc hoc magis fa

cere. quēadmodū instat & ille ipse. Sed instans soluit debilitat. Alii enī nō int

vnū impetū facere divisiones motū eorū que sursum ferunt corporū. Quo

niā autē sunt hec quidē facile divisibilia. continuū. hec autē minus. Divisi

ua autē eodem modo hec quidē magis hec autē minus. has esse putandum

causas. Facile divisibile quidē igit quod bene terminabile & magis qd magis

aer autē magis aqua talis. aqua autē trā. Et minus utiq̄ in vnoquoq̄ ge

nerē magis de facili divisibile & distrahit facili⁹. habētū quidē igit latitudi

22

23

24

Quartus liber.

nem propt̄ multū cōprehendere semp̄ sup̄manant. propter non distrabi
quod plus defacili. Contrario aut̄ habentia figuris. propter pauca cōpre
hendere ferunt̄ deo sumi. propter diuidere facile. ⁊ in aere multo magis quam

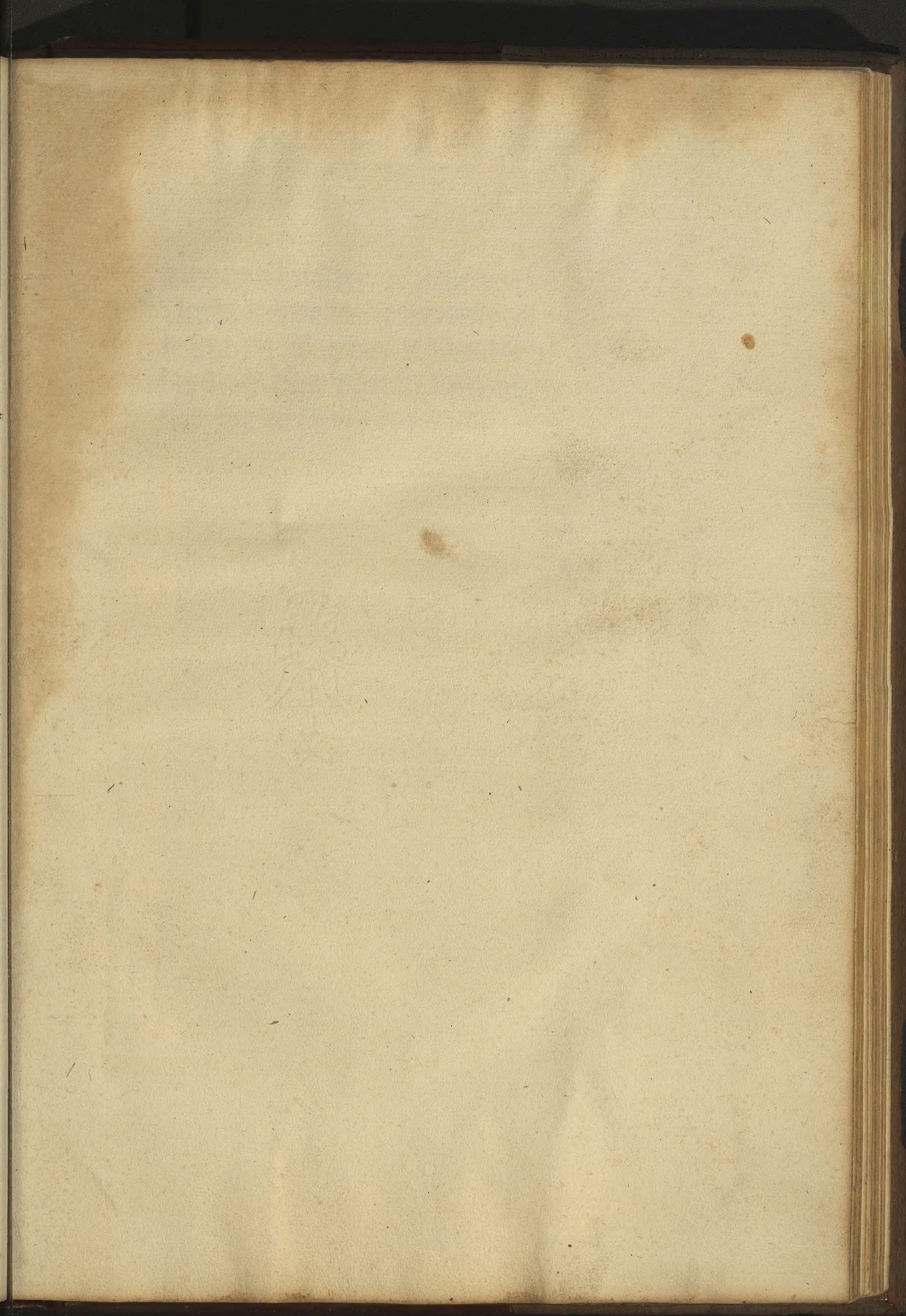
tomatis defacili diuisibilis aqua est Quonia aut gravitas habet quan-
dam virtutē sīm quā fert deorsus & continua ad non distrahi. hec itaq; ad

in vicem cōparent. Si em̄ excedat virtus gravitatis eam que in cōtinuo ad
^{est sicut}
^{est veloz qut magis dicitur credit}
^{est divisa}
 distractionē & divisionē transibit deorsum velocius. Si autē debiliōr sit sup
^{est sicut}
^{est veloz qut magis dicitur credit}
^{est divisa}
 nabit. De gravi quidem igitur & levi & circa ipsa accidentibus determina

tum sit nobis hoc modo.

fructus bonitatis, gratiae, amoris. Anno Domini 1717 B^a quinta
in vigilia Matthei appt. et Evangelice

Quattuor libri de Celo et Mado principis phi-
losophorum Aristotelis Typis in officina
Melchior Lotters effigiati anno Millesimo
quingentesimoquarto publie Jonas Marcias
finem cepere felicem.

Enchiridion

Enchiridion

Enchiridion est liber brevis
et compendiosus in quo
continentur omnia necessaria
ad salutem animae
et ad perfectionem
vitae huius et future
vite. Huiusmodi
liber est utilis
et necessarius
omni Christiano
ut sciat se habere
in eo omnia
quae ad salutem
sui sunt necessaria.

Enchiridion

Enchiridion est liber brevis
et compendiosus in quo
continentur omnia necessaria
ad salutem animae
et ad perfectionem
vitae huius et future
vite. Huiusmodi
liber est utilis
et necessarius
omni Christiano
ut sciat se habere
in eo omnia
quae ad salutem
sui sunt necessaria.

Enchiridion

Enchiridion

Enchiridion

Enchiridion

Et em
 luti' hio. 30. diez nū h
 crebuit nō em al
 lussat pncipal'
 reliquis alior
 Dat

